

STRATEGIA CULTURALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2023-2027

Bogdan NADOLU (coordonator)

Preambul

1. Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027 – varianta finală
2. Evaluarea obiectivelor strategice cu ajutorul Metodei Scenariilor viitoare
3. Evoluția socio-demografică a populației județului Timiș
4. Analiza statistică a vieții culturale din județul Timiș
5. Specificul cultural local și județean – chestionar referenți culturali primăriei
6. Direcții de dezvoltare a vieții culturale timișene – interviuri actori culturali
7. Accesul populației timișene la cultură – anchetă sociologică

În loc de concluzii

Referințe bibliografice

Listă tabele

Listă figuri

Anexe

Timișoara, octombrie 2023

PREAMBUL

Conform caietului de sarcini formulat de către Biroul de cultură, învățământ, minorități, sport și culte din cadrul Consiliului Județean Timiș, elaborarea Strategiei culturale a Județului Timiș pentru perioada 2023-2027 a pornit de la următoarele repere tehnice:

Viziune: *O strategie Culturală inovativă a județului Timiș pentru perioada 2023-2027*

Obiective generale: *Elaborarea strategiei culturale a județului Timiș pentru perioada 2023-2027, adaptată la necesitățile actuale, însoțită de metodologii de implementare, eficiente pentru planificarea strategică a dezvoltării durabile a județului prin cultură, identificarea percepțiilor și a opiniilor referitoare la fenomenul cultural județean, identificarea profilului consumatorului de cultură, structura publicului pe criterii socio-demografice.*

Obiective specifice: *Verificarea direcțiilor strategice pentru a fi în concordanță cu nevoia culturală existentă în teren; realizarea activităților necesare elaborării metodologiei de calcul a indicatorilor statistici privind direcțiile strategice, în conformitate cu normele și standardele sociologice; colectarea datelor și prelucrarea datelor existente și încadrarea în strategiile existente, corelarea cu strategiile deja existente; organizarea unei consultări publice, generarea unor scenarii de dezvoltare a județului în sectorul cultural și stabilirea unor priorități de intervenție sectoriale în concordanță cu nevoia culturală existentă în teren.*

Obiective de lucru:

- O1. Identificarea principalilor operatori culturali la nivel de județ;*
- O2. Identificarea specificităților culturale locale și județene;*
- O3. Maparea evenimentelor culturale tradiționale;*
- O4. Identificarea direcțiilor de dezvoltare a principalelor manifestări culturale,*
- O5. Identificarea principalelor instrumente care pot contribui la creșterea accesului cetățenilor la cultură pe întreg teritoriul județului Timiș;*
- O6. Identificarea activităților specifice și a instituțiilor implicate în educația culturală a cetățenilor din județul Timiș;*
- O7. Structura publicului pe criterii socio-demografice.*

Demersul de față se bazează pe configurația primei strategii culturale a Județului Timiș elaborată în 2001, pentru perioada 2002-2005, de către Institutul Intercultural Timișoara în cadrul proiectului european *Împreună – construcția strategiei culturale a județului Timiș, model de dialog social*, coordonat de către dr. Corina Răceanu și dr. Călin Rus, realizată în parteneriat cu Consiliul Județean Timiș și cu Universitatea de Vest Timișoara – dr. Bogdan Nadolu. Această strategie a fost aplicată cu succes de Consiliul Județean Timiș, așa după cum rezultă și din indicatorii de evaluare a impactului colectați în anul 2005. Astfel se încheie primul ciclu de politică culturală participativă, asumată de Consiliul Județean Timiș și replicat constant până în prezent.

În perioada februarie-septembrie 2023 au fost colectate o serie de date specifice pentru fundamentarea Strategiei, după cum urmează:

- chestionare sociologice dedicate referenților culturali din primării – $N_1 = 59$ de participanți din 99 de UAT-uri existente la nivelul județului Timiș (cele 40 de primării vor fi reinvitate să contribuie cu un punct de vedere pe acest document);
- chestionare sociologice dedicate populației județului Timiș: $N_2 = 506$ subiecți
- interviuri și focus-grupuri cu actori culturali și reprezentanți ai instituțiilor de cultură timișene ($N_3 = 20$): Direcția pentru cultură a Primăriei Municipiului Timișoara, Muzeul Național al Banatului, Opera Națională Română, Biblioteca Județean Timiș, Casa de Cultură a Orașului Jimbolia, Librăria Două Bufnițe, Asociația Culturală Artcontrast și artiști independenți (în cadrul dezbaterii publice vor fi invitate pentru completări și adăugiri toate instituțiile și organizațiile culturale din județul Timiș)
- date statistice despre profilul socio-demografic și consumul cultural din județul Timiș oferite de către INSSE (inclusiv datele parțiale de la ultimul recensământ);
- analize comparative pe bazele de date privind consumul cultural în județul Timiș în 2000, 2008 și 2013.

Strategia culturală a Județului Timiș este armonizată cu Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a județului Timiș pentru perioada 2022-2027 și Strategia culturală a Municipiului Timișoara 2014-2024. În elaborarea sa au fost realizate consultări pentru armonizarea cu Strategia interculturală a Județului Timiș, aflată în proces de elaborare. De asemenea, au fost consultate și următoarele documente: Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României, Politica de Coeziune a Uniunii Europene, Master Planul pentru turismul național al României în perioada 2007-2026.

Strategia culturală a județului Timiș 2023-2027 este un document operațional elaborat printr-o abordare mixtă, top-down (de sus în jos) în privința misiunii, direcțiilor strategice și a obiectivelor, dar și bottom-up (de jos în sus) în privința acțiunilor și măsurilor aferente. În ediția actuală a strategiei a fost integrată și componenta de guvernare publică și de politici culturale prin analiza prospectivă pe baza unor scenarii alternative de evoluție, cu impact diferențiat asupra domeniului. Astfel, obiectivele formulate vor fi atinse într-o manieră diferențiată, în funcție de tipul de guvernare adoptat la nivelul județului pe parcursul următorilor ani. De asemenea, pentru accentuarea fiabilității și utilității acestui demers județul Timiș a fost tratat ca o structură socială cu trei straturi distincte: Municipiul Timișoara, urbanul mic, mediul rural, măsurile și acțiunile propuse fiind diferențiate corespunzător. Delimitarea aceasta vizează doar o abordare pertinentă a realității sociale din județul Timiș, fără nicio discreditare între diversele tipuri de comunități.

Această variantă finală a Strategiei culturale a județului Timiș 2023-2027 include și feedback-ul oferit în cadrul dezbaterii publice realizată în octombrie 2023. Măsurile și acțiunile identificate în urma studiilor întreprinse sunt repere potențiale de realizat pe parcursul următorilor patru ani, în funcție de resursele disponibile și de evoluția per ansamblu a județului Timiș.

Mulțumim pentru feedbackul profesionist oferit pentru această variantă a Strategiei domnului profesor universitar dr. Nicolae Popa și doamnei lector dr. Corina Turșie. În mod deosebit, mulțumim pentru contribuțiile, completările și observațiile extrem de pertinente oferite cu generozitate de doamna dr. Corina Răceanu și domnul dr. Călin Rus, a căror expertiză în domeniul politicilor europene și a proiectelor culturale au fost de un real ajutor în consolidarea acestui demers. Nu în ultimul rând, mulțumim doamnei lector dr. Corina Nani pentru fotografiile oferite cu rolul de a pastela paginile următoare.

1. Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027 – varianta finală

Strategia culturală a județului Timiș 2023-2027 se bazează pe următoarea misiune:

Dezvoltarea unei vieți culturale diversificate și competitive, ca element definitoriu pentru identitatea și coeziunea socială a spațiului timișean în context european.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 - Asigurarea unui **ecosistem cultural de calitate** în județul Timiș

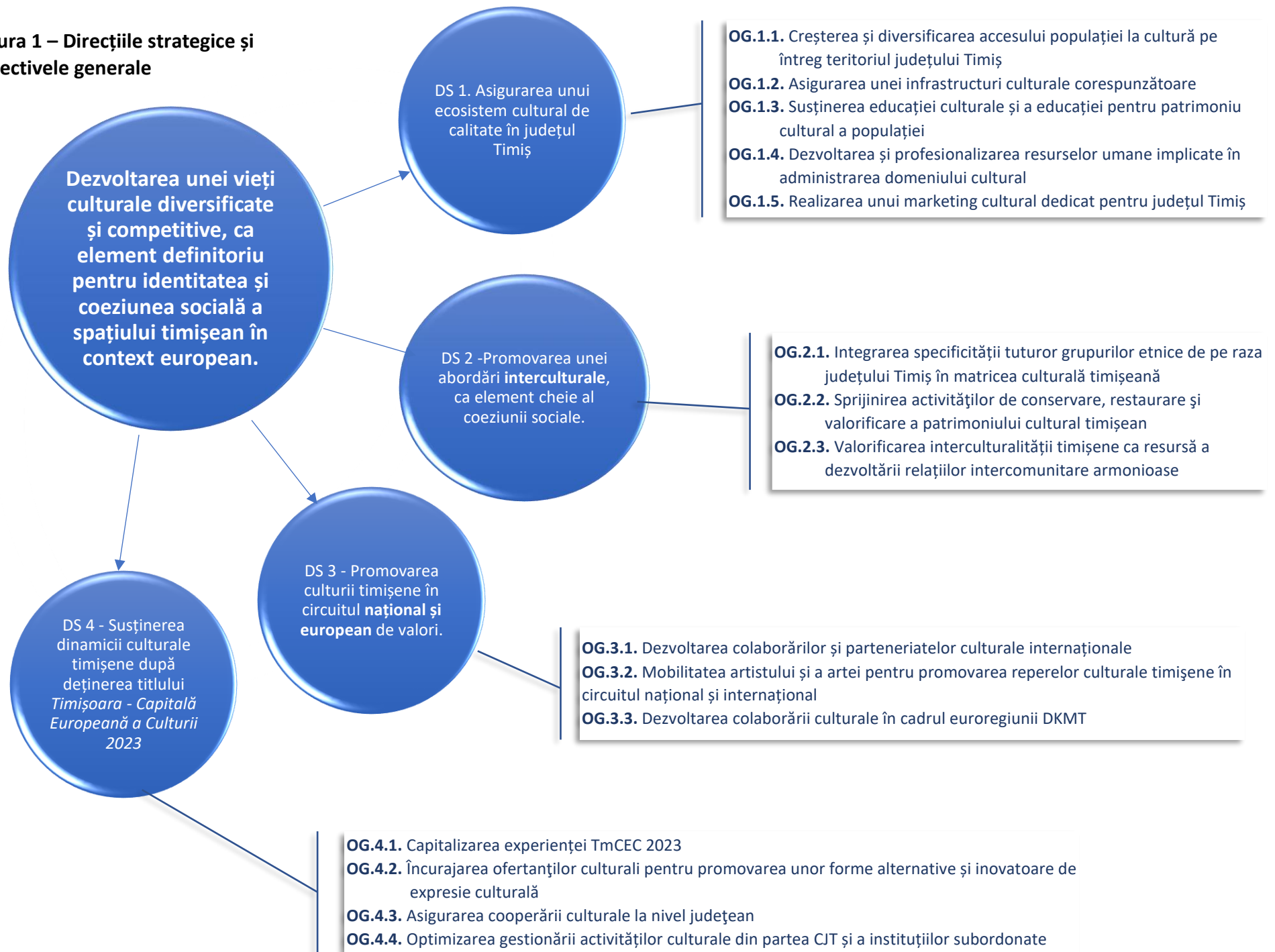
DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - Promovarea unei abordări **interculturale**, ca element cheie al coeziunii sociale

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 - Promovarea culturii timișene în circuitul **național și european** de valori.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 – Susținerea dinamicii culturale timișene după deținerea titlului ***Timișoara, Capitală Europeană a Culturii 2023***

Pentru fiecare direcție strategică a fost formulat câte un set de obiective, pentru atingerea cărora au fost elaborate o serie de măsuri specifice, detaliate prin acțiuni concrete rezultate în urma studiilor de pe teren. În această formă finală a strategiei au fost incluse toate acțiunile și măsurile formulate de către participanții implicați atât prin chestionarele și interviurile aplicate, cât și prin consultarea publică și dezbateră realizată în luna octombrie 2023.

Figura 1 – Direcțiile strategice și obiectivele generale

Direcții strategice, obiective generale (OG), obiective specifice (OS), măsuri (M) și propuneri de acțiuni (A)^{1*}

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1. Asigurarea unui ecosistem cultural de calitate în județul Timiș

OG.1.1. Creșterea și diversificarea accesului populației la cultură pe întreg teritoriul județului Timiș

<p>OS1.1.1. Dezvoltarea vieții culturale artistice adaptate la specificul comunitar în mediul rural și în urbanul mic din județul Timiș.</p>	<p>M1. Identificarea și valorificarea potențialului cultural local</p>	<p><i>Sprrijinirea UAT-urilor timișene pentru organizarea rugilor și a altor evenimente locale specifice.</i> <i>Sprrijinirea inițiativelor pentru reactivarea unor tradiții locale, de tip Kirchweih.</i> <i>Organizarea unui festival dedicat tradițiilor și meșteșugurilor la Nițchidorf.</i> <i>Sprrijinirea acțiunilor și inițiativelor pentru valorizarea a moștenirii culturale locale</i></p>
	<p>M2. Diversificarea ofertelor culturale din spațiul timișean</p>	<p><i>Sprrijinirea organizării de evenimente culturale dedicate tinerilor: dansuri, meșteșuguri, ateliere de creație, sculptură, pictură, artă culinară (Jebel, Mănăștiur, Bethausen etc.)</i> <i>Susținerea inițiativelor locale pentru crearea unor ansambluri de dansuri populare și/sau moderne (Bethausen, Criciova, Fârdea, Fibiș, Orțișoara, Peciu Nou etc.)</i> <i>Susținerea inițiativelor locale pentru crearea unor tarafe/fanfane (Cenad, Checea, Giarmata, Sacoșu Turcesc, Parța etc.)</i> <i>Înființarea unui cerc literar la Biled.</i> <i>Susținerea inițiativelor UAT-urilor pentru înființarea a diverse școli culturale: instrumentiști (Cenad), cursuri de dans (Mănăștiur) etc.</i> <i>Susținerea înființării unei trupe de teatru și a unei formații de jazz la Deta.</i> <i>Susținerea inițiativelor UAT-urilor pentru organizarea de activități artistice cu invitați externi consacrați (Darova, Peciu Nou, Știuca etc.)</i> <i>Realizarea unor proiecții de documentare din Arhiva Națională de Film (Gătaia).</i> <i>Susținerea inițiativei pentru organizarea unei săptămâni de activități culturale diverse la Lugoj cu prezentări de carte, expoziții și invitați de renume.</i> <i>Susținerea comunei Racoviță pentru participarea la Lada cu zestre.</i></p>

^{*} Acțiunile prezentate pentru fiecare măsură în parte sunt doar cu titlul orientativ, ele putând fi implementate și completate în funcție de resursele disponibile și de necesitățile existente. Pentru evaluarea impactului acestei strategii se vor avea în vedere în primul rând adresarea minimală a măsurilor formulate.

		<p><i>Susținerea inițiativelor UAT-urilor timișene pentru organizarea unor festivaluri tradiționale specifice zonei și a unor acțiuni de tipul „Ziua filmului”, „Ziua gastronomiei”, serbări câmpenești etc (Chevereșu Mare, Giulvăz, Sânnicolau Mare, Satchinez, Tormac etc.)</i></p> <p><i>Susținerea operatorilor culturali, extinderea finanțărilor nerambursabile pentru operatori culturali (Timișoara)</i></p> <p><i>Realizarea unei expoziții permanente la Muzeul Banatului (Timișoara)</i></p> <p><i>Expoziție cu istoria sportului bănățean (Timișoara)</i></p>
	M3. Diseminarea ofertei culturale prin evenimente itinerante	<p><i>Susținerea organizării unor caravane culturale de către UAT-urile timișene.</i></p> <p><i>Susținerea organizării de evenimente de mică anvergură în plan local și zonal (cinema, proiecții, dezbateri etc) în comunele și urbanul mic timișean.</i></p> <p><i>Organizarea de evenimente culturale itinerante realizate de către elevi și studenți în localitățile timișene.</i></p> <p><i>Organizarea de spectacole de teatru și alte produse culturale în orașele mici din județ.</i></p>
OS1.1.2. Organizarea de activități și acțiuni culturale în cartierele Timișoarei	M1. Amenajarea unor spații publice neconvenționale pentru evenimente culturale	<i>Susținerea proiectelor de instalații urbane temporare dedicate evenimentelor culturale din cartierele Timișoarei.</i>
	M2. Planificarea de activități și acțiuni culturale în cartiere	<i>Crearea unor seri de proiecții video în spații deschise cu filme documentare legate de partea istorică a județului Timiș.</i>
OS1.1.3. Dezvoltarea ofertei culturale pentru includerea grupurilor marginalizate și a celor aflate în situații de risc.	M1. Programe culturale cu rol terapeutic pentru persoane instituționalizate sau cu dizabilități	<i>Promovarea expresiilor culturale specifice culturii rurale la nivelul unei anumite zone, inclusiv prin formate adaptate pentru persoanele cu dizabilități (Victor Vlad Delamarina)</i>
	M2. Evenimente culturale realizate în mediul instituționalizat (spitale, azile, penitenciare etc).	<i>Susținerea evenimentelor culturale dedicate persoanelor din mediul instituționalizat.</i>

	M3. Facilitarea accesului la cultură și artă pentru categoriile sociale defavorizate	<i>Susținerea creării unui hub cultural la Ghiroda care să asigure activități socio-culturale pentru toate categoriile sociale, cum ar fi ateliere de pictură, de olărit, de țesut etc Susținerea ofertelor culturale dedicate pentru fiecare categorie de vârstă: copii, tineri, adulți și vârstnici.</i>
OS 1.1.4. Încurajarea lecturii	M1. Asistență metodică pentru bibliotecile din mediu rural și mic urban	<i>Sprrijin din partea BJT pentru bibliotecile din mediul rural și urbanul mic.</i>
	M2. Modernizarea bibliotecilor rurale	<i>Dezvoltarea de servicii documentare adiacente de tip centre comunitare, hub de informații pentru comunitate</i>
	M3. Colaborarea cu instituțiile de cultură și de educației din comunitate pentru încurajarea lecturii	<i>Susținerea activităților culturale dedicate lecturii desfășurate în școli. Prezentări și lansări de carte Achiziții de carte</i>

OG.1.2. Asigurarea unei infrastructuri culturale corespunzătoare

OS1.2..1 Extinderea și modernizar ea infrastructu rii dedicate activităților culturale	M1. Construcția unor spații cu destinație culturală	<i>Sprijinirea inițiativelor locale pentru construirea de cămine culturale la Becicherecu Mic, Foeni, Ghiroda, Giroc, Pesac etc. Amenajarea unei săli pentru repetițiile Ansamblului de dansuri populare (Giera). Realizarea unui spațiu expozițional adecvat și accesibil pentru Muzeul Banatului (Timișoara) Participarea la proiectul pentru construirea unei săli de concerte pentru Filarmonica Banatului (Timișoara)</i>
	M2. Renovarea spațiilor cu destinație culturală	<i>Reabilitarea muzeului Iulia Folea Troceanu din Buziaș. Sustținerea UAT-urilor locale pentru acțiunile de reabilitare și dotare corespunzătoare a căminelor culturale din Hodoș (Darova), Giera, Liebling, Livezile, Nădrag, Orțișoara, Voiteg etc. Valorificarea patrimoniului art nouveau, clasic și baroc din localitățile timișene (Jimbolia) Reabilitare clădiri patrimoniu Lenauheim Reamenajare și dotare bibliotecă (Livezile) Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii culturale a orașului (Timișoara) Reabilitarea patrimoniului din mediul rural și activarea sa prin proiecte culturale dedicate (Victor Vlad Delamarina) Extinderea și modernizarea infrastructurii culturale la Coșteiu</i>
	M3. Amenajarea unor spații neconvenționale pentru evenimente culturale	<i>Înființarea unui spațiu exterior pentru evenimente culturale (Checea) Amenajare loc de spectacole în aer liber (Fibiș) Amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația din Comuna Giera Amenajarea unui spațiu în parc pentru susținerea evenimentelor culturale în aer liber (Șag) Amenajarea Rezervației Ornitologice Mlaștinile Satchinez prin organizarea unui concept pentru distracție și timp liber de tip parc aventură, cu trasee și tiroliene (Satchinez) Cinema în aer liber (Tomnatic)</i>
OS1.2.2. Asigurarea	M1. Asigurarea dotării tehnice de specialitate	<i>Asigurare baza materială pentru Ansamblul folcloric Triplex 2022 (Beba Veche) Reînnoirea bazei materiale - costume, instrumente, tehnica (Belinț)</i>

<p>dotărilor corespunzătoare pentru desfășurare a optimă a activităților culturale</p>		<p><i>Renovarea si utilarea cu aparatura electronica si sonorizare a salii culturale Buziaș, căminelor culturale Bacova si Silagiul (Buziaș)</i> <i>Utilarea cu calculatoare performante a salii de calculatoare din biblioteca orășenească Buziaș.</i> <i>Susținerea ansamblului folcloric cu achiziționarea de instrumente (Giarmata)</i> <i>Dotarea cu infrastructura necesară a Căminelor culturale (Peciu Nou)</i> <i>Înlocuirea sonorizării din căminul cultural (Șag)</i> <i>Dotarea căminelor culturale (Sânmihaiu Roman)</i> <i>Confecționare costume populare (Sânpetru Mare)</i> <i>Achiziționare aparatura sonorizare (Sânpetru Mare)</i></p>
	<p>M2. Modernizarea dotărilor necesare creșterii confortului spațiilor culturale</p>	<p><i>Îmbunătățirea accesului în clădirile cu destinație culturală pentru persoanele cu dizabilități.</i></p>
	<p>M3. Facilitarea diversificării serviciilor adiacente pentru încurajarea turismului cultural</p>	<p><i>Susținerea proiectului propus de Primăria Lenauheim pentru crearea de piste de biciclete astfel încât traseele sa permită vizitarea monumentelor culturale și parcurgerea vechiului traseu al poștalionului (Timișoara – Sânmihaiul Roman – Săcălaz – Beregsău – Iecea Mica – Iecea Mare – Lenauheim – Grabaț – Comloșu Mare – Lunga – Kikinda.</i> <i>Susținerea proiectului “Asigurarea infrastructurii de transport verde – Piste pentru biciclete in Comuna Criciova, județul Timiș”. Aceasta pista pentru biciclete va trece prin apropierea Cetății Jdioarei, fiind astfel accesibila turiștilor. (Criciova)</i> <i>Includerea pistelor de bicicletă într-un circuit turistic (Nițchidorf).</i> <i>Înființare magazine de suveniruri la muzee (Timișoara)</i></p>
	<p>M4. Implementarea unei infrastructuri digitale adecvate</p>	<p><i>Amenajarea unui muzeu interactiv al tehnicii în Timișoara.</i></p>

OG.1.3. Susținerea educației culturale și a educației pentru patrimoniu cultural a populației

<p>OS.1.3.1 Susținerea activităților culturale cu rol</p>	<p>M1. Organizarea de activități culturale educative destinate copiilor</p>	<p><i>Înființarea de cluburi de pictura, muzica pentru copii (Birda)</i> <i>Inițierea unui proiect prin care tinerii din localitate și populația venită nouă în comuna să descopere tradițiile și obiceiurile locului (Bucovăț)</i></p>
---	---	--

educativ pentru diverse categorii de public

Susținerea acțiunilor culturale organizate de către primăriile timișene în colaborare cu școlile din mediul rural (Checea, Liebling, Sânpetru Mare, etc.)
Organizarea unui cerc de pictură pentru copii la Făget.
Sprijinirea inițiativelor locale pentru organizarea unor programe educative pentru copiii din mediul rural în Giulvăz, Pesac, Sacoșu Turcesc etc.
Organizarea unui teatru pentru copii în localitățile care solicită un astfel de demers.
Susținerea atelierelor de creație pentru copii din Timișoara.
Organizarea unor tabere etno-folclorice în județul Timiș (Tormac)

M2. Organizarea de activități culturale și pentru patrimoniu cultural destinate atragerii publicului neavizat

Înființarea unui atelier de sculptură și pictură (Cenad)
Organizare cursuri de dans popular (Dumbrava)
Organizare ateliere meșteșugărești (Dumbrava)
Organizarea de cursuri de dans sportiv (Făget)
Ore de actorie (Liebling)
„Educarea” locuitorilor in sensul creșterii interesului manifestat activităților culturale (Recaș)
Atragerea tineretului la activități culturale: dansuri populare, ateliere de creații, meșteșuguri și îndeletniciri (Tomești)
Atragerea tinerilor către cultura (Topolovățu Mare)
Înființarea de ateliere de creație (Tormac)
Implicarea comunităților locale (inclusiv prin acțiuni derulate în regim de voluntariat) în cadrul unor programe locale de protejare a patrimoniului cultural construit și a celui natural-peisagistic (Victor Vlad Delamarina)
Motivarea tinerilor pentru păstrarea obiceiurilor și tradițiilor locale (Voiteg)

M3. Realizarea unor parteneriate între instituțiile de cultură, autorități locale și mediul de business pentru organizarea unor evenimente dedicate

Invitarea instituțiilor de cultură din județul Timiș pentru identificarea oportunităților de organizare a unor evenimente comune.
Inițierea unor demersuri pentru colaborarea cu mediul de afaceri local în perspectiva organizării unor evenimente culturale dedicate.

	M4. Organizarea de activități de educație culturală și pentru patrimoniu cultural dedicate copiilor și tinerilor din familii din diaspora	<i>Realizarea de tabere și activități de educație culturală și pentru patrimoniu Școală de vară pentru cursuri de limba, cultura și civilizația românească</i>
OS.1.3.2 Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituții și organizații de cultură, de educație, de turism, sociale și religioase	M1. Proiectarea și implementarea unor parteneriate între școli și instituțiile culturale.	<i>Sprijinirea proiectelor UAT-urilor timișene de colaborare cu școlile locale pentru organizarea de evenimente specifice (spre exemplu, un simpozion internațional legat de cultura bănățeană la Bucovăț). Sustinerea activităților de mediatizare în unitățile de învățământ locale a activităților culturale. Sprijinirea acțiunilor colaborative pe teme culturale între instituții de învățământ de pe raza județului Timiș. Promovarea tradițiilor și culturii cu implicarea școlilor de pe raza comunei Margina</i>
	M2. Promovarea colaborării dintre instituțiile culturale și mediul socio-economic.	<i>Încurajarea organizării unor activități de educație culturală și pentru patrimoniu în cadrul programului Săptămâna altfel</i>

OG.1.4. Dezvoltarea și profesionalizarea resurselor umane implicate în administrarea domeniului cultural

OS.1.4.1. Creșterea abilităților profesionale ale angajaților din domeniul cultural	M1. Organizarea unor workshop-uri, playshop-uri și masterclass-uri cu specialiști din domeniul administrării culturii.	<i>Angajarea de profesori de instrumente pentru ansamblul folcloric (Giarmata)</i> <i>Angajarea unor coregrafi profesioniști pentru coordonarea ansamblului comunei (Giulvăz)</i> <i>Perfecționarea echipei de dansatori (Racoviță)</i> <i>Contractarea unui instructor de dansuri populare (Șag)</i> <i>Organizarea de cursuri și ateliere de formare profesională a managerilor culturali și a personalului administrativ și tehnic (Timișoara).</i>
	M2. Sprijinirea participării la programe de formare profesională la nivel național și internațional	<i>Identificarea oportunităților de formare și dezvoltare profesională pentru angajații din domeniului cultural.</i>
	M3. Încurajarea dobândirii de competențe digitale, antreprenoriale, tradiționale și specifice	<i>Participarea la cursuri de specialitate</i> <i>Participarea la cursuri pentru dobândirea de competențe digitale</i> <i>Participarea la cursuri pentru însușirea și valorificarea tradițiilor locale</i>
OS1.4.2. Optimizarea structurii de personal din instituțiile implicate în administrarea domeniului cultural și motivarea corespunzătoare a acestuia	M1. Angajarea de personal specializat	<i>Angajarea de personal calificat și dedicat actului cultural (Jimbolia)</i> <i>Atragerea de personal specializat (Sânmihaiu Roman)</i> <i>Dezvoltarea localităților prin cursuri pentru referenți culturali pentru atragere de fonduri și inițieri de asocieri culturale (Darova)</i> <i>Organizarea școlarizării referenților culturali pentru a putea organiza evenimente și pentru atragerea de fonduri în sectorul cultural (Jebel)</i>
	M2. Realizarea unor auditări externe periodice pentru recompensarea performanței și remedierea eventualelor probleme	<i>Inițierea unei proceduri pentru auditarea externă a performanței managementului cultural la nivelul județului Timiș.</i>

OG.1.5. Realizarea unui marketing cultural dedicat pentru județul Timiș

OS1.5.1. Elaborarea și implementarea unei strategii unitare de marketing cultural la nivelul județului Timiș	M1. Înființarea unei Agenții pentru promovarea culturii timișene	
	M2. Elaborarea și promovarea unor brand-uri locale	<i>Angajarea unor specialiști în marketing și publicitate (Jimbolia). Dezvoltarea turismului sustenabil - prima măsură, implementarea unui proiect ce vizează amplasarea unui panou luminat prin energie verde pe cele 28 de fântâni din localitatea Nițchidorf, un panou care să conțină pe lângă obiectivele turistice din comună, câte o amintire de pe vremea când satul era locuit în majoritate de șvabi Promovarea comunei Nițchidorf ca localitatea natală a Hertei Muller, Laureata Premiului Nobel pentru literatură. Dezvoltarea unei zone turistice sustenabile în cadrul rezervației naturale a lălelei pestrițe (Nițchidorf) O mai buna mediatizare si informare a populației comunei asupra evenimentelor culturale (Tomești) Încheierea de parteneriate pentru promovarea turismului cultural (Becicherecu Mic)</i>
	M3. Utilizarea noilor tehnologii digitale în promovarea ofertei culturale	<i>Dezvoltarea sau modernizarea de site-uri de prezentare Dezvoltarea de instrumente de social-media care să ducă informația culturală mai aproape de consumatori</i>
OS1.5.2. Atragerea de finanțări, servicii și bunuri din surse complementare pentru dezvoltarea sferei culturale	M.1. Dezvoltarea colaborării cu mediul de afaceri pentru atragerea de resurse suplimentare	<i>Încurajarea sponsorizărilor evenimentelor culturale</i>
	M.2. Dezvoltarea competențelor și infrastructurii logistice necesare pentru aplicarea și implementarea proiectelor culturale cu diverse surse de finanțare	<i>Cooptarea în echipă a unor specialiști în atragerea de fonduri, în vederea atingerii unui grad acceptabil de sustenabilitate (Jimbolia).</i>

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - Promovarea unei abordări interculturale, ca element cheie al coeziunii sociale.

OG.2.1. Integrarea specificității tuturor grupurilor etnice de pe raza județului Timiș în matricea culturală timișeană

OS.2.1.1. Sprijinirea activităților culturale organizate de minoritățile naționale din județul Timiș	M1. Realizarea unei agende culturale dedicate minorităților naționale din județul Timiș	<i>Identificarea reperelor istorice relevante din satele bănățene (Jimbolia)</i>
	M2. Promovarea evenimentelor culturale specifice minorităților naționale ca element identitar al județului Timiș	<i>Organizarea unui festival folcloric multiethnic (Pesac)</i>
OS.2.1.2. Facilitarea proiectelor interculturale din județul Timiș	M1. Încurajarea colaborărilor și parteneriatelor pentru organizarea de activități interculturale	<i>Înființarea unui ansamblu de dansuri populare multietnice (Becicherecu Mic)</i> <i>Organizarea unui festival de obiceiuri bătrânești ale minorităților ce conviețuiesc în Banat (Periam)</i>
OS.2.1.3. Facilitarea schimburilor culturale cu țările înrudite și cele de origine	M1. Inițierea și derularea contactului cu foștii rezidenți și cu descendenții acestora pentru organizarea unor evenimente culturale specifice.	<i>Reactivarea tradițiilor minorităților naționale (cum ar fi Kirchweih) în localitățile în care existau grupuri etnice.</i>

OG.2.2. Sprijinirea activităților de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural timișean

OS2.2.1. Susținerea activităților de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural mobil	M1. Identificarea și inventarierea obiectelor de patrimoniu mobil	<i>Sprijinirea acțiunilor inițiate de instituțiile de profil pentru identificarea și inventarierea obiectelor de patrimoniu mobil pe raza județului Timiș.</i>
	M2. Colectarea și tezurizarea	<i>Sprijinirea activităților instituțiilor de profil.</i>
	M3. Protejarea și valorificarea obiectelor de patrimoniu cultural mobil	<i>Achiziția de obiecte vechi și înființarea unui muzeu la Biled. Realizarea unui muzeu cu costume și obiecte tradiționale la Criciova. Înființare puncte muzeale-case memoriale în toate satele comunei (Dumbrava) Deschiderea unui muzeu cu obiecte adunate din sat care să creeze o poveste istorică a zonei la Ghiroda. Înființarea unui muzeu al satului la Livezile</i>
OS2.2.2. Susținerea restaurării patrimoniului cultural imobil și valorificarea sa corespunzătoare	M1. Urmărirea restaurării profesioniste a clădirilor de patrimoniu, indiferent de destinația lor (monumente istorice, case memoriale, biserici din lemn, monumente de for public, etc. aflate în proprietatea instituțiilor publice sau clădiri private).	<i>Punerea în valoare a Cetății Jdioara de la Criciova. Susținerea lucrărilor de restaurare la ruinele Cetății Făget. Susținerea lucrărilor de restaurare și recondiționare a Bisericii Romano Catolice de la Nițchidorf. Sprijinirea Conacului din localitatea Hodoni pentru deschiderea sa către publicul larg (Satchinez) Deschiderea către public a conacului Mocioni</i>
	M2. Introducerea conceptului guvernantei participative pentru patrimoniu	<i>Realizarea de consultări și parteneriate cu toate grupurile interesate privind restaurarea și valorificarea obiectivelor de patrimoniu din comunitatea proprie.</i>
	M2. Semnalizarea (Marcarea) corespunzătoare a clădirilor de patrimoniu	<i>Marcarea clădirilor de patrimoniu cu plăcuțe cuprinzând informații istorice, inclusiv cu ajutorul tehnologiei digitale (coduri QR, elemente de xR etc)</i>
	M1. Valorificarea rezultatelor cercetărilor etnologice	<i>Publicarea de broșuri, cataloage, hărți etc pentru valorificarea patrimoniului local</i>

OS2.2.3 Valorificarea tradiției și creației populare	M2. Extinderea zonelor de cercetare etnologică, incluzând noile comunități venite în spațiul timișean - migranți.	<i>Valorificarea istoriei locale ante, inter și postbelice din satele bănățene (Jimbolia) Culegerea de folclor (Periam)</i>
	M3. Organizarea unui cadru optim pentru promovarea meșteșugurilor tradiționale	<i>Valorificarea meșteșugurilor tradiționale din Nițchidorf.</i>
	M4. Realizarea unor evenimente culturale artistice pentru promovarea valorilor tradiționale timișene	<i>Promovarea coșurilor tradiționale de nuiele din Duboz (Nițchidorf)</i>
OS. 2.2.4. Valorificarea gastronomiei locale	M1. Încurajarea valorificării turistice a potențialului gastronomiei locale	<i>Sprijinirea proiectului „Mic dejun la Margina”. Mediatizarea punctului gastronomic local (Nițchidorf) „Ziua gastronomiei” (Satchinez)</i>
OS. 2.2.5. Sprijinirea promovării naționale și internaționale a valorilor de patrimoniu cultural local	M1. Dezvoltarea de produse digitale care să promoveze patrimoniul cultural al județului Timiș	<i>Alocarea de resurse pentru proiecte destinate digitalizării reperelor culturale.</i>
	M2. Sprijinirea participării la târguri, conferințe, prezentări, rețele regionale, naționale și internaționale	<i>Încurajarea cooperării trans sectoriale pentru promovarea patrimoniului local</i>

OG.2.3. Valorificarea interculturalității timișene ca resursă a dezvoltării relațiilor intercomunitare armonioase

OS2.3.1. Identificarea și promovarea exemplor de bune practici privind coeziunea socială în spații interculturale	M1. Realizarea unor studii sociologice pentru identificarea contextelor interculturale cu impact social pozitiv.	
	M2. Utilizarea interculturalității ca brand timișean	<i>Reînființarea cluburilor locale (Vereinuri) în Jimbolia.</i>
OS2.3.2. Inițierea unor parteneriate interculturale la nivelul județului Timiș	M1. Identificarea compatibilităților culturale dintre grupurile etnice timișene.	<i>Realizarea unor analize calitative complexe dedicate interculturalității timișene.</i>
	M2. Susținerea parteneriatelor culturale pentru organizarea de evenimente specifice.	<i>Invitarea trupelor de teatru pentru spectacole pe plan local (Curtea) Invitarea unor artiști de calitate (Fârdea)</i>

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 - Promovarea culturii timișene în circuitul național și european de valori.

OG3.1. Dezvoltarea colaborărilor și parteneriatelor culturale internaționale

OS3.1.1. Inițierea unor parteneriate pentru colaborări culturale naționale și internaționale.	M1. Identificarea unor posibili parteneri naționali și internaționali pentru activități colaborative cu actori culturali timișeni	
	M2. Sprijinirea activităților culturale derulate cu parteneri naționali și internaționali.	<i>Organizarea unui festival internațional legat de tradiții și obiceiuri din Banat (Bucovăț)</i>
OS3.1.2. Mediatizarea la nivel național și internațional a valorilor culturale timișene, ca element identitar	M1. Consolidarea parteneriatelor cu localitățile înfrățite pentru promovarea specificului cultural	
	M2. Derularea unei campanii profesionale de promovare a valorilor culturale timișene	<i>Promovarea ansamblului folcloric (Giarmata)</i>
OS3.1.3. Integrarea ofertanților culturali timișeni în rețelele europene de specialitate	M1. Inițierea și intermedierea unor acțiuni de networking profesional în domeniul culturii M2. Susținerea participării actorilor culturali timișeni la evenimente europene	

OG3.2. Mobilitatea artistului și a artei pentru promovarea reperelor culturale timișene în circuitul național și internațional

OS3.2.1. Susținerea mobilității artistice pentru participarea actorilor culturali timișeni la evenimente culturale naționale și internaționale	M.1. Sprijinirea participării la evenimente culturale naționale M.2. Sprijinirea participării la evenimente culturale internaționale M.3. Sprijinirea realizării coproducțiilor naționale și internaționale	
OS3.2.2. Organizarea în județul Timiș a unor evenimente culturale naționale și internaționale de amploare	M.1. Identificarea unor evenimente culturale majore la nivelul județului Timiș pentru promovarea lor internațională	
OS3.2.3. Introducerea patrimoniului cultural timișean în circuitul turistic și promovarea sa corespunzătoare	M.1. Introducerea patrimoniului bănățean în rutele culturale europene și în circuitul turistic internațional	

OG.3.3. Dezvoltarea colaborării culturale în cadrul Euroregiunii DKMT

OS3.3.1. Identificarea posibilelor parteneriate culturale în Euroregiunea DKMT pentru configurarea unei agende culturale comune	M1. Dezvoltarea instituțională a unui Centru Euroregional de Cooperare Culturală M2. Inițierea unui Consiliu Cultural Consultativ Euroregional format din personalități culturale, manageri și experți pentru consilierea factorilor de decizie M3. Dezvoltarea unei mass-medii euroregionale pentru promovarea programe culturale	
OS3.3.2. Promovarea schimburilor culturale în Euroregiunea DKMT	M1. Realizarea anuală a unei agende culturale comune M2. Încurajarea parteneriatelor culturale în cadrul Euroregiunii DKMT M3. Realizarea unor evenimente culturale comune cu impact internațional major	

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 - Susținerea dinamicii culturale timișene după deținerea titlului *Timișoara, Capitală Europeană a Culturii* 2023

Obiective generale, specifice și măsuri		
OG.4.1. Capitalizarea experienței TmCEC 2023		
OS4.1.1. Susținerea continuării colaborărilor și parteneriatelor derulate în cadrul TM CEC 2023	M1. Promovarea culturii naționale și internaționale în oferta culturală timișeană	Activitate culturala privind prezentarea obiceiurilor și tradițiilor din Romania (Tomnatic)
	M2. Susținerea organizării unor evenimente culturale de tip follow-up la nivelul județului Timiș	Permanentizarea evenimentelor culturale (Curtea).
	M3. Includerea particularităților timișene în agenda culturală post-TmCEC 2023	
	M4. Încurajarea creației colaborative și a digitalizării producțiilor artistice	
OS4.1.2. Susținerea exprimării creative a artiștilor amatori (neprofesioniste)	M1. Sprijinirea creației artiștilor amatori (Susținerea afirmării artiștilor neprofesioniști)	
	M2. Realizarea unor evenimente culturale pentru valorificarea creației artiștilor amatori	
OS4.1.3. Menținerea participării active a cetățenilor la organizarea evenimentelor culturale majore	M1. Încurajarea voluntariatului și a implicării tinerilor în organizarea și desfășurarea evenimentelor culturale majore	
	M2. Încurajarea participării seniorilor la acțiunile de voluntariat	
OG.4.2. Încurajarea ofertanților culturali pentru promovarea unor forme alternative și inovatoare de expresie culturală		
OS4.2.1. Sprijinirea afirmării și atragerea tinerelor talente	M1. Dezvoltarea programelor de promovare a tinerilor creatori din toate domeniile culturii	Susținerea și promovarea tinerelor talente din localitățile timișene.

	M2. Organizarea de concursuri pentru afirmarea tinerelor talente M3. Sprijinirea participării tinerilor artiști la evenimente culturale sau la concursuri naționale și internaționale	
OS4.2.2. Sprijinirea activităților cultural-artistice ale instituțiilor de învățământ de specialitate.	M1. Susținerea evenimentelor culturale realizate de către instituțiile de învățământ M2. Colaborarea interinstituțională în pregătirea profesională a elevilor și studenților	Inițierea unor parteneriate dedicate domeniului culturii cu instituțiile de învățământ timișene.
OS4.2.3. Sprijinirea dezvoltării organizațiilor neguvernamentale care activează în spațiul cultural	M1. Susținerea activităților culturale realizate de către ONG-uri M2. Atragerea de fonduri destinate ONG-urilor din domeniul cultural	

OG.4.3. Asigurarea cooperării culturale la nivel județean

OS4.3.1. Promovarea parteneriatelor și a coproducțiilor între diferiți actori culturali timișeni	M1. Promovarea exemplelor de bune practici în domeniul parteneriatelor culturale M2. Realizarea unor evenimente culturale pe baza unor parteneriate între actori culturali M3. Realizarea coproducțiilor culturale	
OS4.3.2. Promovarea parteneriatelor între decidenții din domeniul cultural	M1. Elaborarea unui cadru normativ pentru reglementarea parteneriatelor între decidenții din domeniul cultural M2. Realizarea de contracte de co-finanțare pentru marile evenimente culturale	

OG.4.4. Optimizarea gestionării activităților culturale din partea CJT și a instituțiilor subordonate

OS.4.4.1. Creșterea impactului planificării strategice în domeniul cultural	M1. Promovarea corespunzătoare a Strategiei culturale pentru fiecare stadiu de implementare M2. Realizarea unor studii de impact la mijlocul și la sfârșitul perioadei de implementare	Realizarea unei campanii profesionale de comunicare publică dedicată implementării Strategiei culturale.
---	---	--

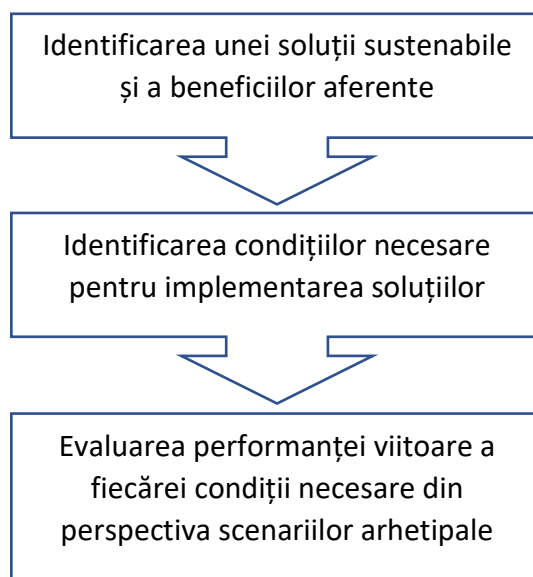
la nivelul județului Timiș	M3. Inițierea unor canale flexibile de comunicare pentru obținerea unui feed-back în timp real despre implementarea strategiei	Configurarea unor canale de comunicare eficientă pentru colectarea în timp real a feed-back-ului de la actori culturali și de la populație.
OS.4.4.2.Optimizarea interacțiunii dintre decidenții și actorii culturali de la nivelul județului Timiș	M1. Configurarea unor modalități eficiente de comunicare directă și deschisă între decidenții și actorii culturali. M2. Consultarea periodică a ecosistemului cultural pentru identificarea nevoilor specifice M3. Organizarea unor evenimente comune (de tip workshop, playshop, mese rotunde) cu decidenți și actori culturali.	Realizarea unor interviuri (individuale sau de grup) cu referenții culturali din județ, pentru culegerea de recomandări și semnalarea de probleme. Oferirea de feed-back în urma consultării referenților culturali din județ.

Tabelul 1 - Direcții strategice, obiective generale (OG), obiective specifice (OS), măsuri (M) și acțiuni (A) rezultate în urma procesării tuturor răspunsurilor colectate prin interviuri, focus-grupuri, chestionare, consultare și dezbateri publice (sursa datelor: cercetările efectuate de către autori)

2. Evaluarea obiectivelor strategice cu ajutorul Metodei Scenariilor viitoare

Metoda *Scenariilor urbane viitoare* (Urban Futures Scenario²), reprezintă o tehnică de evaluare a performanțelor viitoare pentru diverse soluții de dezvoltare urbană adoptate în prezent ca măsuri sustenabile. A fost elaborată de un grup multidisciplinar de urbanişti, ingineri, geografi și sociologi din Marea Britanie și principala sa caracteristică este flexibilitatea aplicării în orice domeniu de planificare strategică. Am decis utilizarea acestei abordări pentru demersul de față deoarece include în analiză și dimensiunea guvernării (în sensul de guvernanță sau de politici publice). Astfel, evaluarea eficienței procesului de implementare a strategiei culturale se va face ținând cont și de stilul de guvernare adoptat în anii următori la nivel de județ și de localitate. Practic, prin această metodologie se estimează tipul de guvernanță optim pentru atingerea obiectivelor formulate în cadrul Strategiei culturale. Pe scurt, metoda scenariilor viitoare presupune parcurgerea următoarelor etape:

Figura 2 – Metoda scenariilor viitoare

Sursa datelor: Lombardi, Leach, Rogers

Scenariile arhetipale reprezintă 4 direcții posibile de guvernanță urbană, definite prin sintetizarea unui volum extins de măsuri și acțiuni destinate dezvoltării sustenabile a orașelor din Marea Britanie și care funcționează ca niște tipuri ideale. Adaptarea la domeniul culturii al celor 4 scenarii arhetipale din metodologia originală se prezintă astfel:

² Lombardi D.R., Leach J.M., Rogers CDF coord (2012) *Designing Resilient Cities: A Guide to Good Practice*. IHS BRE Press, Bracknell, UK

Scenariul Noii Sustenabilități - cuvinte cheie: *echitate și sustenabilitate*

În domeniul cultural reprezintă **Păstrarea și valorificarea tradițiilor** și circumscrie o abordare focalizată pe capitalizarea patrimoniului cultural local existent și pe includerea sa în circuitul național și internațional. Accentul este pus pe conservarea resurselor culturale existente, fără a se ignora însă și noile tendințe globale, care sunt preluate prin adaptarea la reperatele existente, și nu printr-o înlocuire a acestora. Întoarcerea la tradiții nu se realizează prin enclavizare, ci prin păstrarea unui efort de integrare în patrimoniul universal. Într-un astfel de scenariu politicile publice în domeniul culturii pun accent pe restaurare și renovare, pe reactivarea tradițiilor, pe organizarea mai degrabă de evenimente restrânse ca amploare, dar suficient de multe astfel încât să poată fi exploatate toate conținuturile simbolice existente în arealul respectiv. Este mai potrivit pentru comunitățile mici, stabile, cu fluctuație redusă de populație și cu un etos comunitar accentuat.

Scenariul Reformei Politicilor Publice - cuvinte cheie: *democratizarea accesului la cultură*

Se translatează în principiul **Cultură pentru toți** și reprezintă o abordare în care accentul este pus pe consumator și pe rolul integrativ al activităților culturale. Indiferent de conținuturile abordate, tradiționale sau avangardiste, este importantă asigurarea accesului tuturor la aceste manifestări, atât din punct de vedere al comprehensibilității, cât și al resurselor materiale. Accentul se pune pe integrarea socială prin programe și activități culturale a grupurilor marginale și aflate în zone de risc. Într-un astfel de scenariu autoritatea publică este mai prezentă și direct implicată, iar pe agenda culturală se regăsesc și acțiuni de educare a publicului. Se pot promova atât evenimente de mică amploare și mai frecvente, cât și evenimente extinse și mai rare, atâta timp cât se încearcă cel puțin asigurarea unui acces gratuit la acestea. Acest scenariu abordează realitatea socială ca întreg și se poate aplica atât la nivel de localitate, cât și de județ.

Scenariul Forțelor Pieței - cuvinte cheie: *competitivitate, piețe globale deschise.*

În domeniul cultural reprezintă practic **Cultura ca business** și pune accentul pe rentabilitate și pe profitabilitatea evenimentelor, manifestărilor și în general a sectoarelor culturale și creative (industriilor de profil), bazându-se pe logica auto-reglării impusă de competitivitatea specifică unei piețe libere. În acest scenariu se promovează mai degrabă evenimente de amploare (și mai puțin frecvente) care pot atrage un număr extins de plătitori de bilete. Evenimentele gratuite organizate în comunități mici nu prezintă interes pentru că nu se pot susține financiar singure. Marketingul cultural este o componentă importantă a acestei abordări, iar adresabilitatea evenimentelor promovate depășește cu mult arealul de referință.

Scenariul Lumii ca Fortăreață - cuvinte cheie: *protejarea și controlul resurselor*

Este reprezentată prin ideea de **Cultură pentru elite** și se preocupă cu precădere de un public foarte educat care consumă doar conținuturi de cultură înaltă. În acest scenariu persoanele ne-educate și fără o potență financiară corespunzătoare nu intră în ecuație, aparținând unei lumi exterioare cetății și implicit lipsită de relevanță. Într-un astfel de scenariu sunt promovate evenimente de mică amploare din zona culturii de vârf, destinate unui public avizat care se distinge de marea masă de consumatori culturali uzuali. Nu se încurajează evenimentele culturale gratuite, iar elita consumatoare este cea care stabilește direcțiile și standardele de referință. Într-un astfel de scenariu administrația publică este cvasi-absentă și de cele mai multe ori criticată.

În conformitate cu metoda Scenariilor Viitoare (Futures Scenario) obiectivele generale elaborate în cadrul acestei strategii devin *beneficii* pentru județul Timiș, iar pentru atingerea lor trebuie îndeplinite o serie de condiții specifice. Redăm în tabelul de mai jos perechile de beneficii-condiții necesare:

Tabelul 2 – Beneficiile și condițiile necesare pentru atingerea lor conform datelor analizate

Beneficii	Condiții necesare
B1. Creșterea și diversificarea accesului populației la cultură pe întreg teritoriul județului Timiș	1. Dezvoltarea vieții cultural artistice adaptate la specificul comunitar în mediul rural și în urbanul mic din județul Timiș.
	2. Organizarea de activități și acțiuni culturale în cartierele Timișoarei
	3. Dezvoltarea ofertei culturale pentru includerea grupurilor marginalizate și a celor aflate în situații de risc.
	4. Încurajarea lecturii
B2. Asigurarea unei infrastructuri culturale corespunzătoare	5. Extinderea și modernizarea infrastructurii dedicate activităților culturale
	6. Asigurarea dotărilor corespunzătoare pentru desfășurarea optimă a activităților culturale
B3. Susținerea educării culturale a populației	7. Susținerea activităților culturale cu rol educativ pentru diverse categorii de public
	8. Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituții și organizații de cultură, de educație, de turism, sociale și religioase
B4. Dezvoltarea și profesionalizarea resurselor umane implicate în administrarea domeniului cultural	9. Creșterea abilităților profesionale ale angajaților din domeniul cultural
	10. Optimizarea structurii de personal din instituțiile implicate în administrarea domeniului cultural și motivarea corespunzătoare a acestuia
B5. Realizarea unui marketing cultural dedicat pentru județul Timiș	11. Elaborarea și implementarea unei strategii unitare de marketing cultural la nivelul județului Timiș
	12. Atragerea de finanțări, servicii și bunuri din surse complementare pentru dezvoltarea sferei culturale
B6. Integrarea specificității minorităților naționale în matricea culturală a județului Timiș	13. Sprijinirea activităților culturale organizate de minoritățile naționale din județul Timiș
	14. Facilitarea proiectelor interculturale din județul Timiș
	15. Facilitarea schimburilor culturale cu țările înrudite și cele de origine

B7. Sprijinirea activităților de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural timișean	16. Susținerea activităților de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural mobil
	17. Susținerea restaurării patrimoniului cultural imobil și valorificarea sa corespunzătoare
	18. Valorificarea tradiției și creației populare
	19. Valorificarea gastronomiei locale
	20. Sprijinirea promovării naționale și internaționale a valorilor de patrimoniu cultural local
B8. Valorificarea interculturalității timișene ca resursă de dezvoltare comunitară	21. Identificarea și promovarea exemplelor de bune practici privind coeziunea socială în spații interculturale
	22. Inițierea unor parteneriate interculturale la nivelul județului Timiș
B9. Dezvoltarea colaborărilor și parteneriatelor culturale internaționale	23. Inițierea unor parteneriate pentru colaborări culturale naționale și internaționale.
	24. Mediatizarea la nivel național și internațional a valorilor culturale timișene, ca element identitar
	25. Integrarea ofertanților culturali timișeni în rețelele europene de specialitate
B10. Promovarea reperelor culturale timișene în circuitul național și internațional	26. Susținerea mobilității artistice pentru participarea actorilor culturali timișeni la evenimente culturale naționale și internaționale
	27. Organizarea în județul Timiș a unor evenimente culturale naționale și internaționale de amploare
	28. Introducerea patrimoniului cultural timișean în circuitul turistic și promovarea sa corespunzătoare
B11. Dezvoltarea colaborării culturale în cadrul Euroregiunii DKMT	29. Identificarea posibilelor parteneriate culturale în Euroregiunea DKMT pentru configurarea unei agende culturale comune
	30. Promovarea schimburilor culturale în euroregiunea DKMT
B12. Capitalizarea experienței TmCCE 2023	31. Susținerea continuării colaborărilor și parteneriatelor derulate în cadrul TM CCE 2023
	32. Susținerea exprimării creative a artiștilor amatori (neprofesioniste)
	33. Menținerea participării active a cetățenilor la organizarea evenimentelor culturale majore
B13. Încurajarea ofertanților culturali pentru promovarea unor forme alternative și inovatoare de expresie culturală	34. Sprijinirea afirmării și atragerea tinerelor talente
	35. Sprijinirea activităților cultural-artistice ale instituțiilor de învățământ de specialitate
	36. Sprijinirea dezvoltării organizațiilor neguvernamentale care activează în spațiul cultural
B14. Asigurarea cooperării culturale la nivel județean	37. Promovarea parteneriatelor și a coproducțiilor între diferiți actori culturali timișeni
	38. Promovarea parteneriatelor între decidenții din domeniul cultural
B15. Optimizarea gestionării activităților culturale din partea CJT și a instituțiilor subordonate	39. Creșterea impactului planificării strategice în domeniul cultural la nivelul Județului Timiș
	40. Optimizarea interacțiunii dintre decidenții și actorii culturali de la nivelul județului Timiș

Tabelul 3 - Analiza condițiilor necesare din perspectiva scenariilor viitoare

	Valorificarea tradițiilor	Cultură pentru toți	Cultura ca bussiness	Cultura pentru elite
1. Dezvoltarea vieții cultural artistice adaptate la specificul comunitar în mediul rural și în urbanul mic din județul Timiș.	Da	Da	Nu	Nu
2. Organizarea de activități și acțiuni culturale în cartierele Timișoarei	Posibil	Da	Posibil	Posibil
3. Dezvoltarea ofertei culturale pentru includerea grupurilor marginalizate și a celor aflate în situații de risc.	Posibil	Da	Nu	Nu
4. Încurajarea lecturii	Posibil	DA	Posibil	Nu
5. Extinderea și modernizarea infrastructurii dedicate activităților culturale	Da	Da	Posibil	Posibil
6. Asigurarea dotărilor corespunzătoare pentru desfășurarea optimă a activităților culturale	Da	Da	Posibil	Nu
7. Susținerea activităților culturale cu rol educativ pentru diverse categorii de public	Da	Da	Nu	Posibil
8. Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituții și organizații de cultură, de educație, sociale și religioase	Posibil	Da	Posibil	Nu
9. Creșterea abilităților profesionale ale angajaților din domeniul cultural	Posibil	Da	Da	Posibil
10. Optimizarea structurii de personal din instituțiile implicate în administrarea domeniului cultural și motivarea corespunzătoare a acestuia	Posibil	Da	Da	Nu
11. Elaborarea și implementarea unei strategii unitare de marketing cultural la nivelul județului Timiș	Posibil	Da	Da	Posibil
12. Atragerea de finanțări, servicii și bunuri din surse complementare pentru dezvoltarea sferei culturale	Posibil	Posibil	Da	Nu
13. Sprijinirea activităților culturale organizate de minoritățile naționale din județul Timiș	Da	Da	Posibil	Nu
14. Facilitarea proiectelor interculturale din județul Timiș	Da	Posibil	Nu	Nu
15. Facilitarea schimburilor culturale cu țările înrudite și cele de origine	Da	Da	Posibil	NU
16. Susținerea activităților de conservare, restaurare și valorificare a patrimoniului cultural mobil	Da	Da	Posibil	Posibil
17. Susținerea restaurării patrimoniului cultural imobil și valorificarea sa corespunzătoare	Da	Da	Posibil	Posibil
18. Valorificarea tradiției și creației populare	Da	Da	Posibil	Nu
19. Valorificarea gastronomiei locale	Da	Da	Posibil	Da
20. Sprijinirea promovării naționale și internaționale a valorilor patrimoniu cultural local	Da	Posibil	Posibil	Da
21. Identificarea și promovarea exemplelor de bune practici privind coeziunea socială în spații interculturale	Posibil	Da	Nu	Nu
22. Inițierea unor parteneriate interculturale la nivelul județului Timiș	Da	Da	Posibil	Nu
23. Inițierea unor parteneriate pentru colaborări culturale naționale și internaționale.	Nu	Posibil	Posibil	Nu
24. Mediatizarea la nivel național și internațional a valorilor culturale timișene, ca element identitar	Posibil	Da	Posibil	Da
25. Integrarea ofertanților culturali timișeni în rețelele europene de specialitate	Posibil	Da	Posibil	Da
26. Susținerea mobilității artistice pentru participarea actorilor culturali timișeni la evenimente culturale naționale și internaționale	Nu	Posibil	Da	Da
27. Organizarea în județul Timiș a unor evenimente culturale naționale și internaționale de amploare	Nu	Posibil	Da	Da
28. Introducerea patrimoniului cultural timișean în circuitul turistic și promovarea sa corespunzătoare	Posibil	Nu	Da	Da
29. Identificarea posibilelor parteneriate culturale în Euroregiunea DKMT pentru configurarea unei agende culturale comune	Posibil	Posibil	Da	Nu
30. Promovarea schimburilor culturale în euroregiunea DKMT	Posibil	Da	Posibil	Nu
31. Susținerea continuării colaborărilor și parteneriatelor derulate în cadrul TM CCE 2023	Posibil	Posibil	Da	Da
32. Susținerea exprimării creative a artiștilor amatori (neprofesioniste)	Posibil	Da	Posibil	Nu
33. Menținerea participării active a cetățenilor la organizarea evenimentelor culturale majore	Posibil	Da	Posibil	Nu
34. Sprijinirea afirmării și atragerea tinerelor talente	Da	Da	Posibil	Nu
35. Sprijinirea activităților cultural-artistice ale instituțiilor de învățământ de specialitate	Da	Da	Nu	Posibil
36. Sprijinirea dezvoltării organizațiilor neguvernamentale care activează în spațiul cultural	Posibil	Da	Nu	Nu
37. Promovarea parteneriatelor și a coproducțiilor între diferiți actori culturali timișeni	Posibil	Da	Posibil	Nu
38. Promovarea parteneriatelor între decidenții din domeniul cultural	Posibil	Da	Nu	Posibil
39. Creșterea impactului planificării strategice în domeniul cultural la nivelul Județului Timiș	Posibil	Da	Da	Nu
40. Optimizarea interacțiunii dintre decidenții și actorii culturali de la nivelul județului Timiș	Posibil	Da	Posibil	Nu

Conform tabelului de mai sus, scenariul *Politicilor publice – cultura pentru toți* este cel mai potrivit pentru îndeplinirea condițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor strategiei de față, acesta presupunând însă și alocarea unui volum corespunzător de resurse. La polul opus, scenariul cel mai puțin fezabil implementării acestei strategii este cel al *Lumii ca fortăreață – cultura pentru elite*, care necesită evident mult mai puține resurse, fiind adresat unui public semnificativ mai redus. Celelalte două scenarii au un grad de variabilitate mai mare, *Noua sustenabilitate – valorificarea tradițiilor* depinde de particularizarea fiecărei acțiuni în parte, iar *Forțele pieței – cultura ca bussiness* depinde de factori externi, direct corelabili cu rentabilitatea.

Pornind de la abordarea stratificată a județului Timiș, se poate realiza și o asociere posibilă între scenarii și straturi, doar ca predispoziție de manifestare:

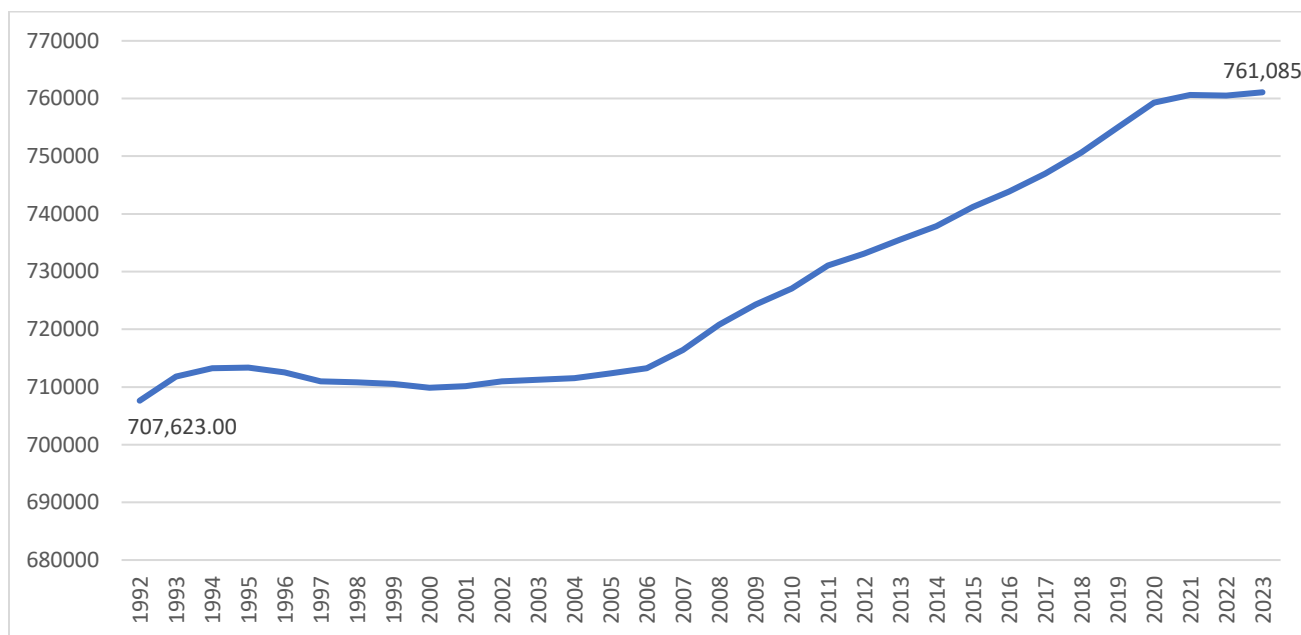
- pentru Municipiul Timișoara este mai adecvat scenariul *Lumii ca fortăreață*, în acest spațiu social existând toate premisele pentru promovarea unui consum de cultură înaltă;
- pentru urbanul mic timișean este adecvat scenariul *Politicilor publice – cultură pentru toți* deoarece în aceste comunități există un public minim suficient care poate fi mobilizat să participe la evenimente culturale locale;
- pentru ruralul timișean este mai adecvat scenariul *Noii sustenabilități – valorificarea tradițiilor*, deoarece în acest areal există suficient de multe resurse simbolice care să justifice alocarea resurselor, indiferent de gradul de participare.

Cele patru scenarii funcționează ca niște modele weberiene ideale, în practică ele putând fi interconexate. Evident că și în Municipiul Timișoara există un public marginal a cărei participare la viața culturală ar trebui recuperată, după cum și în mediul rural există manifestări cu tentă de cultură înaltă. Modalitatea concretă de activare a unui scenariu sau a altuia va fi determinată în primul rând de guvernarea locală și județeană atât a comunității, cât și a domeniului culturii.

3. Evoluția socio-demografică a populației județului Timiș

Conform datelor oficiale disponibile pe site-ul INSSE, evoluția populației după domiciliu³ în județul Timiș pentru perioada 1992 – 2022 a înregistrat o creștere semnificativă de 7,5%, adică 53.462 de persoane (valori raportate la 1 ianuarie):

Figura 3 – Evoluția populației județului Timiș după domiciliu 1992-2022

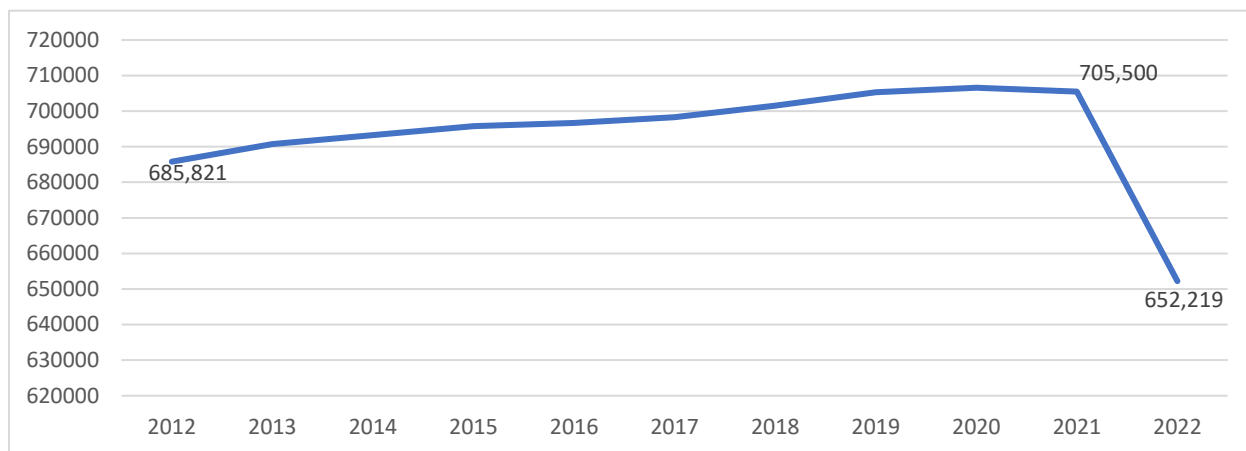
Sursa datelor: INSSE

Pe de altă parte, conform datelor oficiale disponibile pe site-ul INSEE, evoluția populației rezidente⁴ a județului Timiș pentru perioada 2012 – 2022 a înregistrat o contracție demografică de 4,8%, adică 33.602 de persoane (valori raportate la 1 ianuarie):

³ Conform INSSE *populația după domiciliu* reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliul pe teritoriul României, delimitat după criterii administrativ-teritoriale. Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în cartea de identitate, așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. Altfel spus, populația după domiciliu reprezintă populația de jure care poate să includă și emigranții.

⁴ *Populația rezidentă* reprezintă totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străini și fără cetățenie, care au reședința obișnuită pe teritoriul României. Adică populația rezidentă reprezintă populația de facto care exclude emigranții, dar include imigranții (INSSE).

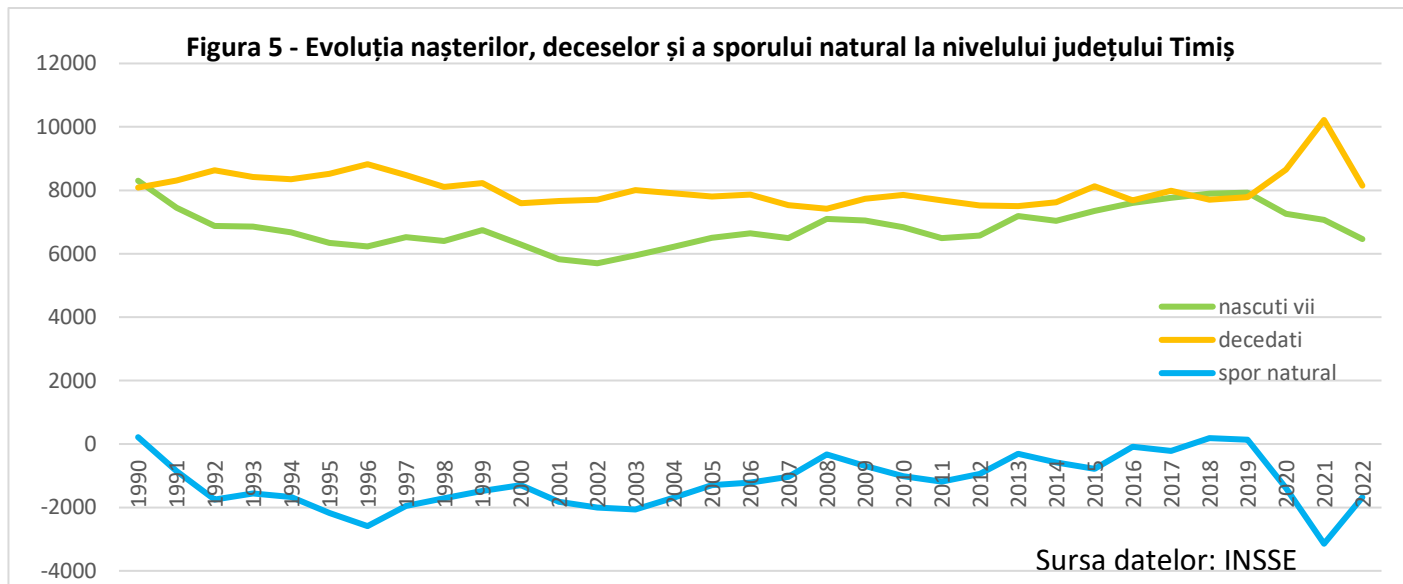
Figura 4 – Evoluția populației rezidente a județului Timiș 1992-2022

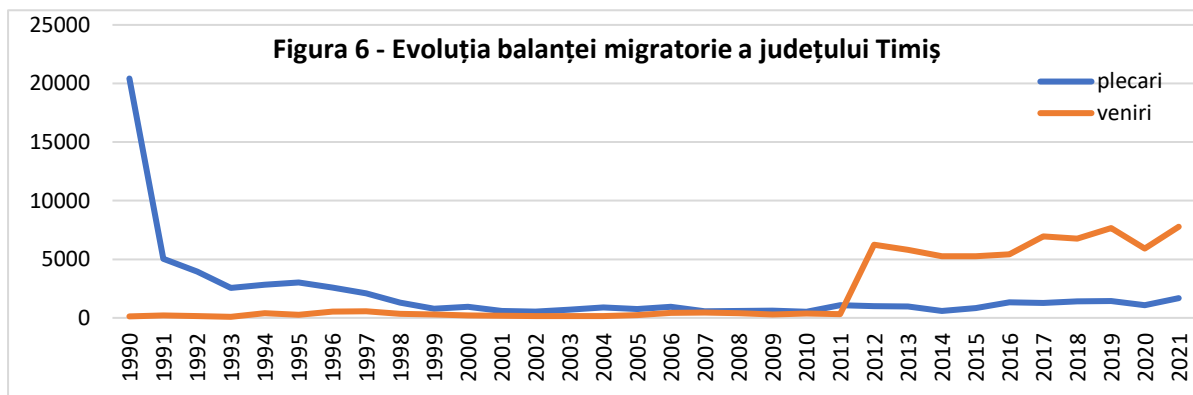
Sursa datelor: INSSE

Populația după domiciliu include și persoanele plecate în alte localități sau peste hotare (fără modificarea domiciliului) și reprezintă practic potențialul demografic al județului. Populația rezidentă este cea înregistrată oficial în localitățile județului Timiș și reprezintă situația actuală a persoanelor care se regăsesc în prezent în acest areal. O situație detaliată cu rezultatele recensământului din 2021 pentru toate localitățile din județul Timiș se regăsește în Anexa 1. Deși delciful demografic la nivel național este o certitudine, există câțiva poli de creștere consacrați iar Municipiul Timișoara și implicit județul Timiș se numără printre aceștia, cu o atractivitate constantă pentru fluxurile migratorii interne. Creșterea volumului populației se poate realiza prin două metode: un spor natural pozitiv și/sau o balanță migratorie pozitivă. Redăm în continuare evoluția acestor indicatori pentru județul Timiș:

Figura 5 - Evoluția nașterilor, deceselor și a sporului natural la nivelul județului Timiș

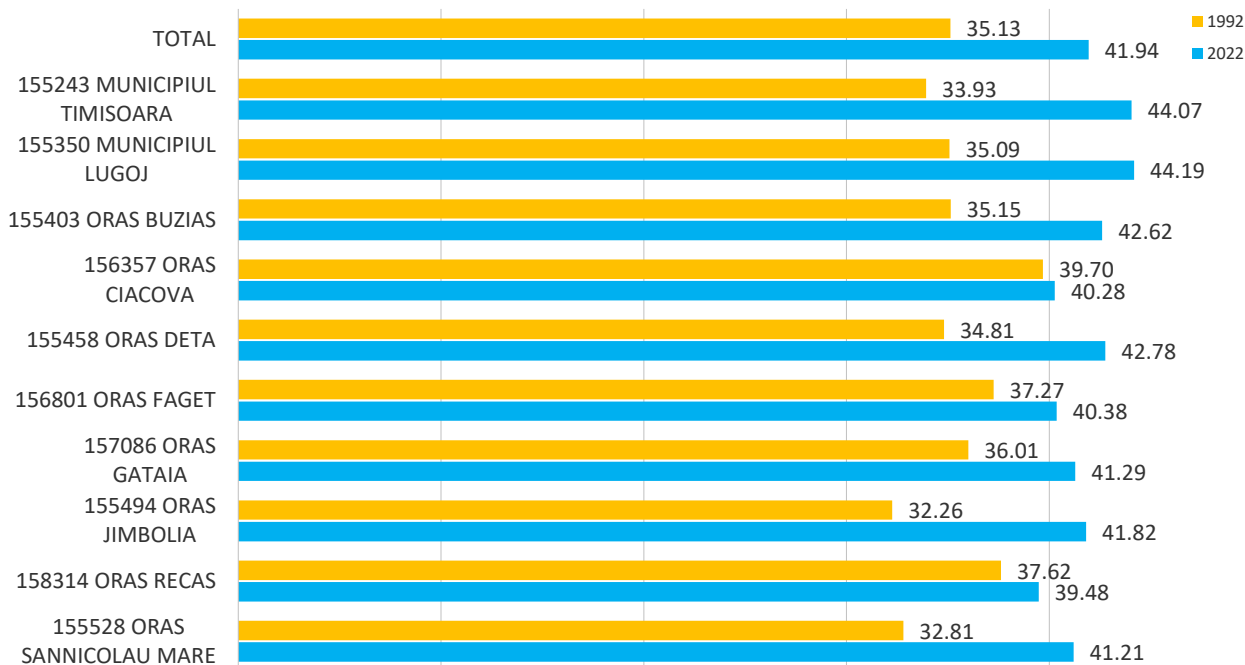
Sursa datelor: INSSE

Sursa datelor: INSSE

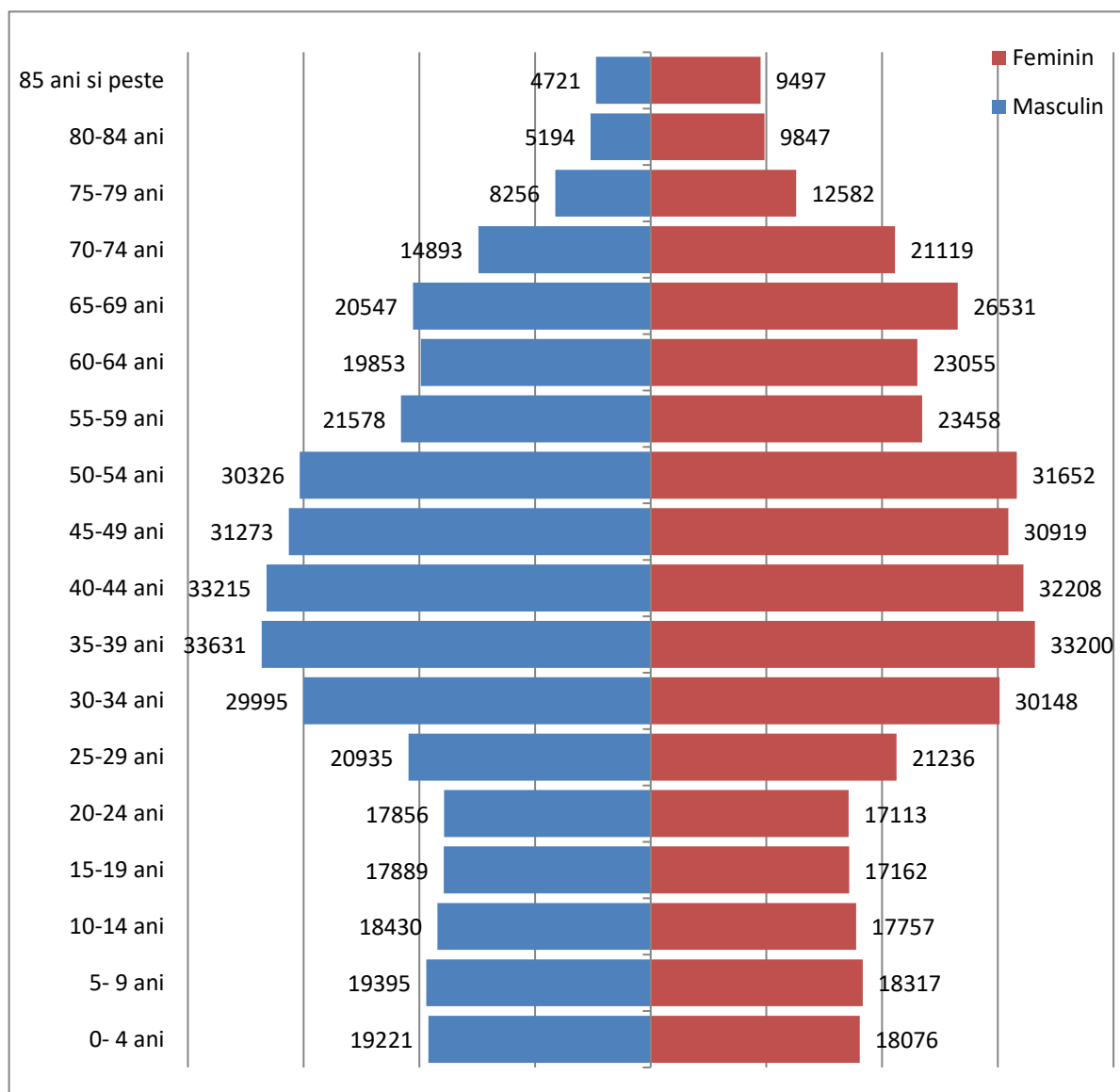
Prin sporul natural preponderent negativ, județul Timiș a pierdut după Revoluție 40.008 locuitori, iar prin balanța migratorie a câștigat 4.479 de locuitori. Precizăm faptul că evidența imigrației temporare este realizată doar începând cu 2012, iar în aceste valori nu se regăsesc persoanele care nu și-au înregistrat oficial rezidența în localitățile județului Timiș. Pe parcursul ultimelor trei decenii populația județului Timiș a înregistrat un proces important de îmbătrânire (cu aproape 7 ani), în pofida aportului de tineri atrași de către universitățile timișorene. La nivelul întregului județ, vârsta medie a crescut de la 35 de ani în 1992 la aproape 42 de ani în 2022 (valori INSSE pentru 1 ianuarie). Situația detaliată pe orașele județului Timiș se regăsește în graficul de mai jos, iar cea pentru comune în Anexa 2:

Figura 7 – Vârsta medie pe mediul urban în Timiș 1992 și 2022

Sursa datelor: INSSE

Figura 8 – Piramida vârstelor pentru județul Timiș 2022

Sursa datelor: INSSE

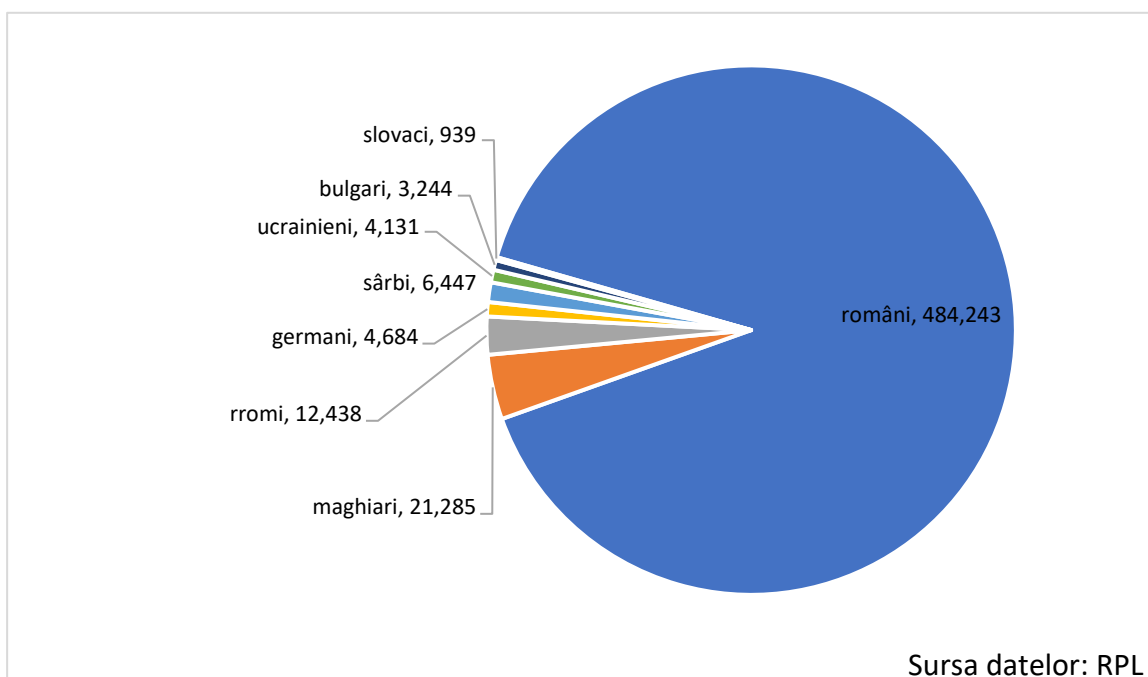
Conform acestor distribuții se constată că vârful demografic este înregistrat pentru cohorțele 35-54 de ani, ceea ce reprezintă o populație adultă și implicit cu un profil specific de consum cultural. Remarcăm și faptul că la baza piramidei volumul generațiilor tinere este semnificativ mai redus (aproape înjumătățit), fapt care va determina inevitabil o accentuare a procesului de îmbătrânire a populației precum și o reconfigurare treptată a profilului consumului cultural.

Conform datelor parțiale de la ultimul recensământ, la 1 decembrie 2021 structura etnică a județului Timiș se prezenta astfel:

Tabelul 4 – Structura etnică a populației județului Timiș la Recensământul din 2021

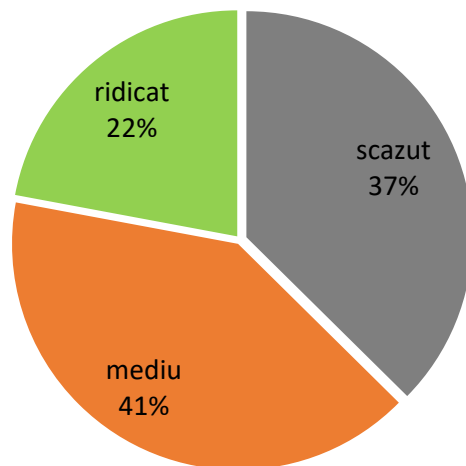
Județul TIMIȘ	etnie
români	484.243
maghiari	21.285
rromi	12.438
germani	4.684
sârbi	6.447
ucrainieni	4.131
bulgari	3.244
slovaci	939
italieni	358
croați	179
evrei	144
cehi	141
ruși lipoveni	82
turci	78
altă etnie / informație nedisponibilă	112.140
Total	650.533

Figura 9 – Structura etnică a populației județului Timiș - 2021

Alte date relevante pentru demersul de față obținute din rezultatele preliminariei ale Recensământului din 2021 sunt și următoarele:

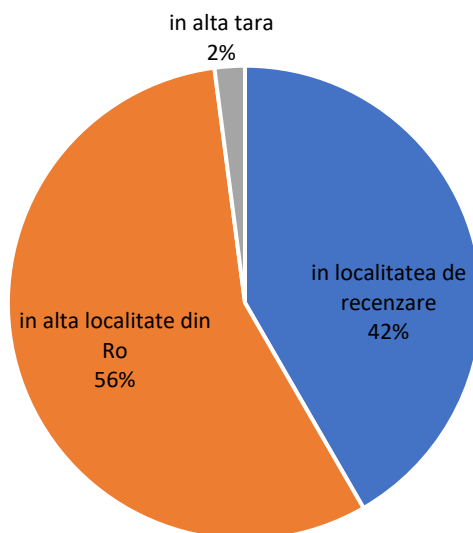
Figura 10 - Nivel educație absolvit - județul Timiș 2021

Sursa datelor: RPL 2021

Distribuția populației după locul nașterii reprezintă un alt indicator important pentru evidențierea gradului de omogenitate a comunităților:

Figura 11 - Populația județului Timiș după locul nașterii (RPL 2021)

Sursa datelor: RPL 2021

4. Analiza statistică a vieții culturale din județul Timiș

BIBLIOTECI

Biblioteca este institutia, compartimentul sau structura specializata ale carei atributii principale sunt: constituirea, organizarea, prelucrarea, dezvoltarea si conservarea colectiilor de carti, publicatiilor seriale, a altor documente de biblioteca si a bazelor de date, pentru a facilita utilizarea acestora in scop de informare, cercetare, educatie sau recreere; initierea, organizarea si desfasurarea de proiecte si programe culturale, inclusiv in parteneriat cu autoritati si institutii publice, cu alte institutii de profil sau prin parteneriat public-privat;

Tipurile de biblioteci sunt: nationale, universitare, publice (judetene, municipale, orasenesti si comunale), scolare, specializate (ale institutiilor academice si de cercetare, institutiilor publice centrale si locale, institutiilor de cultura si culte, ale operatorilor economici, sindicatelor, ale altor organizatii asociative).

Biblioteca nationala este institutia investita cu sarcina de a achizitiona, de a prelucra si de a conserva la nivel national documente din toate domeniile cunoasterii si, in particular, pe cele referitoare la limba si la civilizatia romana; organizatoare a Depozitului legal de documente; principala sursa documentara pentru cunoasterea culturii nationale, cu rol in desfasurarea unor programe culturale de interes national si international.

Biblioteca universitara este biblioteca aflata prioritar in serviciul studentilor, al cadrelor didactice si al cercetatorilor din universitati si alte institutii de invatamant superior si de cercetare care, in limitele regulamentului de organizare, poate functiona si ca biblioteca publica.

Biblioteca publica - biblioteca de tip enciclopedic

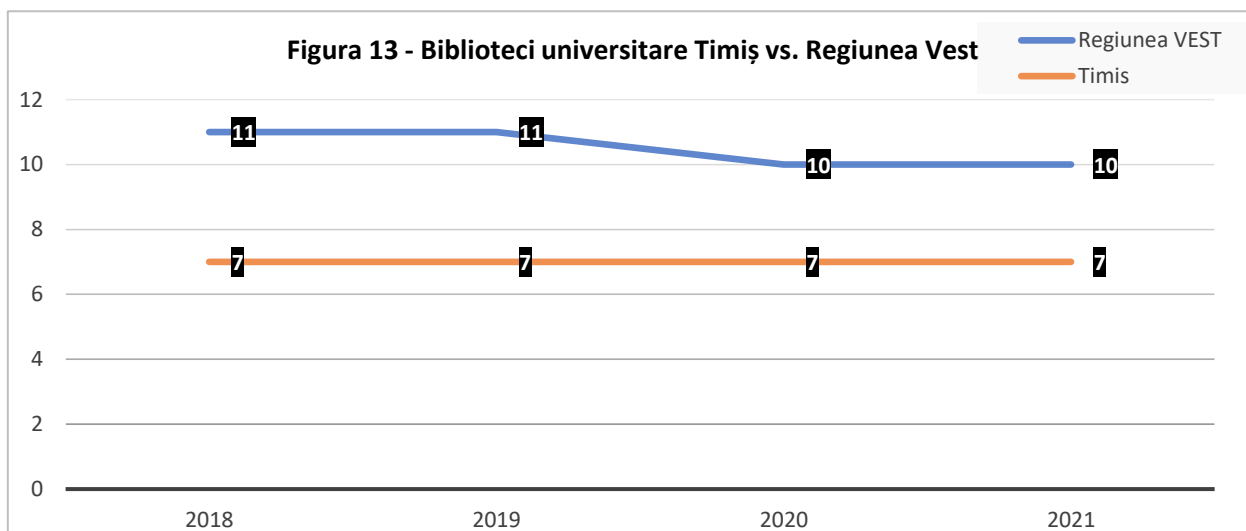
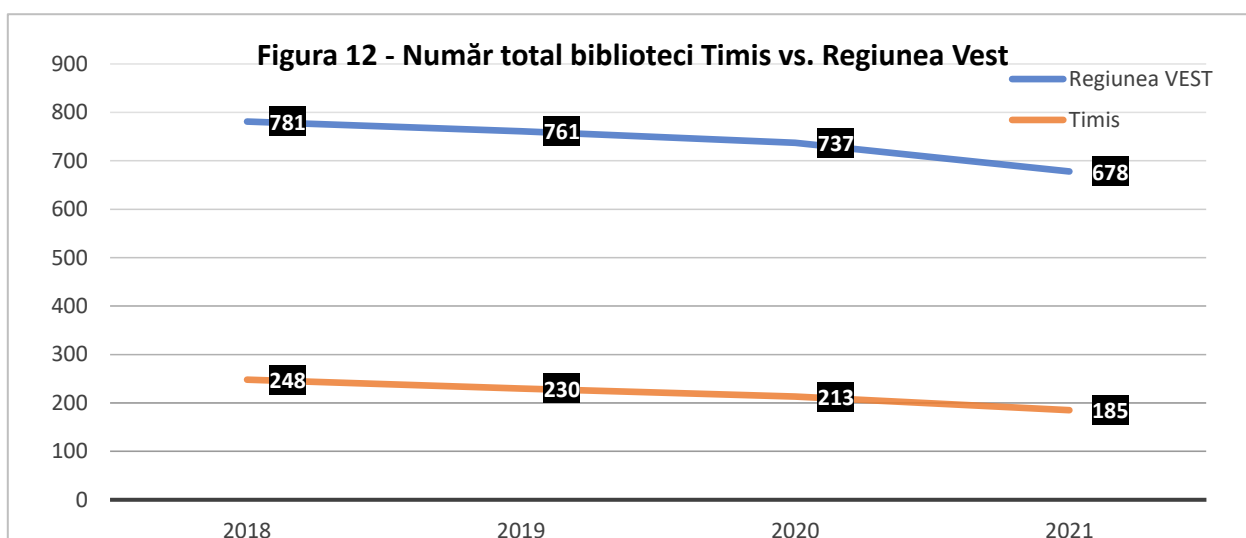
Tabelul 5 – Numărul de biblioteci și de utilizatori la nivel național

	BIBLIOTECI		UTILIZATORI (mii persoane)	
	2020	2021	2020	2021
Total	8829	8458	2504	2127
Naționale	3	3	11	18
Universitare	89	90	181	173
Specializate	376	353	113	32
Publice, din care:	2034	1962	761	785
- Județene	41	41	232	259
- Municipale și orășenești	246	246	197	204
- Comunale	1747	1675	332	322
Școlare**)	6327	6050	1438	1119

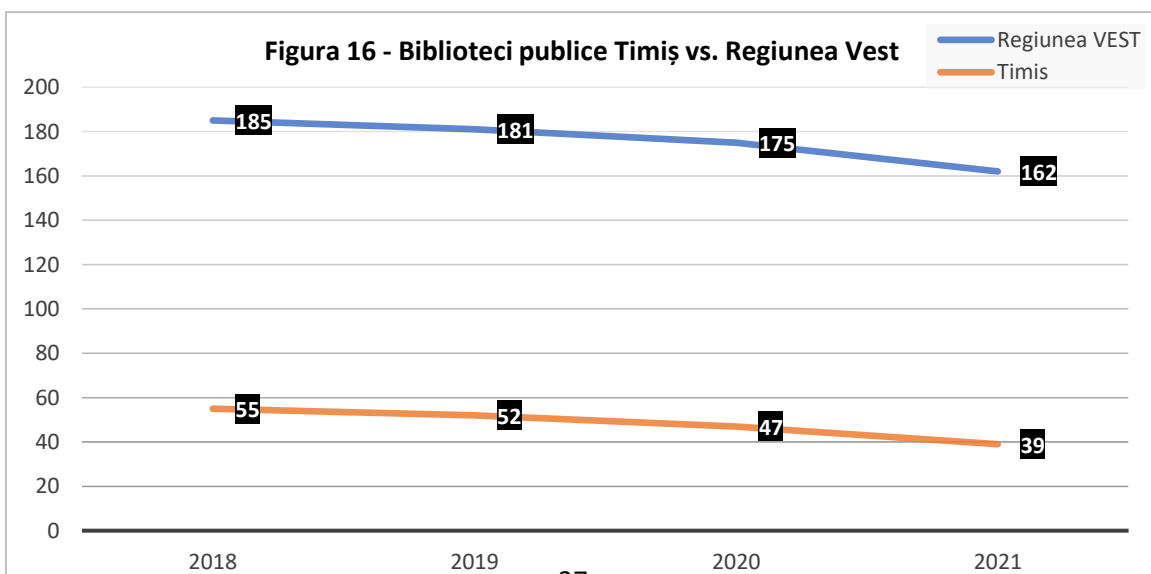
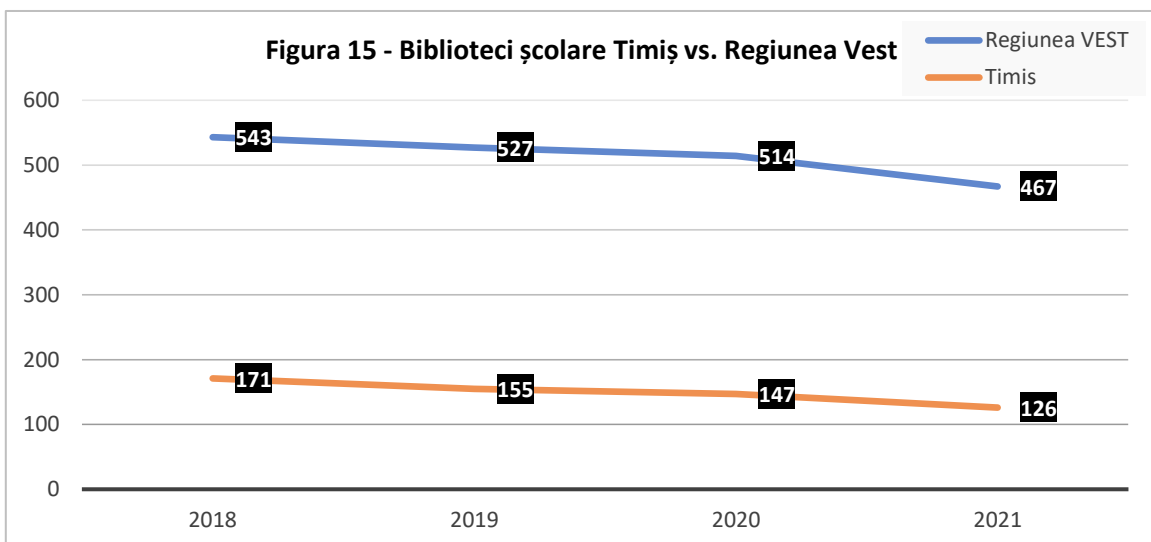
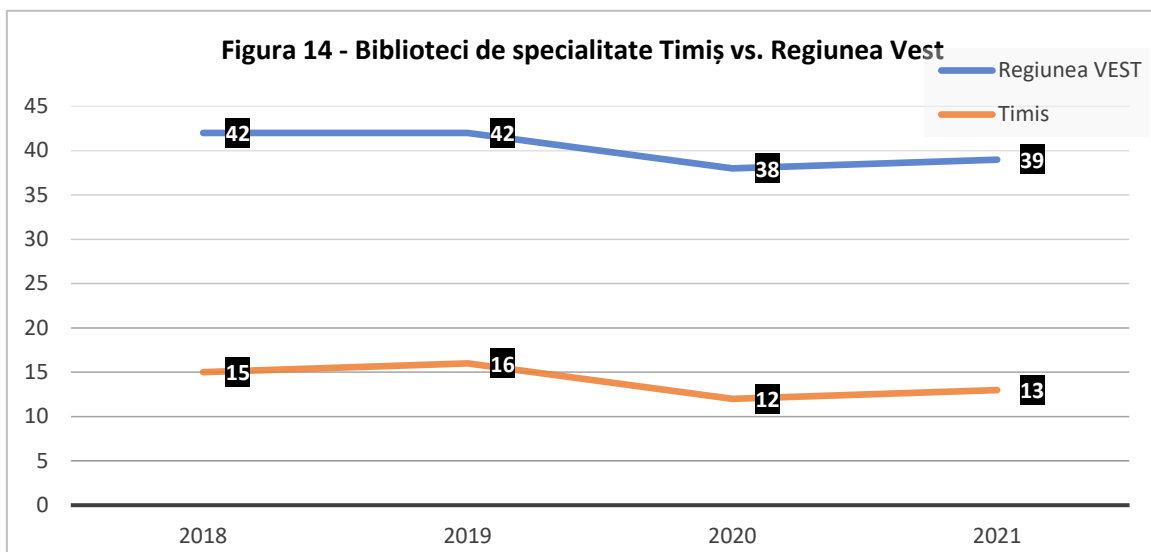
Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

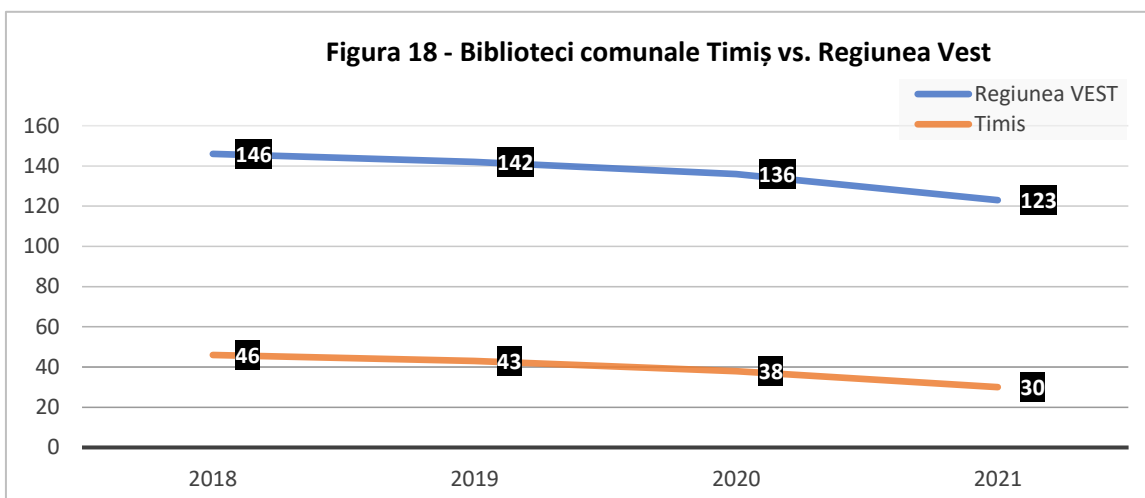
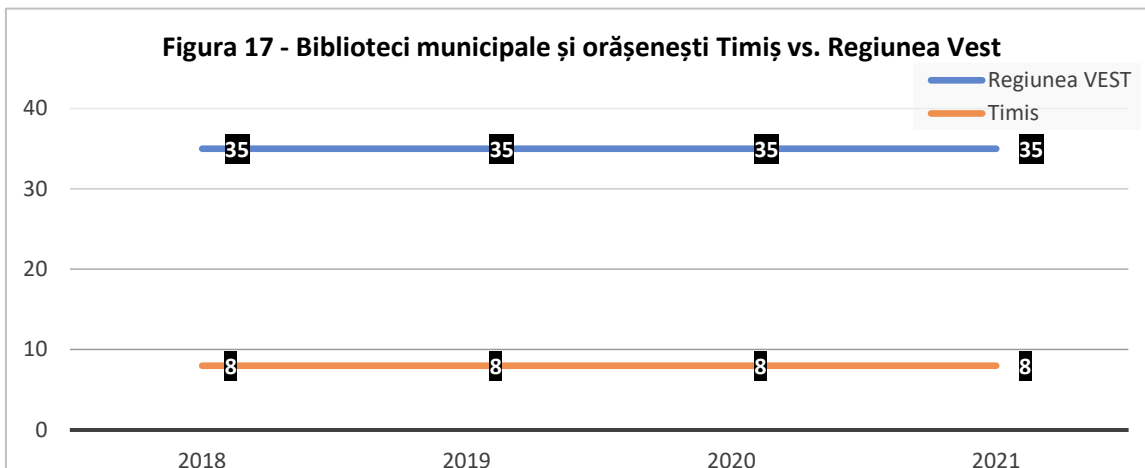
TIMIȘ vs REGIUNEA VEST

Regiunea Vest este o regiunea de dezvoltare a României situată la granița cu Ungaria și Serbia, care grupează județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș. Are o suprafață de 32.034 km², adică 13,4% din suprafața totală a țării. A fost constituită la 28 octombrie 1998. Populația regiunii Vest era de 1.930.458 locuitori în anul 2005, în continuă scădere, cu o densitate de 61,1 loc/km², mult mai mică decât media pe țară (90,9 loc/km²). Regiunea este compusă din 42 orașe (din care 12 municipii) și 276 comune, în 4 județe. Cel mai mare centru urban al regiunii este municipiul Timișoara, totodată sediul agențiilor regionale. Regiunea are un grad ridicat de urbanizare, de 63,6% față de media națională de 54,9%.

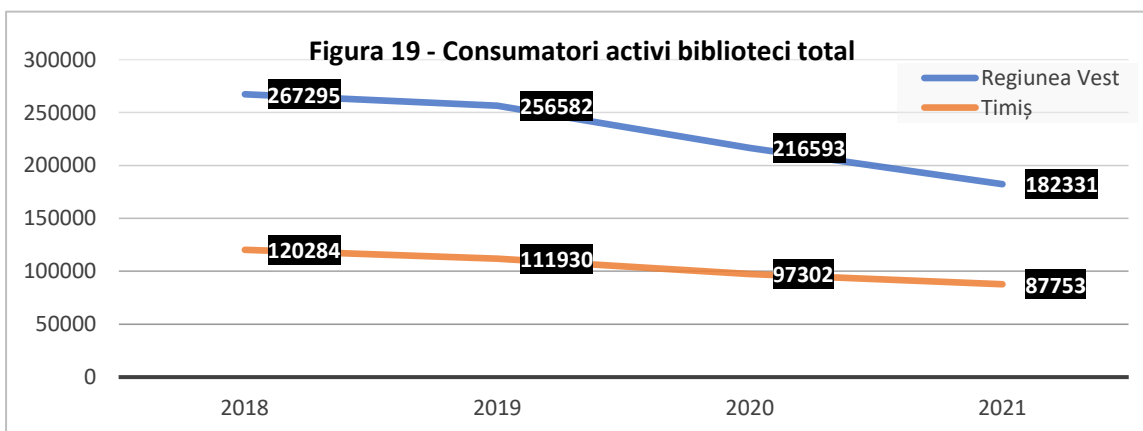
Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

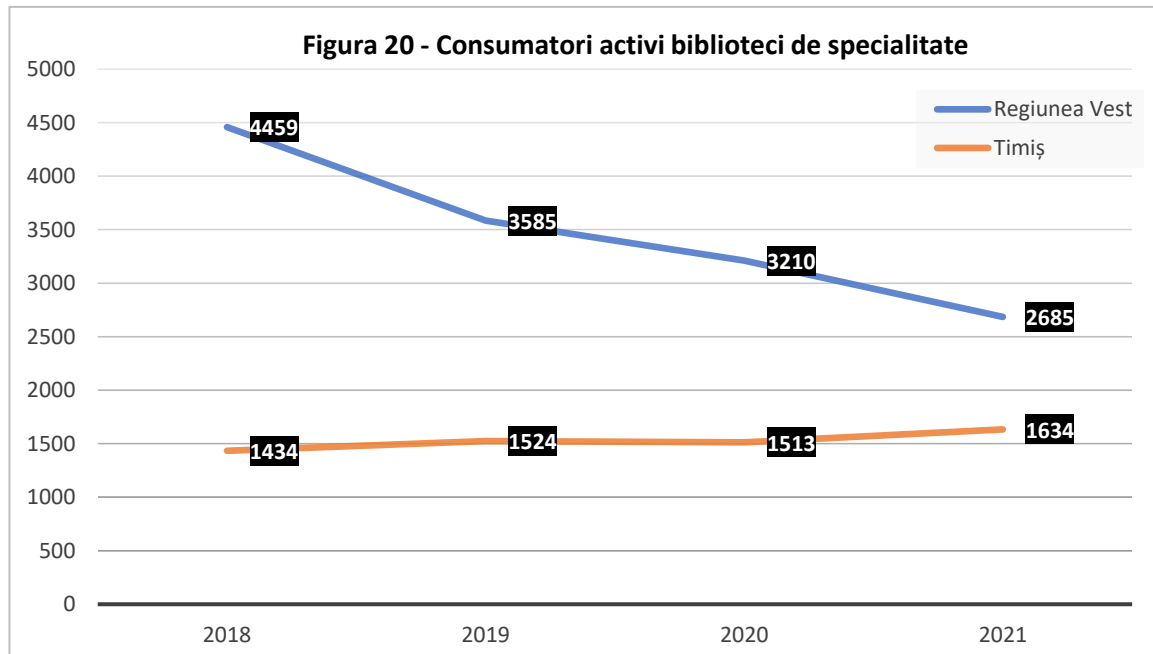
Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

Toate tipurile de biblioteci: de specialitate, școlare, orășenești și comunale respect proporționalitate de $\frac{1}{4}$ între numărul de unități din Timiș raportet la Regiunea Vest. Excepție fac bibliotecile universitare, care sunt 7 în județul Timiș din cele 10 existente.

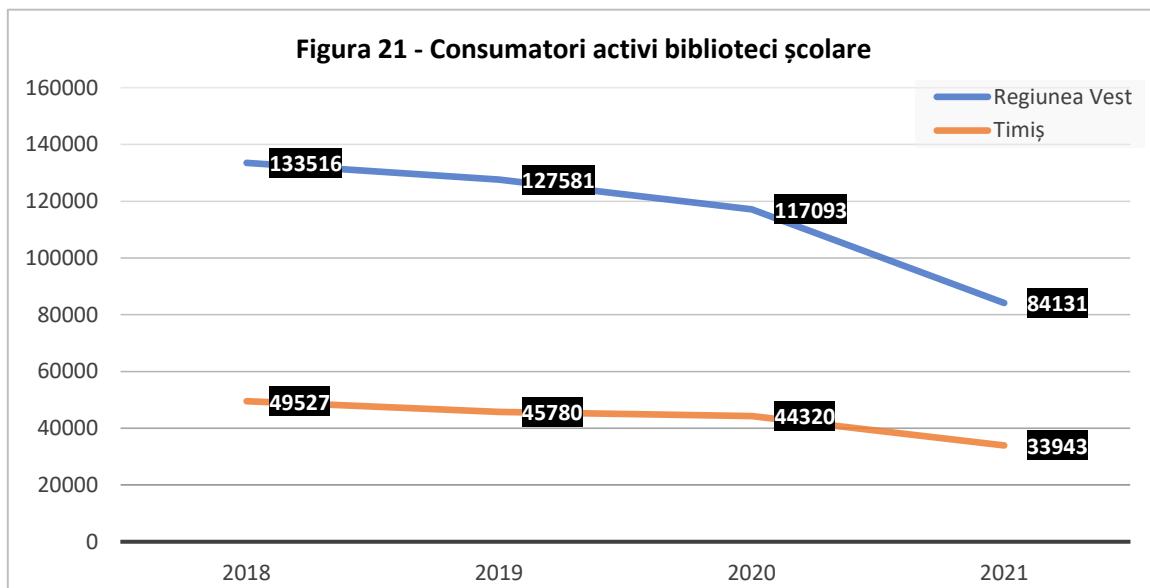
Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

În anul 2021 peste 48 % din consumatorii activi ai bibliotecilor din Regiunea Vest se regăesc în județul Timiș. Cu mici variații proporția se păstrează pe întreg intervalul 2018 – 2021.

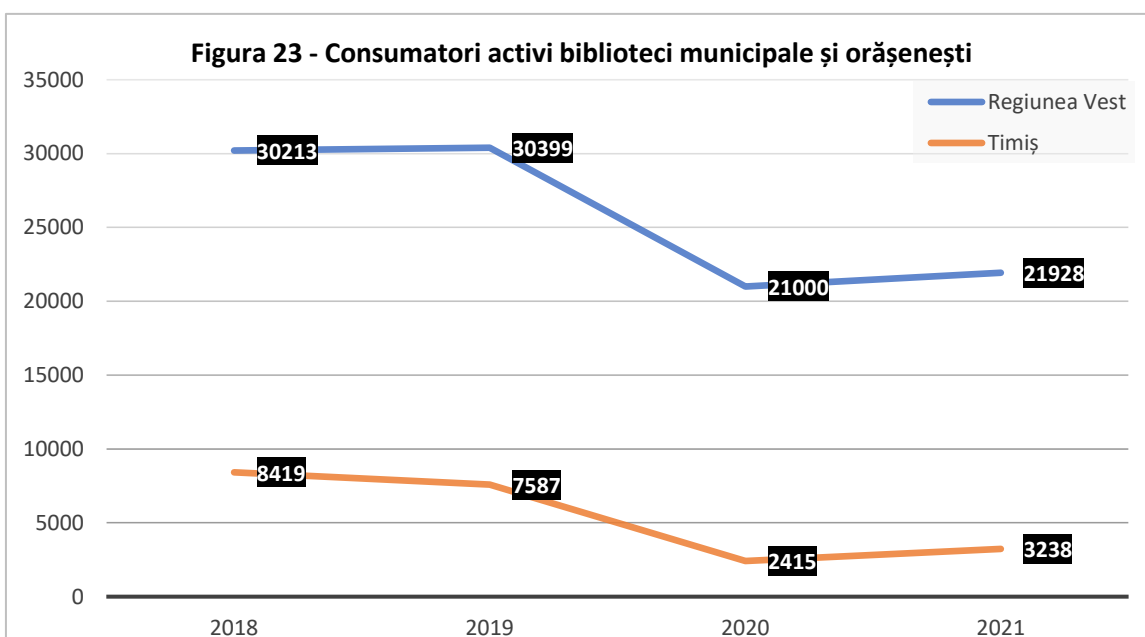
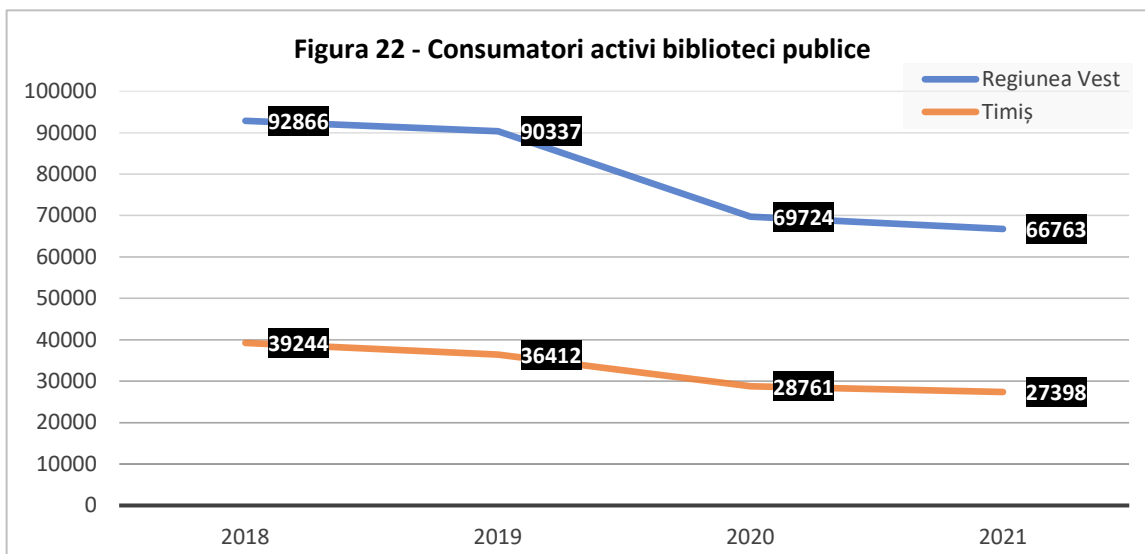

Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

Proporția bibliotecilor de specialitate este de peste 60% în județul Timiș în anul 2021. În anul 2018 această proporție era de 32 %.

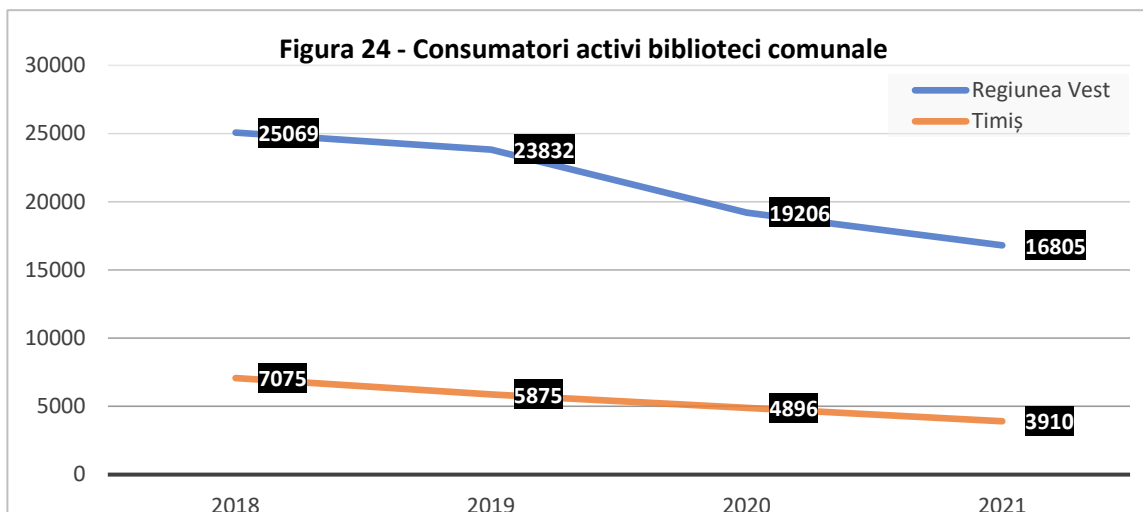

Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

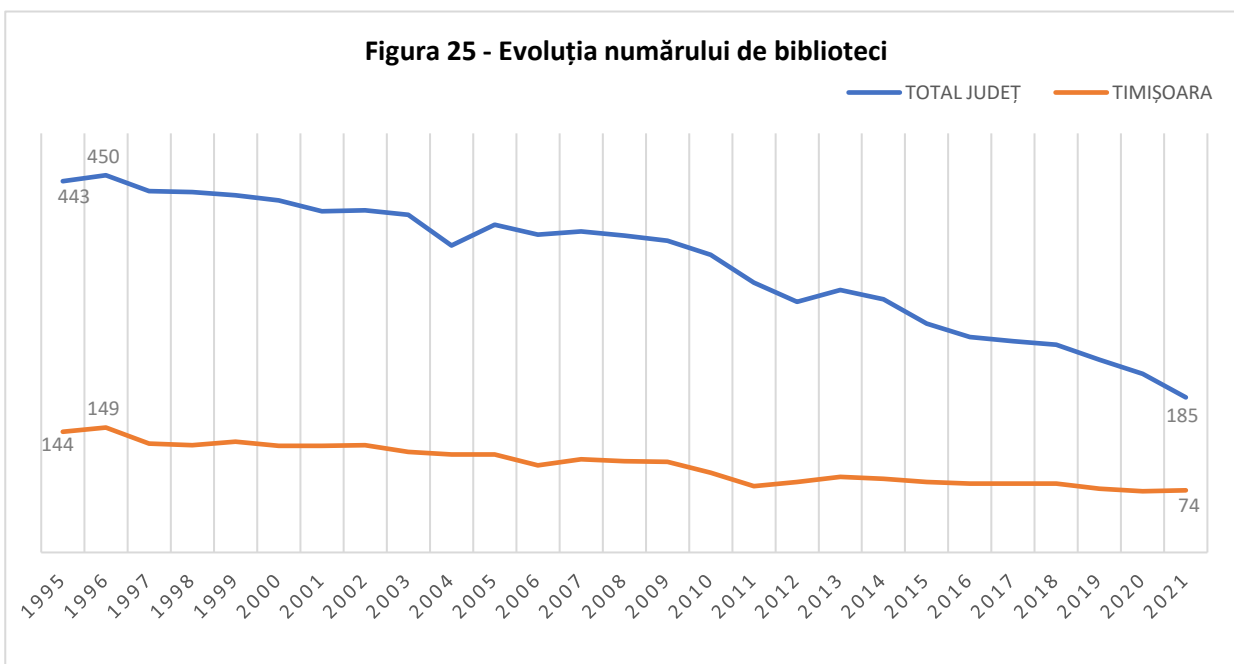
Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

Ponderea cititorilor activi din bibliotecile municipale și orășenești ale județului Timiș este relativ mică raportată la Regiunea Vest. Pentru anul 2021 numărul cititorilor din regiune ai acestui sector este de 21928, iar cititorii din județ sunt 3238. (aproximativ 1/7)

Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

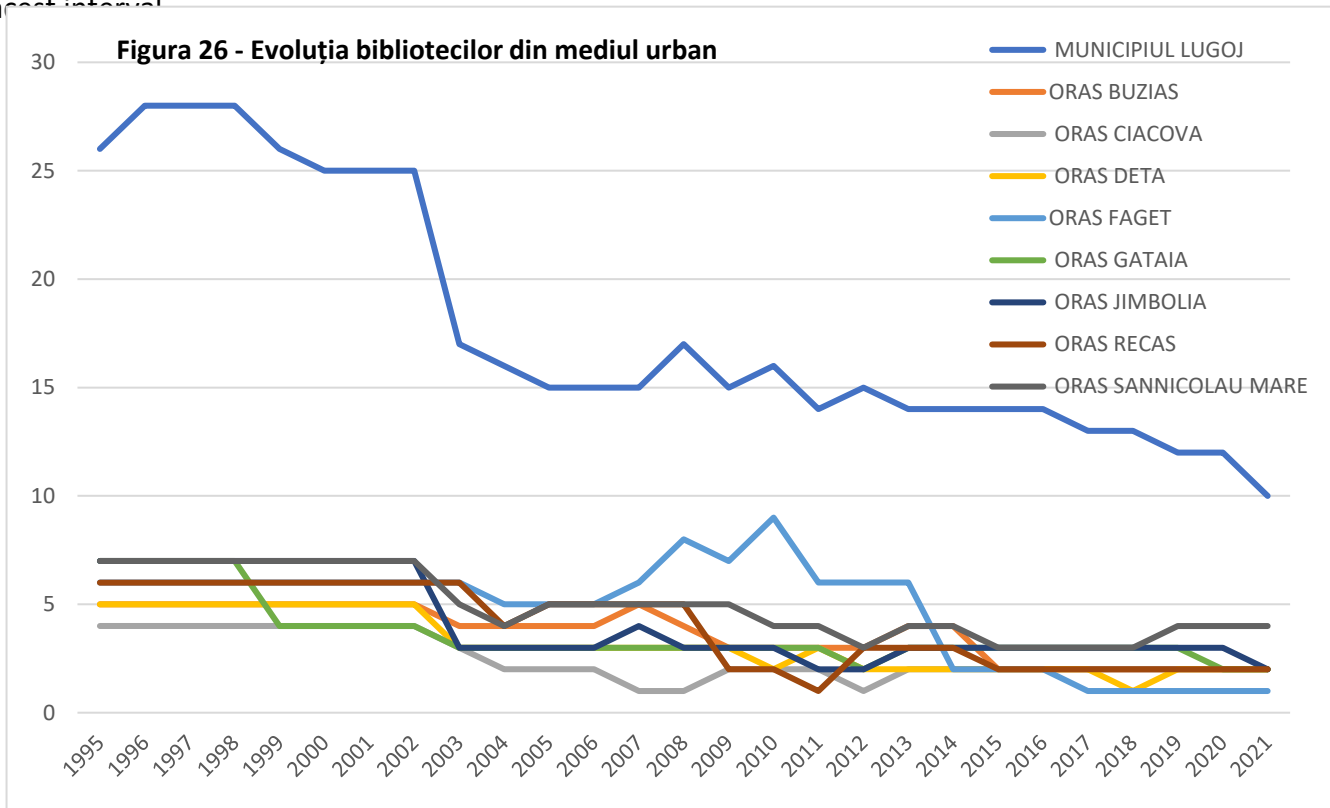
JUDEȚUL TIMIȘ

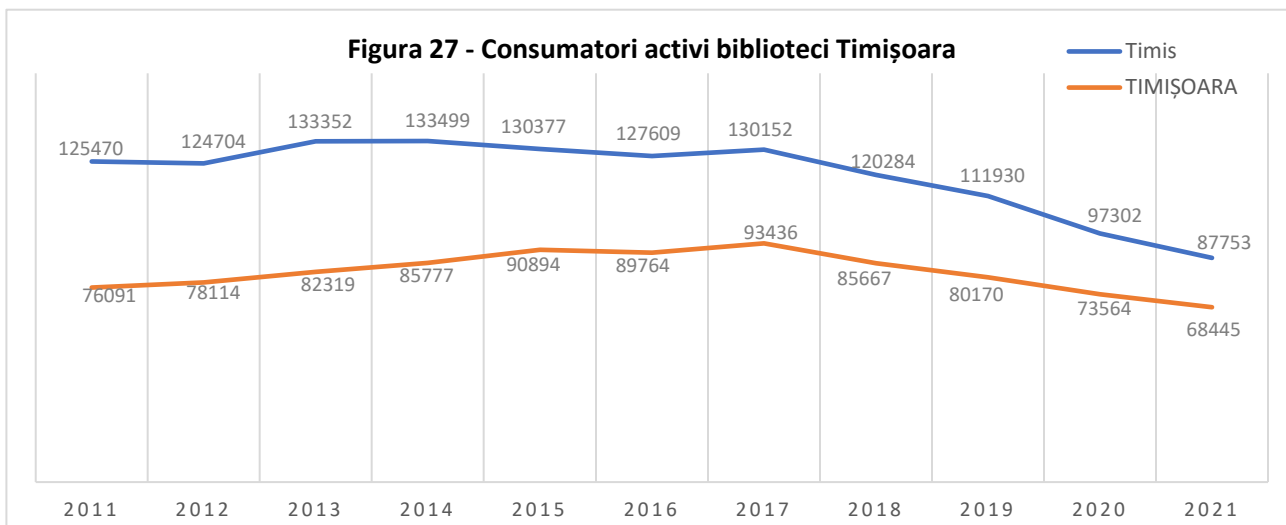
Sursa datelor: INSEE

Numărul de biblioteci a înregistrat o evoluție descrescătoare pentru întreg județul Timiș. Dacă în anul 1996 se înregistrau 450 de unități, numărul acestora a scăzut constant ajungând să fie înregistrate 185 de biblioteci în anul 2021. Evoluția descendentă se remarcă și la nivel de

municipiu, astfel că pentru Timișoara numărul de biblioteci a scăzut de la 144 la 74 de unități, în acest interval.

Sursa datelor: INSSE

Sursa datelor: INSSE

La nivelul Municipiului Timișoara evoluția consumatorilor activi pentru biblioteci nu a avut o variație foarte mare între anii 2011 -2021. La nivel de județ se remarcă o scădere accentuată a cititorilor: de la 133352 în 2013 la 87 753 în 2021 (cu aproximativ 35%).

MUZEE ȘI COLECȚII PUBLICE

Muzeul este institutia de cultura, de drept public sau de drept privat, fara scop lucrativ, aflata in serviciul societatii, care colectioneaza, conserva, cerceteaza, restaureaza, comunica si expune, in scopul cunoasterii, educarii sau recreerii, marturii materiale si spirituale ale existentei si evolutiei comunitatilor umane, precum si ale mediului inconjurator.

Patrimoniul muzeului/colectiei publice, este alcatuit din totalitatea bunurilor, a drepturilor si obligatiilor cu caracter patrimonial ale muzeului sau, dupa caz, ale colectiilor publice, asupra unor bunuri aflate in proprietate publica si/sau privata. Colectia este un ansamblu de bunuri culturale si naturale, constituit in mod sistematic si coerent de catre persoane fizice sau juridice de drept public sau privat.

Colectiile publice sunt colectii accesibile publicului si specialistilor, indiferent de titularul dreptului de proprietate, care reunesc bunuri semnificative prin valoarea lor artistica, documentara, istorica, stiintifica, culturala si memorialistica.

Colectiile private sunt colectiile aflate in proprietatea privata a persoanelor fizice sau juridice de drept privat, la care publicul si specialistii au acces numai cu acordul detinatorilor.

Dupa bunurile culturale care alcatuiesc patrimoniul muzeal, muzeele si colectiile publice se clasifica in: muzee sau colectii publice de arta, arheologie si istorie, stiinta si istorie naturala, stiinta si tehnica, etnografie si antropologie, specializate, regionale, generale si alte muzee (mixte). Sunt incluse si monumentele, gradinile botanice si zoologice, acvariile si rezervatiile naturale.

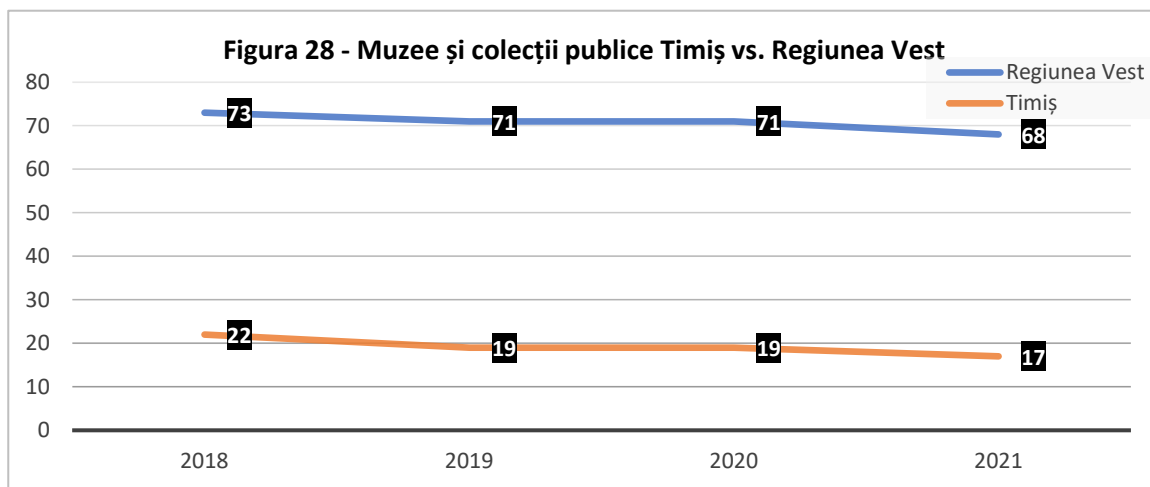
Tabelul 6 – Numărul de muzee și de vizitatori la nivel național

	Muzee și colecții publice	Muzee și colecții publice	Număr vizitatori	Număr vizitatori
	2020	2021	2020	2021
Total	438	435	7939	11405
Muzee de artă	96	95	1075	1569
Muzee de arheologie și istorie	55	59	1480	2245
Muzee de știință și istorie naturală	10	10	316	512
Muzee de știință și tehnică	9	9	75	162
Muzee de etnografie și antropologie	122	117	818	1192
Muzee specializate	30	29	226	356
Muzee generale	18	19	159	272

Alte muzee (mixte)	47	45	339	553
Monumente	7	8	235	319
Grădini botanice, zoologice, acvarii	21	20	2312	3079
Rezervații naturale	23	24	904	1146

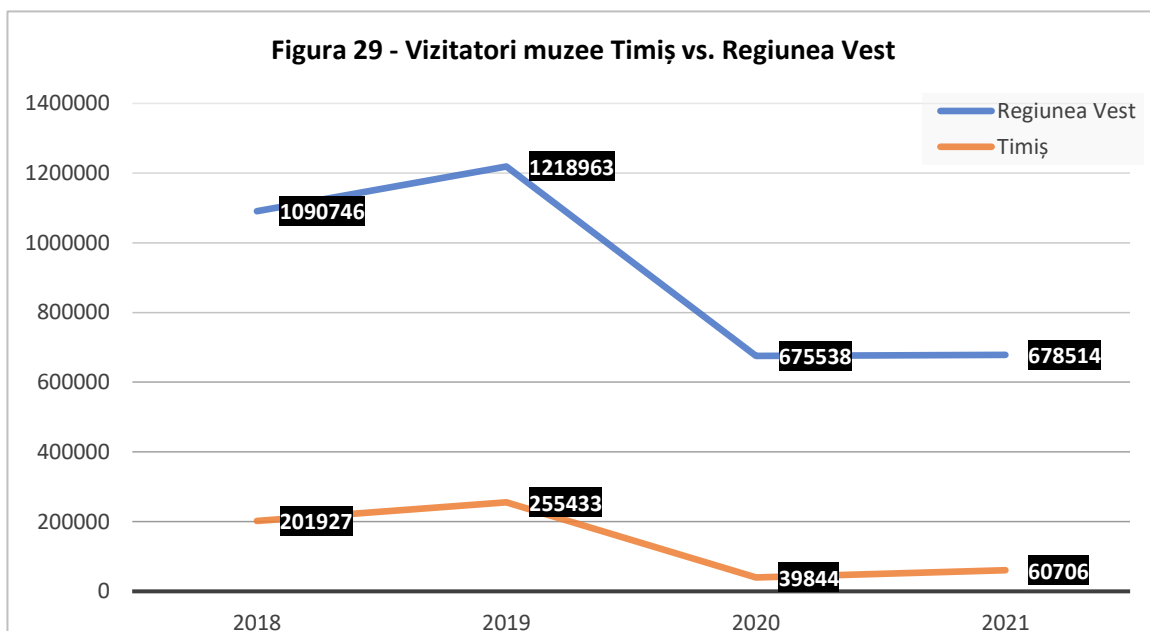
Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

TIMIȘ vs REGIUNEA VEST

Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

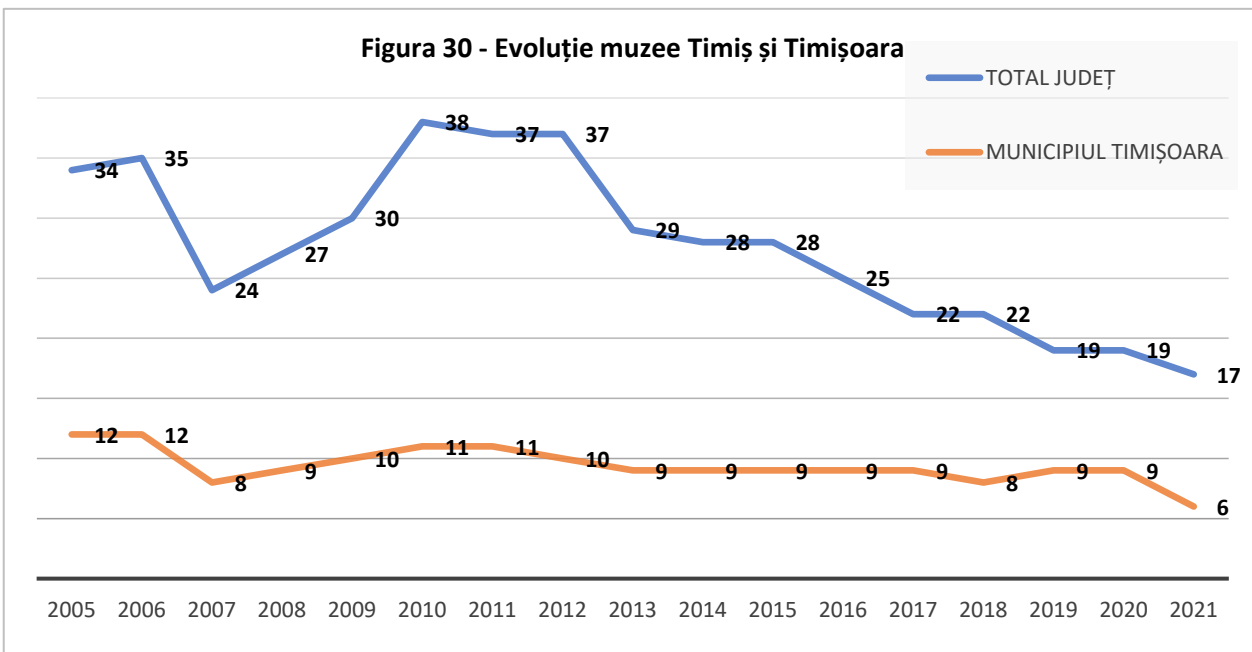
Muzeele din județul Timiș raportate la numărul muzeelor din Regiunea Vest reprezintă 25%, respectând proporționalitatea de $\frac{1}{4}$.

Date preluate din studiu INSE privind activitatea unităților culturale 2021

Numărul vizitatorilor din Județul Timiș este extrem de mic raportat la numărul total de vizitatori din Regiunea Vest. Astfel dacă pentru anul 2018 raportul este de 18,5%, în anul 2021 acest procent reprezintă 8,9%.

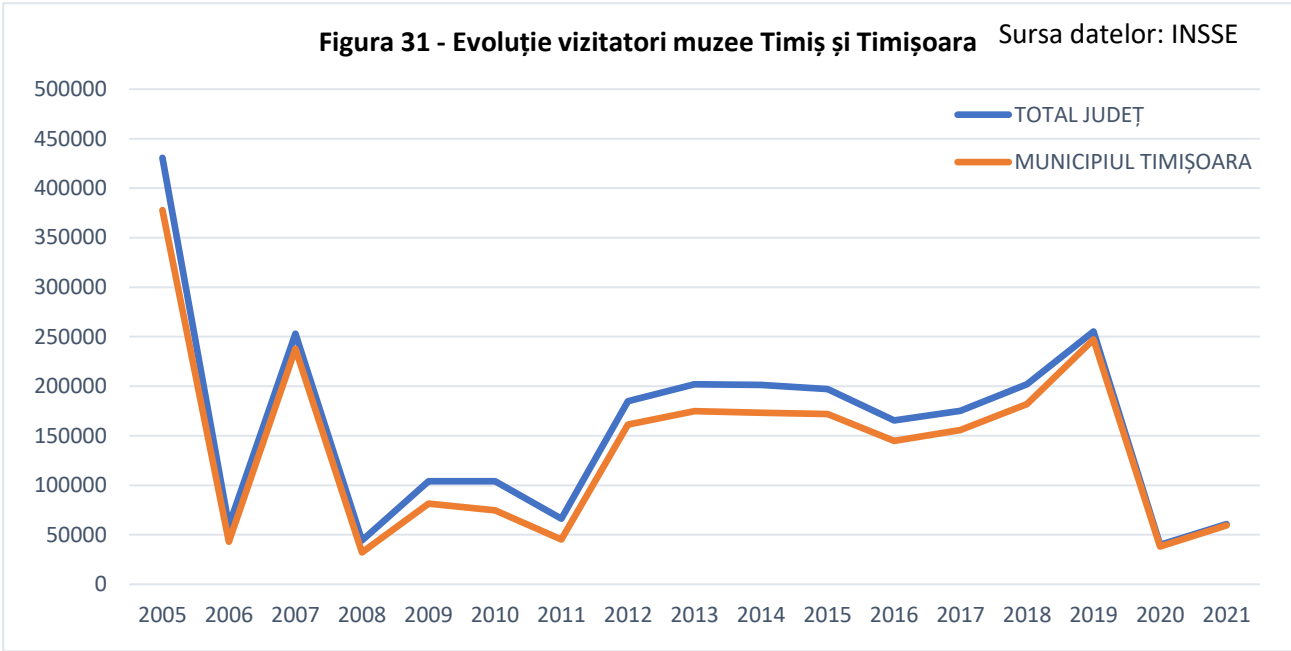
JUDEȚUL TIMIȘ

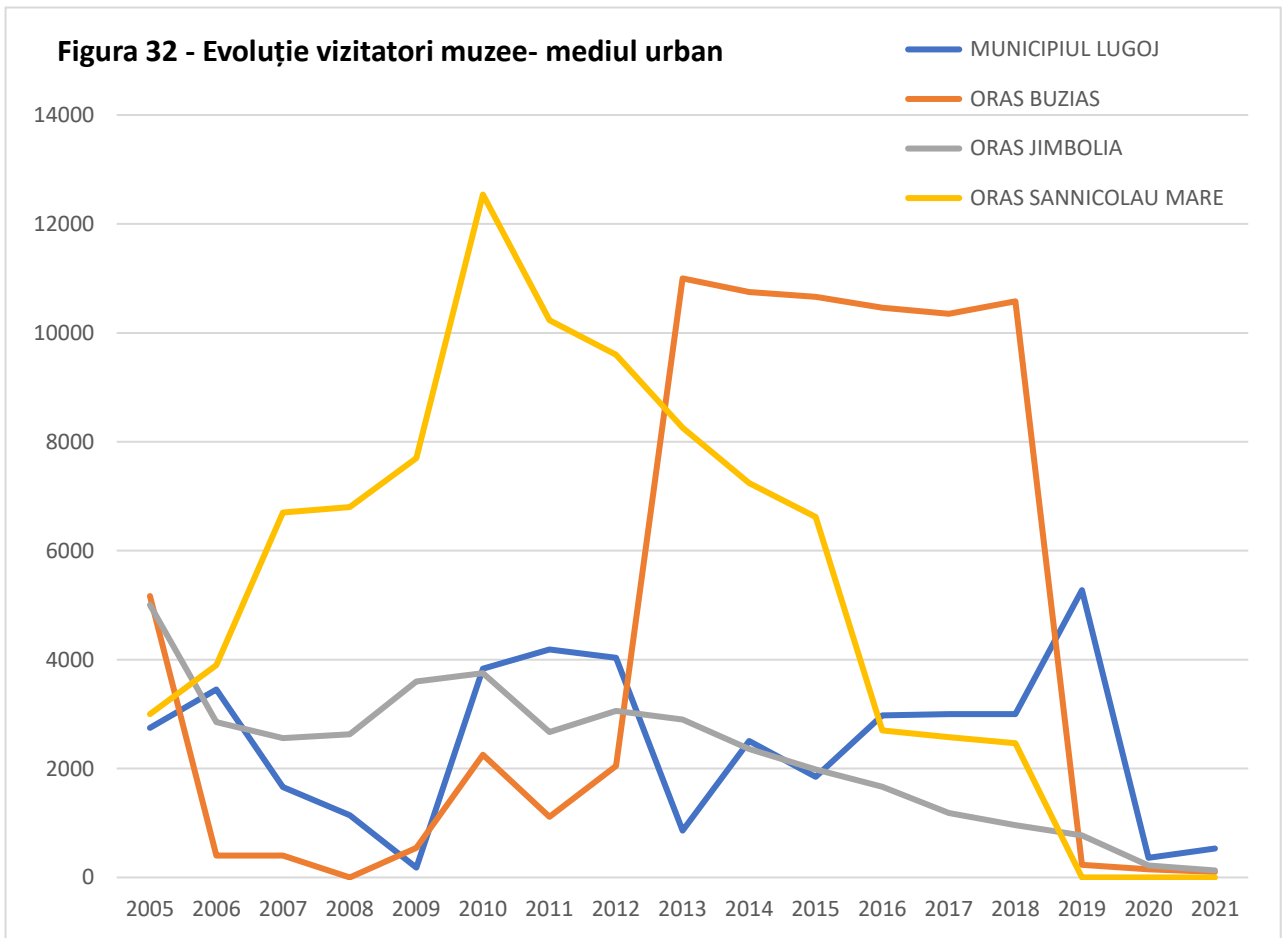
Sursa datelor: INSSE

Tabelul 7 - Muzele existente în județul Timiș

Localitate	2005	2021
MUNICIPIUL LUGOJ	1	2
ORAS BUZIAS	2	2
ORAS CIACOVA	:	1
ORAS DETA	1	1
ORAS FAGET	2	2
ORAS JIMBOLIA	2	:
ORAS SANNICOLAU MARE	1	1
BANLOC	1	1
CENAD	2	1
LENAUHEIM	1	2
PECIU NOU	1	2
PISCHIA	1	1
REMETEA MARE		1
SANPETRU MARE	2	2
SATCHINEZ	1	:
TEREMIA MARE	3	1
TORMAC	1	:

Sursa datelor: INSSE

INSTITUȚII DE SPECTACOL

Instituțiile de spectacole și concerte sunt: teatrele, filarmonicile, orchestrele și ansamblurile artistice. Instituțiile și companiile de spectacole sau concerte prezintă direct publicului producții artistice - spectacole și/sau concerte care pot fi: spectacole dramatice, coregrafice, de operă, operetă, folclorice, de revistă, cabaret, de circ, de păpuși și/sau marionete, de teatru instrumental, respectiv concerte de muzică academică, simfonică, vocal-sinfonică, camerală, corală, folclorică, electronică.

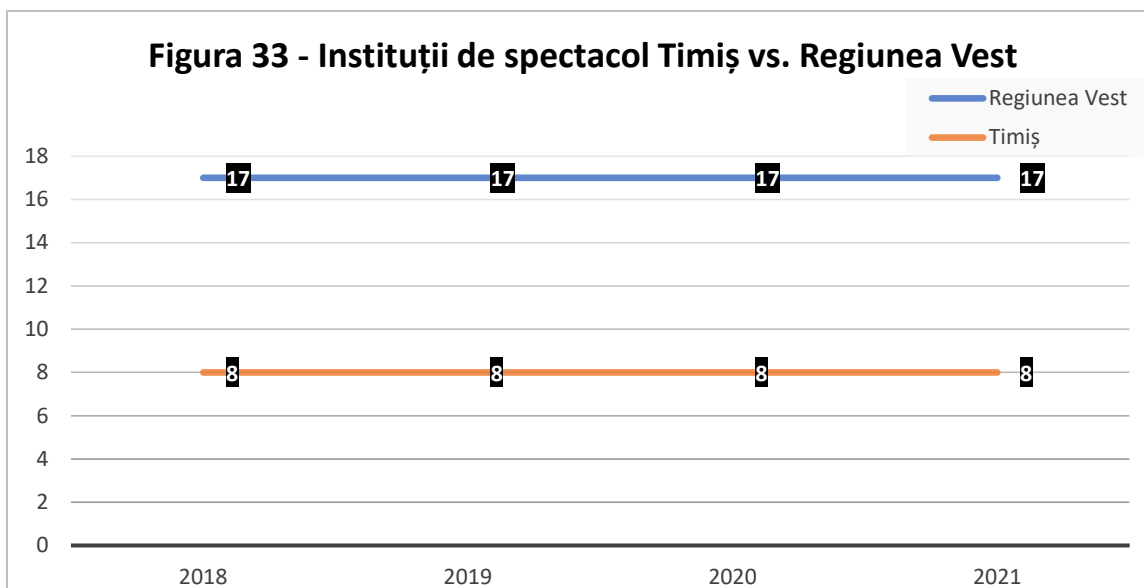
În cazul când o instituție de spectacol prezintă spectacole concomitent în mai multe săli sau când în aceeași sală prezintă alternativ spectacole în limbi diferite, personalul artistic se grupează pe colective artistice. Dacă sub aceeași conducere administrativă există colective artistice care dau spectacole în genuri artistice diferite sau limbi diferite, acestea se consideră ca fiind unități artistice separate.

Tabelul 7 – Numărul de instituții de spectacole și concerte și de spectatori la nivel național

	Instituții și companii de spectacole și concerte	Instituții și companii de spectacole și concerte	Spectatori- mii persoane -	Spectatori- mii persoane -
	2020	2021	2020	2021
Total	167	167	1506	1940
Teatre dramatice	62	61	637	599
Teatre de păpuși și marionete (animație)	18	15	156	232
Opere	9	9	178	405
Teatre muzicale, de estradă și operetă	3	3	32	33
Filarmonici și orchestre simfonice	19	19	157	186
Ansambluri artistice, trupe de dans și de divertisment	19	23	226	320
Orchestre populare	5	6	25	25
Coruri	2	1	10	8
Circ	2	2	10	12
Centre culturale	28	28	75	120

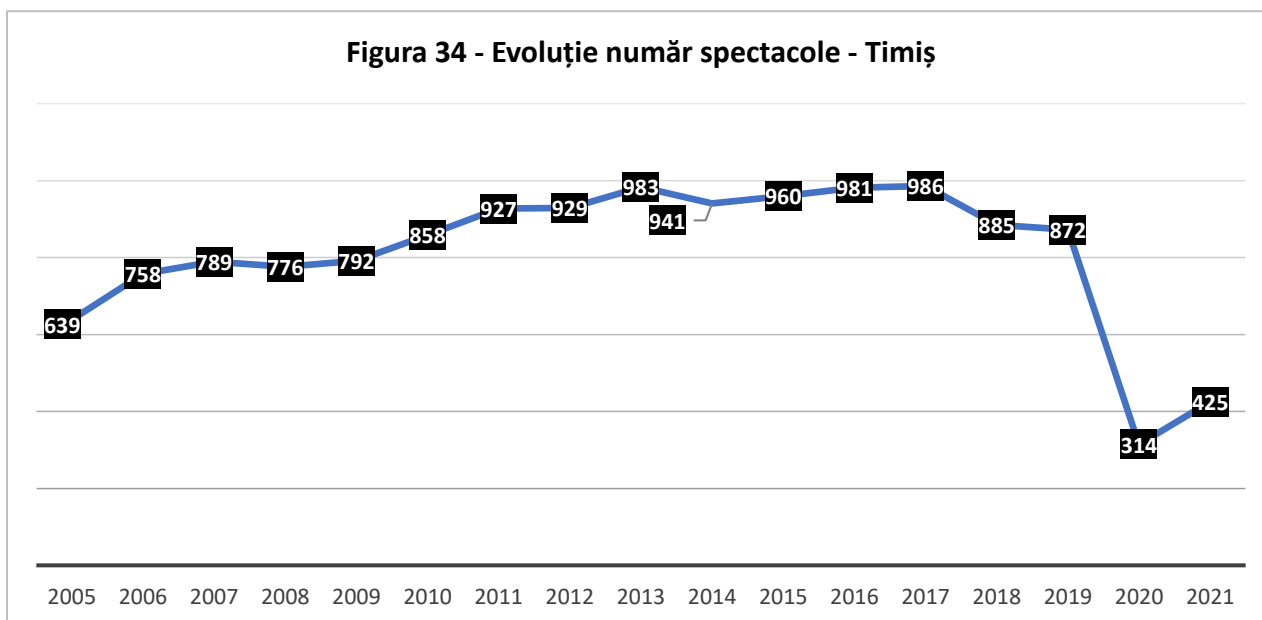
Date preluate din studiu INSSE privind activitatea unităților culturale 2021

TIMIȘ vs REGIUNEA VEST

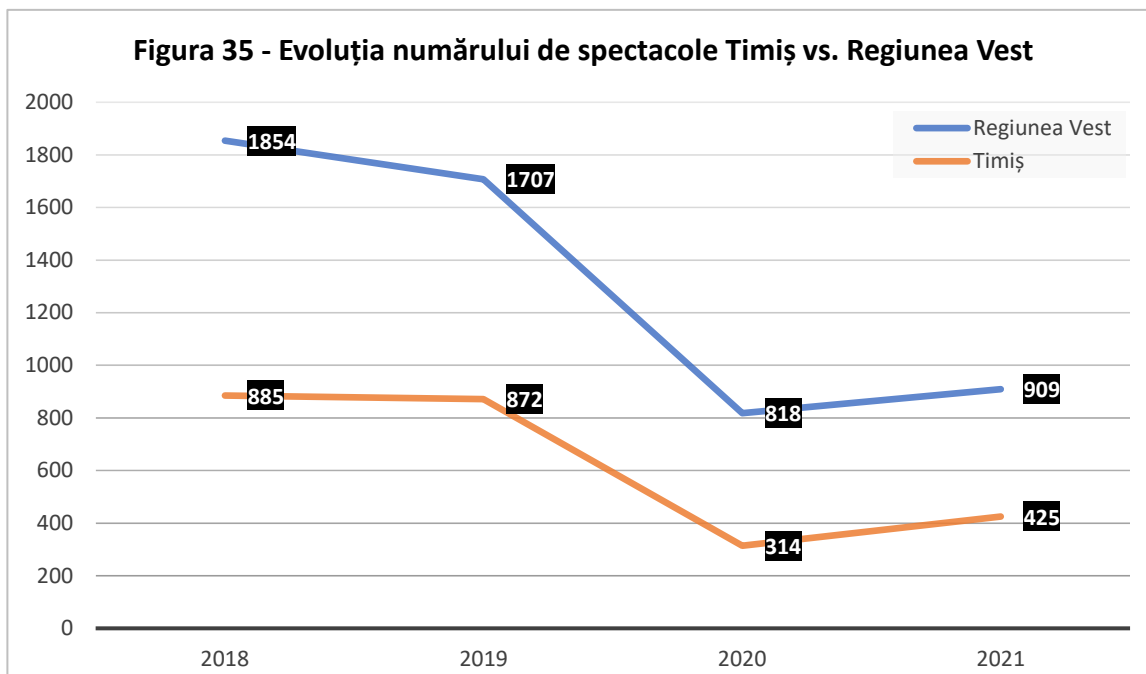
Date preluate din studiu INSSE privind activitatea unităților culturale 2021

Aproape jumătate din instituțiile de spectacol din Regiunea Vest sunt în Județul Timiș, situația rămânând constantă în toți cei 4 ani urmăriți.

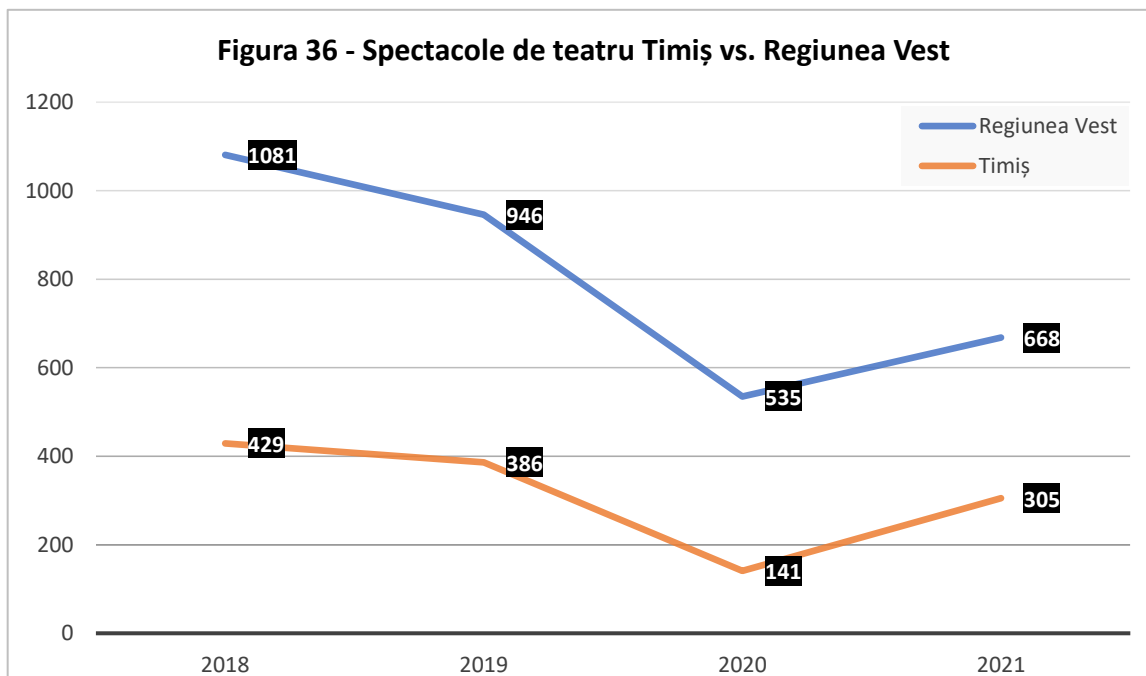
Sursa datelor: INSSE

Numărul de spectatori a avut o creștere constantă începând din anul 2005, realizând un maxim în anul 2017. Declinul evident între anul 2019 și 2021 este direct legat de anii pandemici.

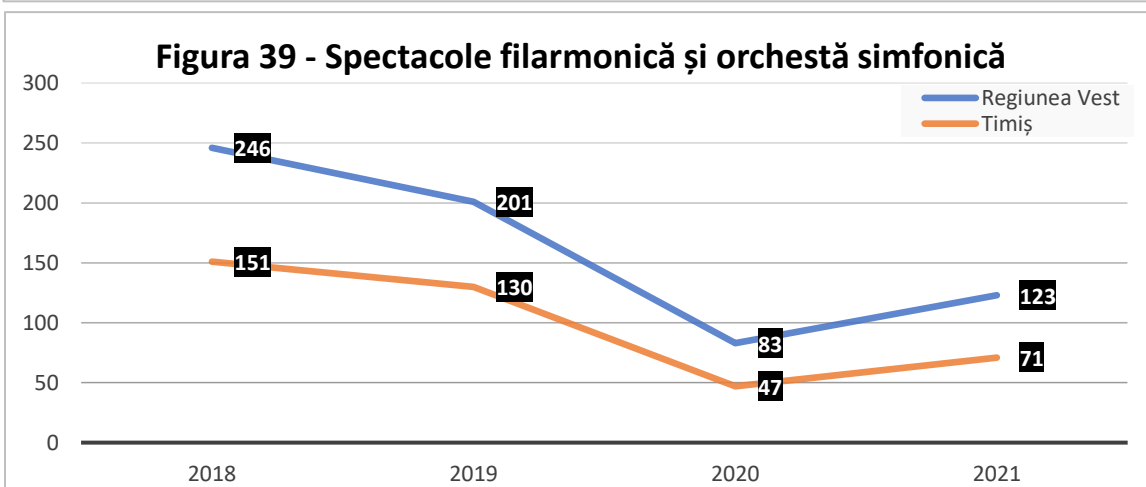
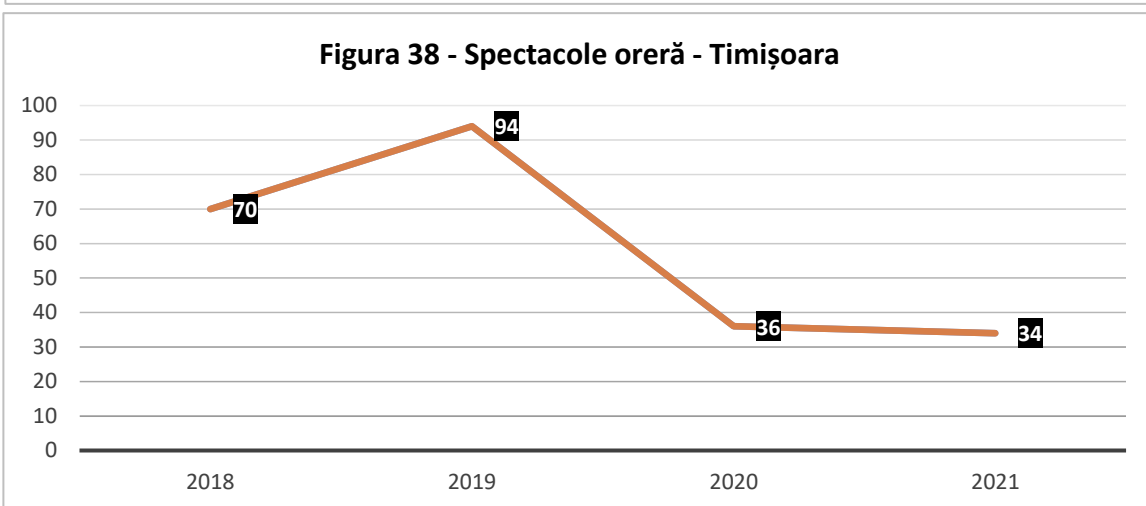
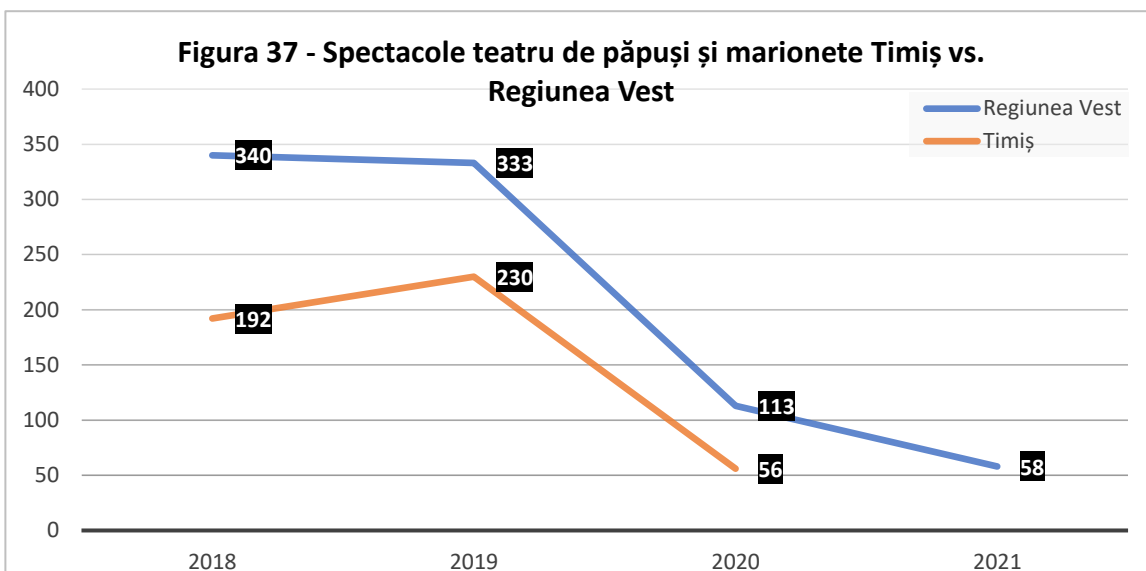

Date preluate din studiu INSSE privind activitatea unităților culturale 2021

În anii 2018 și 2019 numărul total de spectatori din județul Timiș reprezentau aproximativ jumătate din numărul de spectatori ai Regiunii Vest. În timpul pandemiei de COVID 19 numărul de spectatori din Timiș s-a redus mai accentuat decât numărul de spectatori din regiune.

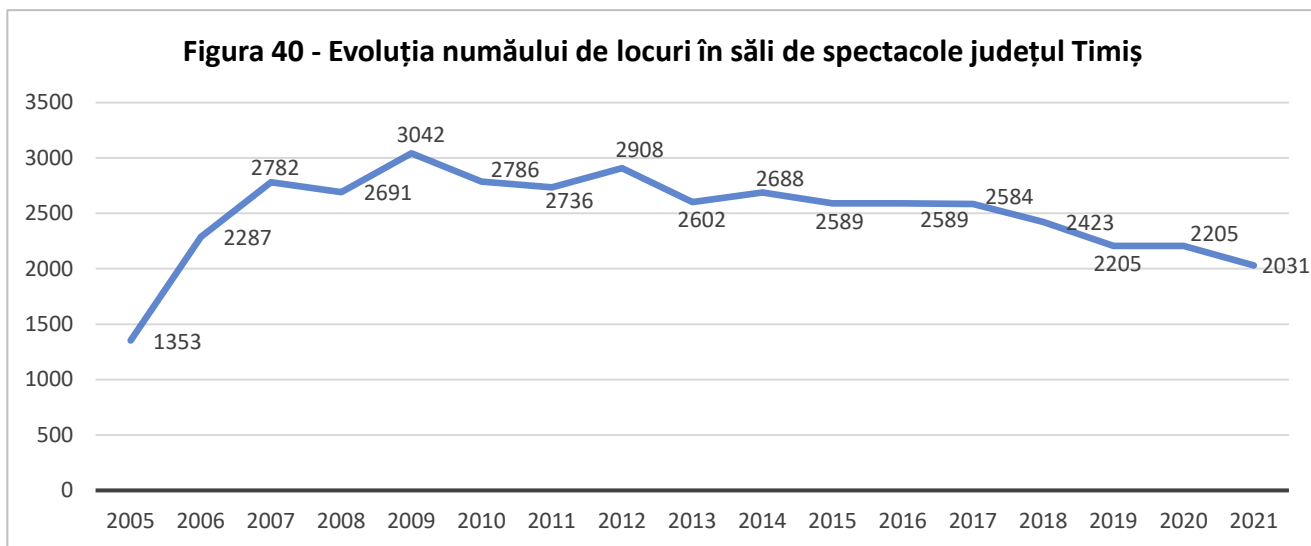

Date preluate din studiu INSSE privind activitatea unităților culturale 2021

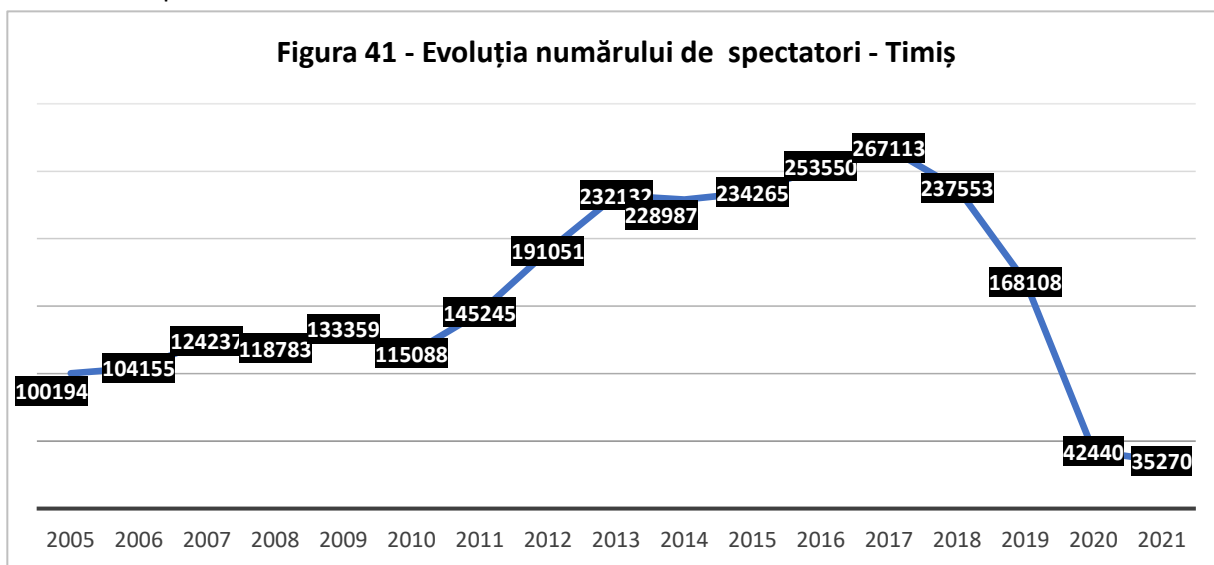
Date preluate din studiu INSEE privind activitatea unităților culturale 2021

Mai mult de jumătate din spectacolele din Regiunea Vest, oferite de orchestrele simfonice și filarmonică sunt înregistrate în județul Timiș.

Sursa datelor: INSSE

Numărul locurilor în săli a avut o evoluție crescătoare din 2005 când se înregistrează 1353 de locuri până în 2009 când se obține un maxim de 3042 de locuri. La nivelul anului 2021 se înregistrează un număr de locuri în săli cu aproximativ 1000 mai mic decât acest maxim.

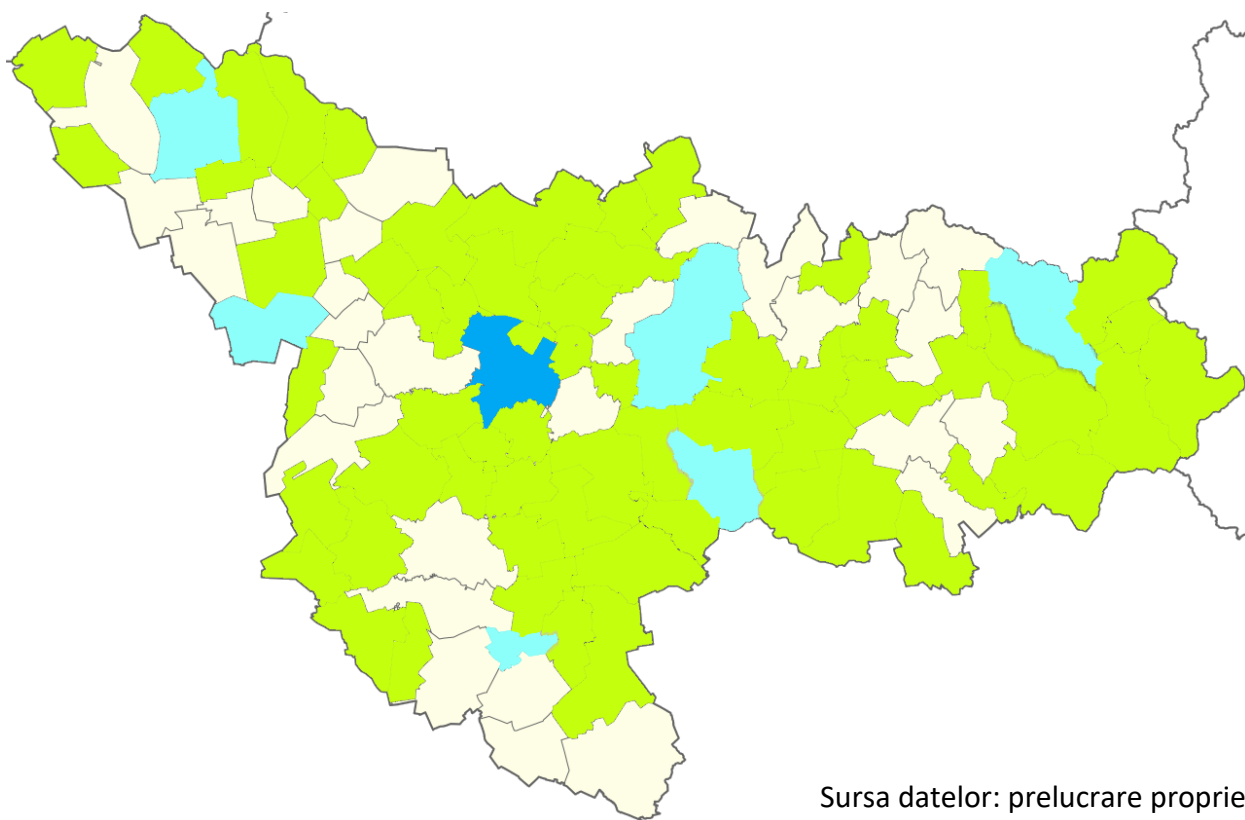
Sursa datelor: INSSE

Numărul de spectatori a crescut progresiv de la 100194 în 2005, până în 2017 când s-au înregistrat 267113 spectatori. Din 2017 a urmat o descreștere a numărului de spectatori, descreștere accentuată puternic în anii 2020 și 2021 datorită contextului pandemic.

5. Specificul cultural local și județean – chestionar referenți culturali primării

Un prim studiu sociologic realizat pentru fundamentarea strategiei culturale a vizat primăriile județului Timiș și a constat din aplicarea exhaustivă a unui chestionar dedicat referenților din aceste instituții. În urma promovării directe a acestui demers, cu sprijinul Biroului de cultură, învățământ, minorități, sport și culte din cadrul Consiliului Județean Timiș au fost obținute 70 de răspunsuri dintr-un total de 99 UAT-uri existente (adică 70,7%): Beba Veche, Bechicherecu Mic, Belint, Bethausen, Biled, Birda, Boldur, Bucovat, Buzias, Cenad, Checea, Cheveresu Mare, Costeiu, Criciova, Curtea, Darova, Deta, Dudestii Noi, Dumbrava, Dumbravita, Faget, Fardea, Fibis, Foeni, Gataia, Ghiroda, Giarmata, Giera, Giroc, Giulvăz, Jebel, Jimbolia, Lenauheim, Liebling, Livezile, Manastir, Margina, Masloc, Nadrag, Nitchidorf, Ortisoara, Otelec, Padureni, Parta, Peciu Nou, Periam, Pesac, Petroasa, Pischia, Racovita, Recas, Sacosu Turcesc, Sag, Sanmihaiu Roman, Sannicolau Mare, Sanpetru Mare, Saravale, Satchinez, Secas, Sinandrei, Stiuca, Timisoara, Tomesti, Tomnatic, Topolovatu Mare, Tormac, Traian Vuia, Valcani, Victor Vlad Delamarina, Voiteg.

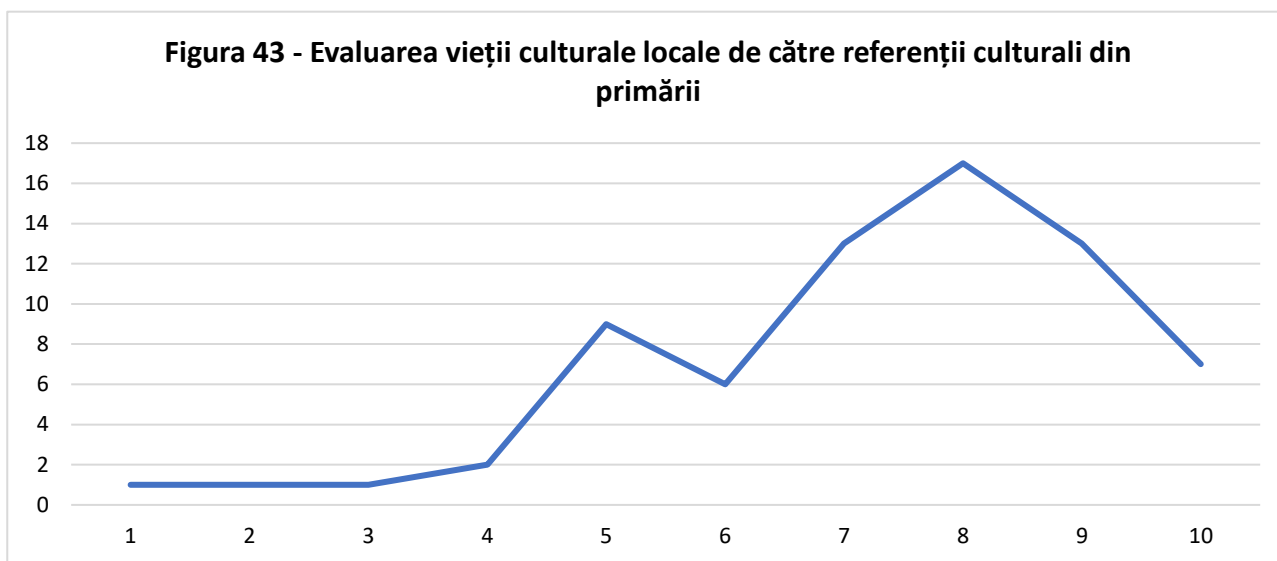
Figura 42 – Distribuția UAT-urilor din județul Timiș care au răspuns la chestionarul dedicat referenților culturali

Sursa datelor: prelucrare proprie

Redăm în continuare răspunsurile înregistrate la aceste întrebări, cu precizarea că pentru varianta finală a Strategiei ar fi relevant să completeze acest chestionar și restul primăriilor timișene. Itemii legați de starea patrimoniului cultural local, de evenimente culturale locale relevante și de recomandări de acțiuni pentru a fi incluse în acest demers au fost analizați separați. O primă întrebare inclusă în chestionarul dedicat referenților culturali a vizat evaluarea vieții culturale din propria localitate:

Q1. Dintr-o perspectivă generală, cum apreciați viața culturală din localitatea dvs.? (mediana = 8)

Sursa datelor: prelucrare chestionare

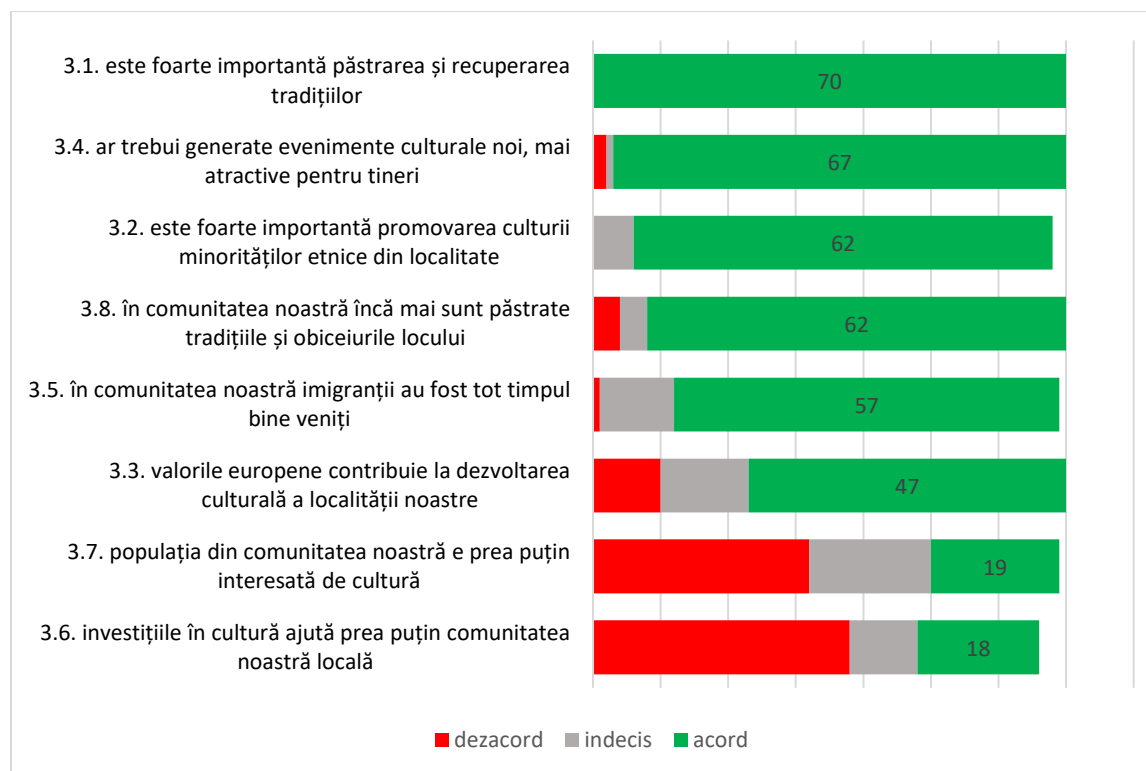
Cu o mediană de 8 (din 10), aceste răspunsuri reflectă existența unei vieți culturale locale destul de consistentă, cel puțin din perspectiva referenților culturali. Deși acest item prezintă o subiectivitate ridicată și o sensibilitate mare la efectul dezirabilității sociale (completarea chestionarului fiind o solicitare din partea instituției supraordonată), distribuția rezultatelor reflectă cel puțin o tendință semnificativ pozitivă.

Un alt item inclus în chestionarul dedicat referenților culturali din primării a vizat evaluarea a opt enunțuri distincte privind viața culturală locală și câteva repere generale. Menționăm faptul că două dintre aceste enunțuri aveau scala inversată, iar răspunsurile înregistrate pot fi asociate și cu un efect de lisă, respondenții marcând *cu totul de acord* la toate enunțurile, inclusiv la 3.6. *investițiile în cultură ajută prea puțin comunitatea noastră locală* (16 răspunsuri acord și acord total), respectiv 3.7. *populația din comunitatea noastră e prea puțin interesată de cultură* (17 acord și acord total).

Tabelul 8 – Evaluare afirmații din chestionarele referenților culturali

Q3. Vă rugăm să evaluați următoarele afirmații:	1. Dezacord total	2. Dezacord	3. Indecis	4. Acord	5. Acord total
3.1. este foarte importantă păstrarea și recuperarea tradițiilor				11	59
3.2. este foarte importantă promovarea culturii minorităților etnice din localitate			6	18	44
3.3. valorile europene contribuie la dezvoltarea culturală a localității noastre	3	7	13	22	25
3.4. ar trebui generate evenimente culturale noi, mai atractive pentru tineri	1	1	1	23	44
3.5. în comunitatea noastră imigranții au fost tot timpul bine veniți		1	11	29	28
3.6. investițiile în cultură ajută prea puțin comunitatea noastră locală	19	19	10	11	7
3.7. populația din comunitatea noastră e prea puțin interesată de cultură	8	24	18	15	4
3.8. în comunitatea noastră încă mai sunt păstrate tradițiile și obiceiurile locului		4	4	30	32

Figura 44 – Evaluare afirmații din chestionarele referenților culturali

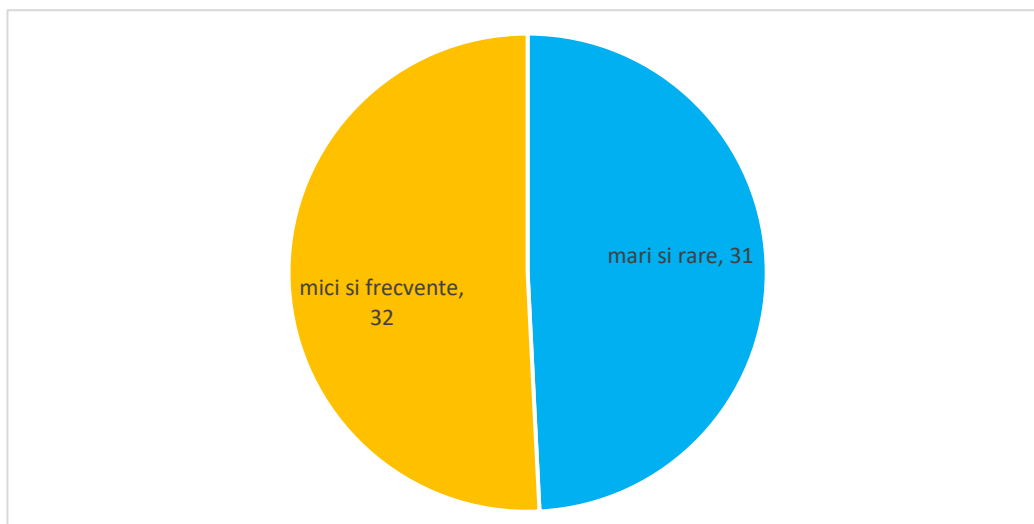
Sursa datelor: prelucrare chestionare

Un alt item inclus în chestionarul aplicat referenților culturali a vizat opinia acestora în privința tipului de eveniment cultural potrivit pentru propria comunitate:

Q5. Din punctul dvs. de vedere, ce tip de evenimente ar fi cele mai utile pentru localitatea dvs?

5.1. ar fi bine pentru localitatea noastră să se organizeze evenimente culturale mai mari și mai rare dar care să atragă un număr ridicat de participanți	31 (44,3%)
5.2. ar fi bine pentru localitatea noastră să se organizeze evenimente culturale mai mici și mai frecvente , chiar dacă au un număr mai mic de participanți	32 (45,7%)
<i>Non răspunsuri = 7 (10%)</i>	

Figura 45 – Evaluare tip de evenimente dezirabile pentru propria localitate din perspectiva referenților culturali

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Deși cele două tipuri de evenimente reprezintă mai degrabă niște tendințe posibile și nu abordări exclusiviste (în sensul că pentru fiecare comunitate se pretează mai bine unul dintre cele două), la nivelul actual al răspunsurilor obținute distribuția opiniilor referenților culturali sunt practic egal împărțite.

6. Direcții de dezvoltare a vieții culturale timișene – interviuri actori culturali

Un alt studiu derulat pentru fundamentarea Strategiei este reprezentat de interviurile individuale și de grup realizate cu actori culturali. Pentru etapa actuală au fost aplicate 3 interviuri individuale (Primăria Municipiului Timișoara, Casa de cultură Jimbolia și Librăria independentă La două bufnițe) și 2 focus-grupuri cu creatori de cultură și angajați ai instituțiilor culturale de la Muzeul Banatului, Biblioteca Județeană Timiș, Opera Națională Română, Asociația Culturală Artcontrast și un artist independent. În perioada dezbaterii publice vor fi (re)invitate și alte instituții să contribuie la dezvoltarea acestor conținuturi. Interviurile individuale se regăsesc integral în Anexa 6, iar mai jos am realizat o analiză hermeneutică integrativă pe baza tuturor răspunsurilor primite (atât la interviurile individuale, cât și la cele de grup):

Un prim item al ghidului de interviu aplicat a vizat gradul de cunoaștere și evaluarea strategiilor culturale elaborate de CJT de-a lungul timpului:

11. În ce măsură cunoașteți preocupările CJT pentru elaborarea strategiilor culturale ale județului Timiș (2000, 2004, 2008, 2014, 2018)? Cum apreciați aceste strategii? Ce impact considerați că au avut? Ce ar trebui îmbunătățit în legătură cu aceste demersuri?

Pentru acest item se remarcă în primul rând un grad limitat de cunoaștere a acestor strategii, majoritatea participanților la interviuri afirmând că nu cunosc aceste conținuturi. Deși toate documentele sunt sau au fost accesibile public, este necesară și o promovare corespunzătoare a lor, fie printr-o campanie dedicată, fie prin consultări periodice privind implementarea măsurilor și acțiunilor asumate:

Există o ignoranță din partea autorităților față de artiștii independenți și ONG-uri, ar fi necesară o mai bună promovare a unor astfel de demersuri. (...) Există probleme de comunicare între CJT și instituțiile de cultură, ar fi utile inițierea unor colaborări inter-instituționale pentru optimizarea acestor comunicări. (...) De asemenea, ar fi necesară o deschidere a instituțiilor de cultură pentru publicul din grupurile marginale. (...) Mărturisesc că nu am știut nimic despre acest document. Sunt de acord cu direcțiile strategice propuse, însă în afară de câteva mici finanțări obținute prin TimCultura, Consiliul Județean Timiș lasă impresia că nu este deloc interesat de ceea ce se întâmplă la Jimbolia pe plan cultural.

Complementar, cunoașterea demersurilor pentru elaborarea strategiilor culturale sunt cunoscute în principal de către instituțiile care realizează acțiuni similare (Primăria Municipiului Timișoara) sau organizațiile care accesează fonduri prin astfel de instrumente financiare:

Ca impact, cred că sunt relevante pentru organizațiile care depun proiecte de finanțare pentru că te obligă lectura lor pentru cererea de finanțare. Strategiile au rolul de a crea o viziune unitară pentru o perioadă de timp, deci da, sunt importante atâta timp cât sunt realiste și actuale, respectând fiecare domeniu cultural cu specificitățile lui.

Consiliul Județean Timiș – ADETIM a elaborat în 2009, Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Timiș pentru 2009-2015. Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a județului Timiș 2015-2020, contine cultura ca și axa strategică (nr 11) și și-a propus:

- dezvoltarea unei vieți culturale diversificate la nivel european, inclusiv a celei științifice, ca element definitoriu pentru afirmarea identității naționale și a coeziunii sociale din spațiul timișean.

- menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale.

- integrarea culturii timișene, inclusiv a celei științifice, în circuitul național și european de valori.

- conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia.

Strategia Culturală a Județului Timiș 2018-2022 - Strategia Culturală a Județului Timiș respectă și ține cont de cele trei obiective principale ale Strategiei UE în zona relațiilor culturale:

• Susține posibilitățile oferite de către cultură și creație în materie de dezvoltare economică și socială durabilă a județului Timiș.

• Consolidează cooperarea între instituții publice și cele din sfera acțiunilor private în zona patrimoniului cultural.

• Susține promovarea păcii și luptei împotriva radicalizării prin intermediul dialogului intercultural.

În concordanță cu aceste directive europene, patrimoniul cultural este recunoscut ca fiind o formă importantă de expresie a diversității culturale și este nevoie să fie protejat și promovat cu responsabilitate de către toți actorii culturali și nu numai. Considerăm că impactul Strategiei a fost îndeplinit pe direcțiile strategice definite: (1) - Dezvoltarea unei vieți culturale diversificate și competitive la nivel european ca element definitoriu pentru afirmarea identității naționale și coeziunii sociale din spațiul timișean. (2) – Menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale (3) – Integrarea culturii timișene în circuitul național și european de valori și (4) – Dezvoltarea ofertei culturale timișene în contextul titlului "Timișoara, capitală culturală europeană – 2021/2023"

Un alt doilea item inclus în ghidul de interviu dedicat actorilor culturali a vizat aprecierea evoluției vieții culturale din propria localitate pe parcursul ultimului deceniu:

12. Din punctul dvs. de vedere, cum apreciați evoluția vieții culturale din localitatea dvs. și/sau din județul Timiș în ultimii 10 ani? Care sunt aspectele pozitive? Dar cele negative? Dacă ar fi să acordați o notă de la 1 (aproape inexistentă) la 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din localitatea dvs. cât ați acorda? Dar pentru viața culturală de la nivelul județului Timiș?

Se remarcă în general fluctuația indusă de perioada de pandemie, când activitățile publice, inclusiv evenimentele culturale au fost limitate și chiar suspendate. De asemenea, în perioada post-pandemică a fost înregistrată o tendință de revenire accentuată, cu rol compensator. În prezent se resimte tot mai mult impactul pozitiv al programului Timișoara Capitală Culturală Europeană 2023, mai ales în zona metropolitană:

Pentru a ajunge la o imagine cât de cât fidelă realității, despre viața culturală specifică orașului Jimbolia trebuie menționate următoarele: înainte de Primul Război Mondial, dar și în perioada interbelică, în localitate funcționau mai multe asociații ale căror acțiuni au avut un impact atât de mare asupra devenirii comunității, încât au căpătat caracter identitar. O mare parte a populației era angrenată în activitățile celebrelor Vereinuri (reuniuni, cluburi): ale meșteșugarilor, ale fermierilor, ale pompierilor etc. Implicarea s-a produs atât la nivel cantitativ, cât și calitativ, ceea ce a dus la un rezultat remarcabil. Actul cultural a devenit parte structurală a țesăturii comunității.

Primul mare dezechilibru s-a produs după Al Doilea Război Mondial, când multe dintre entitățile culturale au fost desființate sau integrate instituțiilor statului. Totuși, numărul celor implicați în activități de producție culturală a rămas ridicat. La fel și cel al consumatorilor de cultură. A doua mare lovitură s-a petrecut în 1990, când din Jimbolia au emigrat între 2000 și 3000 de germani. A urmat o perioadă tristă, fără tradiționalele asociații culturale, chiar și fără Casa de Cultură. În acest context regretabil, a fost cu totul miraculoasă apariția Fundației Culturale Româno-Germane „Petre Stoica”. Organizația a concretizat numeroase proiecte culturale elitiste. Scriitorul Petre Stoica, sufletul ei, direct sau indirect, a stimulat viziunea necesară apariției în Jimbolia a încă 4 entități muzeale și a festivalului preponderent cultural Zilele Jimboliene, deturnat ulterior de la adevărata sa menire.

N-a mai rămas nimic din organizațiile culturale de altădată, așa că actul cultural s-a realizat în continuare doar prin intermediul instituțiilor statului și a depins în mare parte

de gradul de atenție pe care autoritățile locale l-au acordat culturii. Așa se face că până în anul 2012, la Jimbolia s-au întâmplat numeroase evenimente remarcabile. A urmat un ușor regres, firească fiind în vedere că timp de 8 ani Casa de Cultură nu a avut un director de sine stătător, ci o persoană delegată din alt birou al Primăriei. În tot acest timp, autoritățile au încercat să păstreze și să perpetueze activitățile tradiționale importante.

În 2020 s-a produs o turnură interesantă. Pe lângă acțiunile consacrate, s-au organizat și evenimente speciale, având scopul de a crește vizibilitatea Jimboliei la nivel regional sau național. Pentru urmărirea acestui deziderat au fost necesare câteva măsuri: implicarea unor personalități în evenimente desfășurate la Jimbolia (Teodor Baconschi, Constantin Necula, Andrei Ujică etc.); încheierea de parteneriate cu instituții din afara localității (Ambasada Argentinei, Institutul pentru Istoria Șvabilor Dunăreni și Studii Regionale din Tübingen, Universitatea de Vest din Timișoara etc.); implicarea în proiecte internaționale (Triplex Confinium al Facultății de Arhitectură și Urbanism din Timișoara etc.); sistematizarea ofertei turistice a localității (www.visitjimbolia.ro); sprijinirea coagulării unui grup local dedicat culturii și educației.

În prezent, numărul consumatorilor culturali este mic și fluctuează în funcție de tema și tipul acțiunii, precum și de perioada în care aceasta este desfășurată. O serie de evenimente cu puțini spectatori a fost suficientă pentru a declanșa o reorientare. Așa s-a ajuns la înmulțirea proiectelor care vizează un public-țintă sigur, nu probabil (de exemplu, organizarea de concerte în curtea școlii, în timpul programului școlar). **Deși percepția locuitorilor Jimboliei asupra vieții culturale a localității este cu siguranță diferită față de concluzia noastră, pe o scară de la 1 la 10, intensitatea vieții culturale din Jimbolia ar fi de 8.**

Așadar, se pot afirma următoarele: în Jimbolia există prea puțini oameni care să se implice în producția culturală sau care să fie consumatori culturali de bună voie. Autoritățile locale sunt cele care desfășoară cea mai mare parte din acțiunile culturale, țesătura organizațiilor neguvernamentale fiind rară. Mediul de afaceri nu sprijină financiar și logistic activitățile culturale, decât sporadic și în mică măsură. Probabil că și celelalte comunități mici din județul Timiș se confruntă cu aceleași probleme. **Prin urmare, voi nota cu 5 intensitatea vieții culturale a județului, argumentând că în afara Timișoarei nu se întâmplă prea multe activități consistente calitativ și cantitativ.**

Evoluția vieții culturale din municipiul Timișoara, în ultimii 10 ani, este evident una ascendentă. Numărul evenimentelor, proiectelor și programelor culturale a crescut de la

an la an. Prin HCL 535/31.10.2014 a fost aprobată Strategia culturală a Municipiului Timișoara pentru perioada 2014-2024, realizată printr-un proces de consultare participativă cu sectorul cultural local, în cadrul proiectului IPA- CBC Poles of Cultures. Strategia este un document de politici publice asumat de municipalitate, care îi ghidează activitatea pe o perioadă de 10 ani și cuprinde 5 axe prioritare: Timișoara creativă, Timișoara implicată, Timișoara conectată, Timișoara responsabilă și axa transversală Timișoara deschisă, precum și o serie de obiective tematice și priorități de implementat.

Autoritatea publică locală recunoaște rolul culturii pentru dezvoltarea și calitatea vieții și susține politicile culturale contemporane care atrag atenția asupra nevoii de a integra firesc sectorul cultural în alte domenii ale vieții publice. **Preocuparea pentru viața culturală a orașului Timișoara presupune o relație vie între cultură și urbanism, arhitectură, mediu, educație, și contribuie la dezvoltarea locală și regională.** Prin documentele de politică publică și studiile importante elaborate de administrația publică în ultimii ani, Timișoara arată că acordă culturii rolul pe care îl merită datorită beneficiilor multiple pe care le aduce indivizilor, comunității și economiei locale. Principalul aspect pozitiv este faptul că, autoritatea publică locală susține dezvoltarea pe termen lung a orașului prin cultură și a sectorului cultural în sine, în cooperare cu alte orașe din țară, din regiune, din județ și din străinătate.

În ceea ce privește domeniul cultural, trebuie continuate demersurile în următoarele direcții:

- Dezvoltarea infrastructurii culturale, prin creșterea numărului de spații dedicate actului cultural contemporan.
- Stimularea ofertei culturale noi timișorene prin apeluri de finanțare lansate de Centrul de Proiecte și Consiliul Județean Timiș – programul TimCultura și prin Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș
- Susținerea prezenței artei în spațiul public
- Sprijinirea sectorului industriilor culturale și creative (ICC) pentru a presta servicii în beneficiul publicului timișorean
- Facilitarea comunicării între operatori culturali și a ofertei culturale locale
- Organizarea de cursuri și ateliere de formare profesională pentru artiști și personal tehnic
- Creșterea participării operatorilor economici la realizarea actului cultural de interes public
- Constituirea unui cadru de colaborare între școli și operatori culturali pentru desfășurarea orelor de curs în spații culturale
- Dezvoltarea traseelor culturale în euroregiunea DKMT - Banatul istoric- Trasee culturale dezvoltate și utilizate
- Actualizarea catalogului de operatori culturali din regiunea DKMT
- Colaborări culturale în regiunea transfrontalieră

- Valorificarea și dezvoltarea de noi trasee turistice culturale în județul Timiș
 - Creșterea gradului de conștientizare a valorilor de patrimoniu, reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului construit al orașului
- Acordăm nota 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din Timișoara și, de asemenea, nota 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din județul Timiș.

Ca aspecte problematice au mai fost semnalate următoarele:

Promovarea unor programe culturale care determină formarea unei mentalități superficiale și formarea deficitară a publicului prin agenda culturală care include astfel de acțiuni.

Deși se resimt din plin efectele pozitive ale programului Tm CCE 2023, lipsa de educație a publicului este determinată în primul rând de neimplicarea instituțiilor de profil și de promovarea unor evenimente gratuite sau de calitate îndoielnică.

Problema finanțărilor publice ale CJT: se dădeau sume mici pentru aproape toate proiectele care aplicau, fără să țină cont de urgență/importanță/seriozitatea aplicantului. A crescut numărul de evenimente, multe din ele sunt tot mai serioase și profesionale. Există o logică mai bună la acordarea finanțărilor, adică și sume mai mari și mai multă responsabilitate.

Următorul item inclus în interviul aplicat actorilor culturali a vizat aprecierea activităților proprii instituției:

13. *Cum apreciați evoluția activităților instituției/organizației dvs. în ultimii 10 ani? Ce impact considerați că are instituția/organizația dvs. asupra comunității? Ce exemple de bune practici în legătură cu activitatea dvs. ne puteți oferi?*

Și în acest caz existe diferențe semnificative între instituții și organizații, direct corelabile cu anvergura acestora și mai ales cu publicul țintă vizat. Artiștii independenți și ONG-urile culturale beneficiază de prea puțină susținere din partea administrației publice:

Artiștii independenți nu beneficiază de prea mult sprijin, ar trebui înființată o organizație care să îi reprezinte și să îi susțină.

Muzeul Banatului a început să aibă un impact din ce în ce mai mare asupra comunității în primul rând prin expozițiile organizate. Absența unui depozit corespunzător în proximitate și imposibilitatea de a organiza o expoziție permanentă (din motive de logistică) îngreunează foarte mult activitatea instituției.

Opera Națională Română din Timișoara este direct implicată în derularea evenimentelor prevăzute în calendarul Timișoara CCE 2023 și cel puțin în ultimii doi ani calendarul a fost extrem de încărcat. Se resimte însă un oarecare prejudiciu de informare a publicului prin desființarea afișelor stradale de pe fațada clădirii, momentan fără implementarea vreunei soluții alternative.

De 7 ani de când e librăria, aceasta se află pe o hartă culturală nu doar națională, dar și internațională – deci a evoluat foarte mult. Impact în ceea ce privește lumea cărții, promovarea literaturii și susținerea scriitorilor contemporani, programele de voluntariat. Exemplu de bună practică: afilierea la asociații profesionale naționale: AER (Asociația Editorilor din România) și internaționale – EIBF (European and International Booksellers Federation) și AILF (Association Internationale des Libraires Francophones)

În ultimii 10 ani, Casa de Cultură a Orașului Jimbolia, aparținând de Primăria Orașului Jimbolia, a trecut prin două perioade diferite. Timp de aproape 8 ani de zile, ea nu a avut un director de sine stătător. Abia la finalul anului 2019 s-a modificat acest aspect. Majoritatea celor circa 70 de activități prevăzute în Agenda cultural sportivă a orașului sunt organizate de această instituție, de la lansări și editări de carte până la acțiuni dedicate patrimoniului construit, spectacole de teatru, concerte și festivaluri. Ținând cont de aceste informații, se poate afirma că impactul pe care instituția îl are asupra comunității este unic și necesar.

Există totuși o problemă de viziune în ceea ce privește misiunea Casei de Cultură. De exemplu, în ultimii doi ani au existat planuri de a transforma clădirea instituției în centru de vaccinare, centru de recenzare sau centru social. Deși pericolul încă nu a trecut în totalitate, oricare dintre aceste 3 acțiuni ar fi perturbat serios activitatea instituției.

În domeniul culturii, Primăria Municipiului Timișoara continuă demersurile de dezvoltare a comunităților din cartiere și prin Centrul de Proiecte. În total, în perioada 2022 – 2023, prin Centrul de Proiecte au fost finanțate 176 de proiecte în domeniile: Cultură, Sport și Comunitate. Agenda Casei de Cultură a susținut și susține în continuare financiar o ofertă bogată de evenimente, pentru toate categoriile de public. Agenda anului 2023 include atât evenimente devenite deja tradiționale, cât și proiecte noi, care să ducă fenomenul artistic cât mai aproape de locuitorii orașului, în cartiere și să se adreseze tuturor categoriilor de vârstă sau preferințelor.

Prin alocarea de fonduri pentru aceste proiecte, Primăria Municipiului Timișoara promovează cultura și arta în comunitatea locală, oferind prioritate proiectelor care se dezvoltă în cartierele orașului. Această inițiativă își propune să aducă cultura mai aproape de comunități și să valorifice potențialul fiecărui cartier.

Un exemplu de bună practică în domeniul culturii este dezvoltarea Centrului de Proiecte al Municipiului Timișoara, care a luat ființă în aprilie 2021, în baza Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 84/16.03.2021.

Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara este o instituție publică aflată în subordinea Consiliului Local. Facilitează comunității accesul la resurse și finanțează, din bugetul local al orașului, proiecte în cultură, educație, tineret, implicare civică, sport și mediu, care dau viață unui oraș creativ, dinamic și incluziv.

De asemenea, pe lângă atribuțiile principale privind implementarea cadrului de finanțare nerambursabilă în domenii de interes local, Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara facilitează accesul și susține utilizarea spațiilor disponibile aflate în proprietatea Municipiului Timișoara, în scopul desfășurării de către beneficiarii de finanțări nerambursabile de activități și evenimente în domeniile finanțate

Implementarea proiectului "PGI06047 ECoC- SME: Actions for inducing SME growth and innovation via the ECoC event and legacy/

În perioada 01.08.2019- 31.07.2022 Municipiul Timișoara a implementat în calitate de partener proiectul "PGI06047 ECoC- SME: Actions for inducing SME growth and innovation via the ECoC event and legacy/Acțiuni de stimulare a creșterii și inovării IMM-urilor prin evenimentul Capitală Europeană a Culturii și moștenirea acestuia". Proiectul ECoC-SME a fost finanțat prin Programul Interreg Europe

Proiectul ECoC-SME a recunoscut programul Capitală Europeană a Culturii (CEaC) ca pe o oportunitate încă insuficient utilizată de orașe și regiuni pentru dezvoltarea IMM-urilor locale, existente și viitoare. Proiectul s-a concentrat asupra potențialului programului CEaC de a declanșa, consolida și diversifica antreprenoriatul local, prin încurajarea cooperării trans- sectoriale creative, a creării de clustere și rețele, precum și de a internaționaliza activitatea acestora. În cadrul proiectului, printr-un proces interactiv de învățare și co-creație interregională și participativă, partenerii au explorat și au împărtășit modalități și bune practici pentru a revigora sectorul IMM-urilor la nivel local

și regional, și pentru a-l alinia la contextul specific al mega evenimentului Capitală Europeană a Culturii (CEaC).

Pe baza soluțiilor identificate și având ca sursă de inspirație exemplele de bune practici identificate de partenerii din proiect, foste, actuale și viitoare Capitale Europene ale Culturii, planul de acțiune a vizat îmbunătățirea instrumentului de politici adresat Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Polul de Creștere- SIDU, document aflat în perioada implementării proiectului în proces de actualizare pentru exercițiul financiar 2021- 2027. A fost propusă o nouă direcție de acțiune - Stimularea parteneriatelor intersectoriale pentru includerea sectoarelor industriilor culturale și creative, de afaceri și tehnologie în contextul viitorului mega-eveniment CEaC și a anilor săi de moștenire pentru a fi inclusă în noua versiune actualizată a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Polul de Creștere Timișoara în cadrul O.G.1- Un pol de creștere mai inteligent, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, O.S.1.1. Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial orientat către inovație și dezvoltare tehnologică. Această îmbunătățire se va manifesta în consolidarea capacităților IMM-urilor și start-up-urilor din ICC și din alte sectoare pentru a crește participarea IMM-urilor existente în toate cele trei etape ale Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023 și anii săi moștenire, pentru a adopta și dezvolta în continuare noi abordări (de exemplu, intersectoriale), consolidând astfel Polul de creștere Timișoara.

Un alt item inclus în interviul aplicat actorilor culturali a vizat identificarea primelor trei, cele mai importante evenimente culturale derulate de propria instituție.

14. *Din punctul dvs. de vedere, care au fost primele 3 cele mai importante evenimente culturale pe care le-ați organizat în ultimii 5 ani? Vă rugăm detaliați câteva repere despre impactul acestora, resursele implicate, perspectiva de continuare și eventuale îmbunătățiri.*

Deși pentru unele instituții este dificil de selectat doar trei evenimente din propriul program, participanții la interviuri au indicat reperele considerate definitorii, cum ar fi Premierele de la Opera Națională din Timișoara (Creațiunilor lui Prometeu, Giselle), Expoziția de patrimoniu de la Muzeul Banatului, Expoziția de textile „Muzeu la muzeu”, Expoziția „Prince and Sultan”, „Drama Active 4 Life” - concursuri pentru copii și adolescenți, Workshop de teatru la Gottlob cu copii, Serata de Crăciun pentru copii în 2021, Recitalul de poezie de Ziua Armatei, Javiz Musical Voices, Concert Alex Reisz despre Edith Piaf. Alte evenimente, prezentate mai în detaliu au fost:

1. Casa de Cultură a Municipiului Timișoara

Festivalul Inimilor ediția a XXXI-a, 06-10.07.2022 - “Festivalul Inimilor”, primul eveniment românesc înscris în calendarul CIOFF (Comitetului Internațional de

Organizare a Festivalurilor Folclorice), aflat sub patronaj UNESCO, se desfășoară an de an, în luna iulie, în Parcul Rozelor din Timișoara. Conceput în ianuarie 1990 și inițiat în luna iulie a aceluiași an, “Festivalul Inimilor”, denumire ce i-a fost atribuită în semn de omagiu pentru cei care s-au jertfit în decembrie 1989, a devenit una din cele mai importante, manifestări folclorice internaționale. Anul trecut au participat 30 de ansambluri din 11 țări, de pe 3 continente. Alături de formații din România, pe scenă au urcat artiști din Mexic, Peru, Bulgaria, Croația, Georgia, Grecia, Italia, Polonia, Serbia și Turcia.

Ziua Timișoarei 01-03.08.2022 - Ziua Timișoarei, 3 August, a devenit ziua orașului printr-o Hotărâre de Consiliu Local din 1999. Prin aceasta, se marchează ca zi a orașului, momentul intrării trupelor românești în Timișoara, la 3 august 1919 și instaurarea administrației românești. Evenimentele dedicate Zilei Timișoarei au început luni, 1 august, cu concertele susținute de JazzyBIT, All Over și Horia Brenciu & HB Orchestra. Marți, 2 august, a fost concertul aniversar Phoenix 60, iar miercuri, 3 august, ziua în care se sărbătorește instaurarea regimului românesc în Banat, în Parcul Rozelor a concertat Ansamblul Timișul, trupa ucraineană Kalush Orchestra, câștigătorii concursului Eurovision 2022, care s-au aflat în premieră în România. Ziua Timișoarei s-a încheiat cu un concert Ovidiu Lipan Țândărică alături de Fanfara de la 10 Prăjini și Balcano.

2. Teatrul German de Stat Timișoara

Festivalul European de Teatru Eurothalia 21-29.09.2022 - După o pauză de 5 ani, în toamna anului trecut a avut loc o nouă ediție a Festivalului European de Teatru Eurothalia. Tema ediției, care s-a desfășurat în perioada 21-29 septembrie 2022, a explorat diversele tipuri de CONFRUNTĂRI – cu istoria, cu familia, cu noi înșine, confruntări cu partenerii noștri, cu prezentul, cu progresul. Spectacolele din cadrul festivalului s-au jucat în Palatul Culturii, pe scena Teatrului German și în sala Studio a Teatrului Maghiar. Selecția a fost asumată de Andrea Wolfer și Rudolf Herbert și a reflectat îndeaproape dimensiunile afective ale evenimentelor și statisticilor care au ecou în înțelegerea noastră comună, europeană, a evenimentelor contemporane. Eurothalia 2022 a pornit de la premisa confruntării ca act de recunoaștere a realităților prezentului. Spărgând barierele comunicării verbale, festivalul a explorat dimensiunile inovatoare ale limbajului. Programul și-a propus să confrunte publicul cu viziuni intergeneraționale ale lumii, cu dinamica relațională, cu sentimentul de neliniște care vine odată cu abordările creative și

artistice, cu fapte și voci istorice și cu rolul pe care acestea îl joacă folosind puterea emancipatoare a teatrului. Începând cu 2009, de la prima ediție, Festivalul Eurothalia explorează tendințe inovatoare din artele spectacolului din Europa, prezentând la Timișoara forme teatrale diverse precum dramaturgie contemporană sau texte clasice montate într-un stil contemporan, teatru documentar, teatru dans, sau teatru cu mize socio-politice, teatru de animație sau teatru de marionete.

3. Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely” Timișoara

Festivalul Euroregional de Teatru TESZT 21-28.05.2023 - Printre proiectele importante ale Teatrului Maghiar de Stat „Csiky Gergely” se regăsește TESZT, Festivalul Euroregional de Teatru din Timișoara, care este organizat anual începând din 2008. Evenimentul este internațional și are ca scop promovarea multiculturalității și familiarizarea publicului spectator cu cele mai noi evenimente teatrale din regiune și nu numai. Festivalul este, astfel, o platformă de schimburi culturale, dar și o invitație la dialog cu artiști și oameni de teatru. Festivalul Euroregional de Teatru Timișoara, TESZT, este organizat cu scopul de a oferi un prilej de întâlnire între reprezentanții lumii teatrale din regiune. Evenimentul cultural organizat de Teatrul Maghiar din Timișoara de-a lungul anilor a devenit unul dintre cele mai importante din regiune, iar în cadrul său se regăsesc nu numai spectacole de teatru, dar și concerte, expoziții, și alte programe anexe. Festivalul este forumul întâlnirilor teatrale, unde participanții pot gândi împreună o strategie pentru regiunea teatrală. La granița triplă dintre România, Serbia și Ungaria, festivalul este punct de întâlnire pentru cultura celor trei țări, promovând apropierea dintre artiști.

4. Filarmonica „Banatul” Timișoara în cadrul programului Timișoara 2023 Capitală Europeană a Culturii au avut loc anul acesta, la Sala Capitol, următoarele concerte:

1 iunie 2023 - Concertul simfonic extraordinar al Orchestrei Naționale a Franței, dirijor Cristian Măcelaru, solistă Sarah Nemțanu, în data de 14 martie 2023 - Concert simfonic extraordinar cu Orchestra Radiodifuziunii din KÖLN (WDR), una dintre cele mai renumite orchestre simfonice din lume, dirijor: maestrul Cristian Măcelaru, solist: Simon Trpceski și în 23 și 24 iunie 2023 - Concert extraordinar de jazz - Jazz at Lincoln Center Orchestra cu Wynton Marsalis, concert la care au participat 15 dintre cei mai buni artiști de jazz de astăzi. Condușă de Wynton Marsalis, director general și artistic al Jazz at Lincoln Center, această orchestră remarcabil de versatilă a interpretat un repertoriu vast, de la compoziții originale și lucrări comandate de Jazz at Lincoln Center până la compoziții istorice rare și capodopere ale lui Duke Ellington, Count Basie, Fletcher Henderson,

Thelonious Monk, Mary Lou Williams, Dizzy Gillespie, Benny Goodman, Charles Mingus și mulți alții.

Mi se pare dificilă ierarhizarea evenimentelor în funcție de importanța lor și de impactul pe care îl au asupra comunității. Prin urmare, voi încerca să identific 3 domenii diferite și să aleg câte un proiect pentru fiecare.

- *Colaborări internaționale: În perioada 20-30 septembrie 2021 aproximativ 45 de profesori universitari și studenți din Ungaria, Serbia, Bulgaria și România s-au întâlnit la Jimbolia în cadrul proiectului Triplex Confinium. Evenimentul s-a desfășurat sub forma unei școli de vară, organizată de Facultatea de Arhitectură și Urbanism din Timișoara, cu rostul de a crea premisele înțelegerii caracteristicilor spațiului euroregional delimitat de intersecția granițelor Ungariei, Serbiei și României pentru ca ulterior să se poată interveni în vederea dezvoltării durabile a acestuia.*
- *Patrimoniu construit: în perioada decembrie 2022 - septembrie 2023, Jimbolia este exemplul ales pentru implementarea unui proiect-pilot pentru planificarea protecției și punerii în valoare a patrimoniului construit. Strategia de dezvoltare locală prin patrimoniu a Orașului Jimbolia este elaborată de Universitatea Politehnica Timișoara (UPT) prin Polilinia SRL și Centrul de Cercetare în Urbanism și Arhitectură, cu sprijinul financiar al Agenției pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest (ADR Vest). Beneficiarul proiectului este Primăria Orașului Jimbolia, localitatea de graniță fiind astfel un exemplu care va fi ulterior multiplicat în toată regiunea.*
- *Turism: Punerea în valoare a celor 6 muzee, precum și a patrimoniului intangibil prin sistematizarea ofertei turistice a orașului Jimbolia.*

Cărțile te ajută să crești: activități de lectură cu elevi din zone rurale, asociate cu o donație de cărți către biblioteca școlii; susținere din partea Consiliului Județean Timiș

Rezidența Literară la Două Bufnițe: internațională, scriitori români și scriitori străini; susținere financiară din partea Primăriei și a Centrului de Proiecte, dar și din partea European Union Prize for Literature.

Portret de librar: interviuri tip podcast de popularizare a meseriei de librar cu profesioniști din România, Europa și SUA; finanțare Ministerul Culturii

PS: rezultatele și impactul sunt măsurabile prin site, Facebook, YouTube.

Următorul item inclus în ghidul de interviu aplicat actorilor culturali s-a regăsit și în chestionarele dedicate referenților culturali din primărie și a vizat opțiunea între 2 politici complementare de abordare a vieții culturale timișene: organizarea de evenimente mari și rare sau evenimente mici și frecvente:

15. *Ce tip de evenimente ar fi cele mai benefice pentru intensificarea vieții culturale din comunitatea dvs. (sau de la nivelul întregului județ Timiș):*

*(1) evenimente culturale **mai mari și mai rare** dar care să atragă un număr ridicat de participanți SAU (2) evenimente culturale **mai mici și mai frecvente**, chiar dacă au un număr mai mic de participanți? Vă rugăm să argumentați opțiunea dvs.*

Deși această problemă este dificil de rezolvat într-o manieră directă (ori/ori), participanții la focus-grupuri au indicat cu precădere opțiunea pentru organizarea în Timișoara a unor evenimente mari, de amploare chiar dacă cu o frecvență mai redusă, eventual completate cu evenimente mici, de nișă destinate unui public specializat:

Pentru Timișoara se potrivesc evenimentele mari și rare, cele mici și frecvente merg mai bine în mediul rural. (...) Pentru Timișoara în primul rând evenimente mari și rare, dar și unele de nișă, mai mici, pentru un public specializat. (...) Ambele tipuri de evenimente sunt importante, doar că nu avem un spațiu dedicat pentru evenimente foarte mari în Timișoara. De asemenea, este foarte important să se evite organizarea de evenimente cu public extrem de redus.

În interviurile individuale răspunsurile au fost mai nuanțate, cu detalierea relevanței ambelor tipuri de evenimente:

*(1) evenimente culturale **mai mari și mai rare** dar care să atragă un număr ridicat de participanți Beneficiile de natură economică pe termen scurt, mediu și lung ale evenimentelor de amploare și de notorietate sunt:*

- **Dezvoltarea brandului de oraș:** *Un eveniment mare are puterea de a genera un impuls semnificativ despre Timișoara, atât în țară, cât și în străinătate. De altfel, numeroasele evenimente culturale din municipiu reprezintă una dintre explicațiile pentru care Timișoara devine o alternativă tot mai puternică la Cluj și la București, inclusiv din perspectiva de a trăi și de a munci.*
- **Dezvoltarea turismului:** *Pe termen lung, un branding de oraș are ca efect creșterea numărului de turiști în cadrul festivalurilor, dar nu numai. Astfel, turiștii vor vorbi cu*

prietenii și cunoscuții despre destinația respectivă, iar pe termen lung afluența de vizitatori va crește, inclusiv în perioadele fără evenimente culturale de amploare.

- **Dezvoltarea infrastructurii:** intensificarea turismului determină autoritățile locale să investească mai mulți bani în infrastructură și astfel să asigure condiții optime pentru desfășurarea festivalurilor, iar pe termen lung pentru a face destinația mai atractivă. Turiștii vin și pleacă, însă de infrastructura mai bună beneficiază apoi toți locuitorii orașului, pe tot parcursul anului, indiferent că vorbim despre un stadion, de o sală de teatru sau despre șosele asfaltate;
- **Dezvoltarea afacerilor locale:** Creșterea turismului și infrastructura mai bună sunt catalizatoare pentru economia orașului, unde vor circula mai mulți bani în și mai multe domenii. Această dezvoltare a afacerilor locale determină implicit apariția unor noi investiții, cel mai probabil din banii și în beneficiul antreprenorilor din zonă.
- **Locuri de muncă:** Apariția unor business-uri noi în oraș crește numărul de locuri de muncă disponibile la nivel local. Unele – poate chiar majoritatea – vor fi sezoniere, însă vor exista și firme mai mici sau mai mari care vor găsi ceva de făcut pe tot parcursul anului.
- **Creșterea încasărilor la bugetul local**

dar și

(2) evenimente culturale **mai mici și mai frecvente**, chiar dacă au un număr mai redus de participanți - au importanța lor, pentru dezvoltarea comunităților locale în cartiere, în jurul școlilor, pentru creșterea capacității organizațiilor locale în dezvoltarea și implementarea proiectelor, pentru diversificarea și atragerea mai multor categorii de public, pentru experimentare și pentru a dezvolta proiecte pilot noi, care apoi pot fi scalate, pentru încurajarea de inițiative noi, pentru testarea colaborărilor cu sectoare din afara culturii (social, educativ, mediu, sport, tineret, economie locală).

Nu cred că este oportună alegerea între cele două tipuri de proiecte. Ar trebui găsită o soluție încât aceste proiecte să funcționeze în paralel. Iată cazul Jimboliei: din punct de vedere al bugetului necesar, un proiect foarte mare este Festivalul Zilele Jimboliene, care se desfășoară timp de 3 zile și care consumă aproape jumătate din bugetul pe un an de zile alocat culturii. Este el necesar? Da, pentru că publicul său țintă probabil că nu va participa la niciun alt eveniment cultural în anul respectiv. Sunt necesare proiectele mici și multe? Da, pentru că prin multitudinea lor ele țintesc să acopere nevoile culturale ale unor segmente multiple de public, un deziderat pe care un proiect mare nu îl poate îndeplini. Ceea ce mi-aș dori eu este ca proiectele mici să primească din partea organismelor finanțatoare fonduri mai multe.

Un mix între ambele. Cele mari au potențial de atragere a publicului din zonă și european prin headlinere – dacă vor ceva mare, iar cele mici au rolul de a forma noi consumatori prin repetitivitate.

Un alt item inclus în ghidul de interviu destinat actorilor culturali a vizat identificarea primelor trei măsuri pe care le-ar adopta pentru îmbunătățirea vieții culturale din propria localitate, acestea putând deveni componente ale Strategiei:

16. *Dacă ați avea toate resursele necesare care sunt primele 3 măsuri pe care le-ați adopta pentru îmbunătățirea vieții culturale din localitatea dvs.? Cum ați putea crește calitativ și cantitativ publicul dvs. țintă?*

- 1. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii culturale a orașului*
 - 2. Sprijinirea sectorului industriilor culturale și creative (ICC) pentru a presta servicii în beneficiul publicului timișorean*
 - 3. Sustinerea operatorilor culturali, extinderea finanțării nerambursabile pentru operatori culturali*
- Publicul poate crește prin îmbunătățirea comunicării online, precum și a mijloacelor de promovare indoor și outdoor, la nivel local, regional, național și internațional.*

Creșterea calitativă și cantitativă a publicului-țintă se poate realiza prin acțiuni care vizează educarea acestuia, prin sprijinirea înființării de organizații culturale independente, prin redescoperirea, prețuirea și promovarea valorilor locale. Sunt atât de multe localități mici în Banat care nu își cunosc trecutul sau patrimoniul, dar care odată descoperite se pot transforma în mijloace de promovare. Este necesară o mai bună relaționare între centru și periferie, precum și convingerea factorilor politici cu privire la importanța culturii și artei. Un primar sau consilier fără o viziune în acest sens nu va acționa niciodată în favoarea acestor domenii. Comunitățile mari au tendința să le trateze cu superioritate pe cele mici, neacordându-le atenție, în timp ce acestea din urmă se complac în lăncezeală. Un exemplu elocvent poate fi extras din inițiativa Timișoara 2023. Jimbolia nu a fost nicidecum integrată în acest program, deși pe partea interetnică are atât de multe de oferit vizitatorilor.

- 1. Susținerea actorilor culturali prin accesarea de fonduri pentru cheltuieli de personal, chirie, întreținere și impozite*
- 2. Susținerea acestora prin accesibilizarea deconturilor de la fondurile accesate*
- 3. O strategie de comunicare puternică, cu componentă de marketing și branding pentru evenimentele susținute de CJT*

Existența unui spațiu permanent de expoziții pentru Muzeul Banatului precum și a unui depozit adecvat în proximitate. (...) Organizarea unor dezbateri publice extensive. Păstrarea unei abordări apolitice în gestionarea domeniului cultural. (...) Remontarea afișelor cu programul pe fațada Operei sau realizarea unor afișaje stradale corespunzătoare, după modelul de la Budapesta. (...) Necesitatea formării unui public dispus să plătească. (...) Realizarea unor parteneriate între Facultatea de Arte și Design din cadrul Universității de Vest din Timișoara și Muzeul Național de Artă din Timișoara.

În fine, un ultim item inclus în ghidul de interviu a vizat recomandări pentru repere de inclus în viitoarea Strategie:

17. Ce nu ar trebui să lipsească din Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027?

Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027 ar trebui corelată cu Strategia culturală a Municipiului Timișoara pentru perioada 2014-2024, cu Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Timiș 2021-2027, cu Programul Regional Vest 2021-2027, precum și cu alte programe de finanțare cu fonduri nerambursabile, cu Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale pentru perioada de programare 2021-2027, care este în curs de elaborare, cu Planul Strategic Instituțional al Ministerului Culturii 2024 - 2027 și cu propunerile de politici publice "Cultura deschisă", "Cultura viitorului", care, de asemenea, sunt în curs de elaborare de către Ministerul Culturii – Unitatea de Management a Proiectului.

Din acest viitor document nu ar trebui să lipsească o strategie de branduire a unor entități timișene. O spun cu cea mai mare convingere! Dacă ar fi să facem referire la Jimbolia, ea ar putea fi promovată ca orașul celor 6 muzee. Experiența pe care am acumulat-o de-a lungul timpului mă face să afirm că ceva subestimat (Jimbolia înțeleasă ca destinație

turistică) poate reprezenta de fapt o valoare a spațiului regional. Am avut multe ocazii de a observa reacțiile unor vizitatori simpli sau ale unor personalități, de la angajați în fabrici, la oameni de radio, consuli, ambasadori sau miniștri: au rămas plăcut impresionați de experiența pe care au trăit-o la Jimbolia.

Măsuri, finanțări și sprijin pentru piața de carte: evenimente literare, burse și rezidențe literare, achiziție de carte pentru biblioteci din librării fizice – nu online, ateliere de lectură în librării fizice, întâlniri cu autori contemporani etc.

Investiții în mobilier pentru expoziții. (...) Realizarea unor consultări publice adecvate. (...) Asigurarea accesului grupurilor marginalizate la cultură. (...) Înființarea unei organizații care să reprezinte creatorii culturali independenți.

7. Accesul populației timișene la cultură – anchetă sociologică

În perioada 2-27 iunie 2023 a fost realizat un studiu sociologic pe baza unui chestionar aplicat hibrid (on-line și pe hârtie) cu ajutorul unei echipe de promotori în rețele sociale proprii (și nu pe platforme de social media), obținându-se un eșantion de disponibilitate de 506 participanți. Deși prin această abordare nu se poate postula reprezentativitatea rezultatelor, interpretarea datelor colectate oferă totuși o serie de tendințe relevante pentru configurația consumului cultural din județul Timiș. Opțiunea pentru o astfel de metodologie s-a bazat pe faptul că există o colecție importantă de baze de date din studiile anterioare privind consumul cultural, acestea permițând realizarea unei meta-analize direct corelabile și cu rezultatele acestei cercetării. În demersul de față au fost folosite pentru comparații și analize evolutive următoarele proiecte dedicate consumului cultural în județul Timiș:

1. *Investigarea cererii și a ofertei în spațiul cultural – bază de date pentru fundamentarea strategiilor culturale 2000* – Cercetare sociologică pentru fundamentarea Strategiei Culturale a județului Timiș 2002-2005 (950 subiecți, eroare +/-3,14%);
2. *Evaluarea impactului strategiei culturale a județului Timiș decembrie 2005* – Cercetare sociologică pentru evaluarea impactului Strategiei culturale a județului Timiș (767 de chestionare, eroare +/-3,5%);
3. *Poli culturale – Politica culturală instrument pentru dezvoltare comunitară și regională noiembrie 2013* – Cercetare sociologică pentru fundamentarea Strategiei Culturale a Județului Timiș 2014-2020 cu 1100 chestionare în Timișoara (eroare +/-2,9%) și 600 în restul județului (eroare +/-4%);

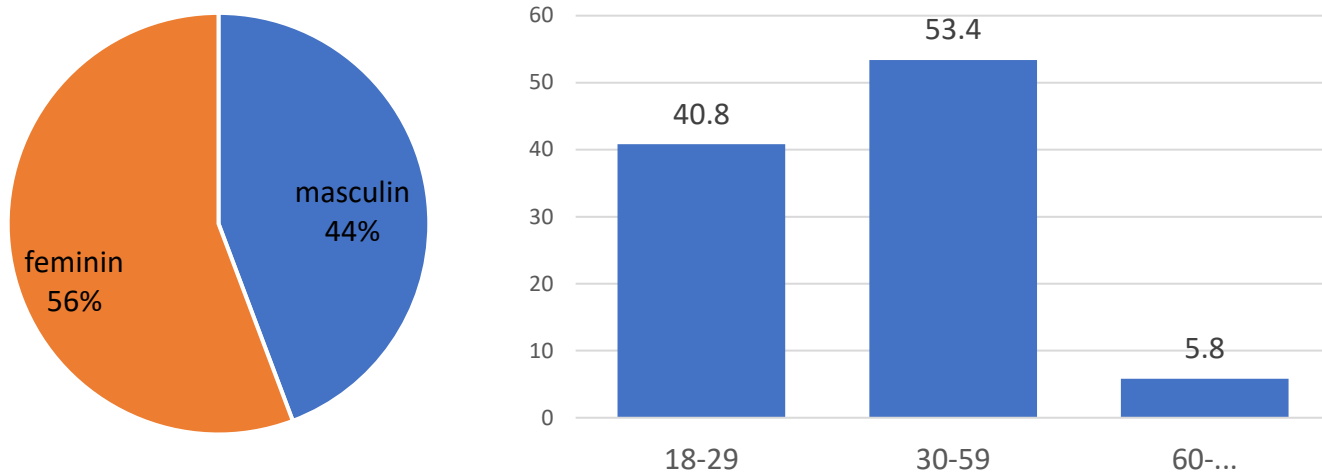
Pentru studiul din 2023, structura socio-demografică a participanților se prezintă astfel:

Tabelul 9 – Distribuția participanților la chestionarele adresate populației

strat	localități de reședință	număr subiecți
Municipiul Timișoara	Timișoara	258 (51%)
urban mic Timiș	Lugoj, Buziaș, Deta, Făget, Jimbolia, Sânnicolau Mare	108 (21,3%)
rural Timiș	Bătești, Cenad, Denta, Dumbrăvița, Ghiroda, Giroc, Icloda, Livezile, Moșnița Nouă, Moșnița Veche, Nădrag, Orțișoara, Parța, Periam, Sânpetru Mare, Saravale, Tomești	140 (27,7%)
	total	506 (100%)

Sursa datelor: prelucrare chestionare

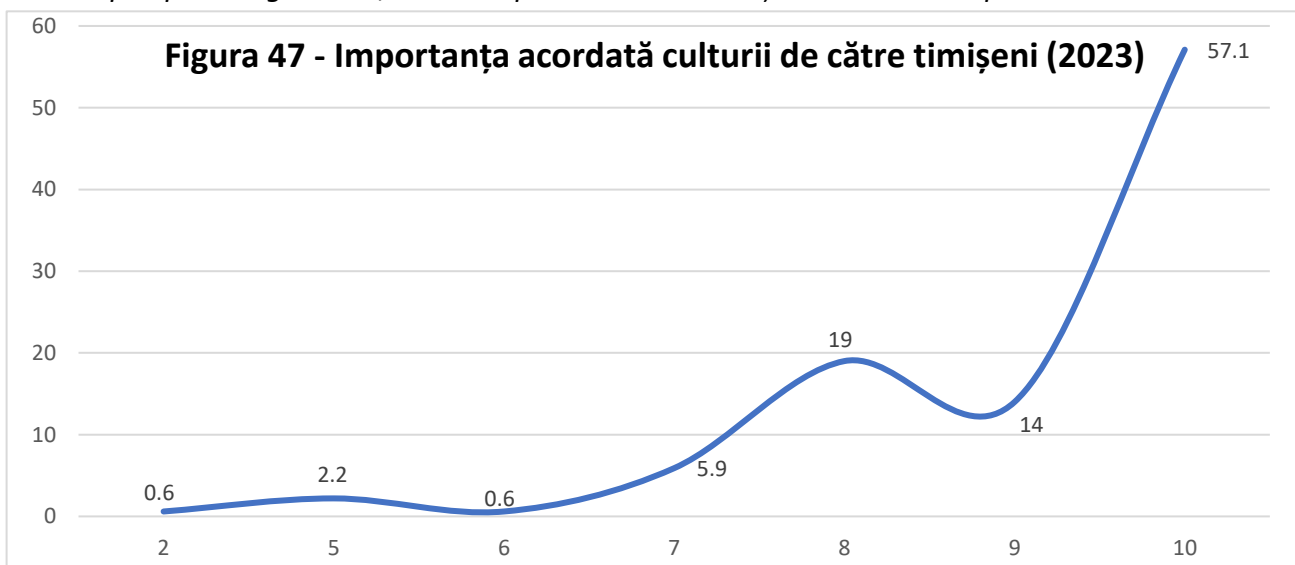
Figura 46 - Structura pe gen și vârstă a eșantionului

Sursa datelor: prelucrare chestionare

O primă întrebare inclusă în chestionarul aplicat a vizat importanța acordată culturii în prezent:

Q1. Dintr-o perspectivă generală, cât de importantă considerați că este cultura pentru dvs.?

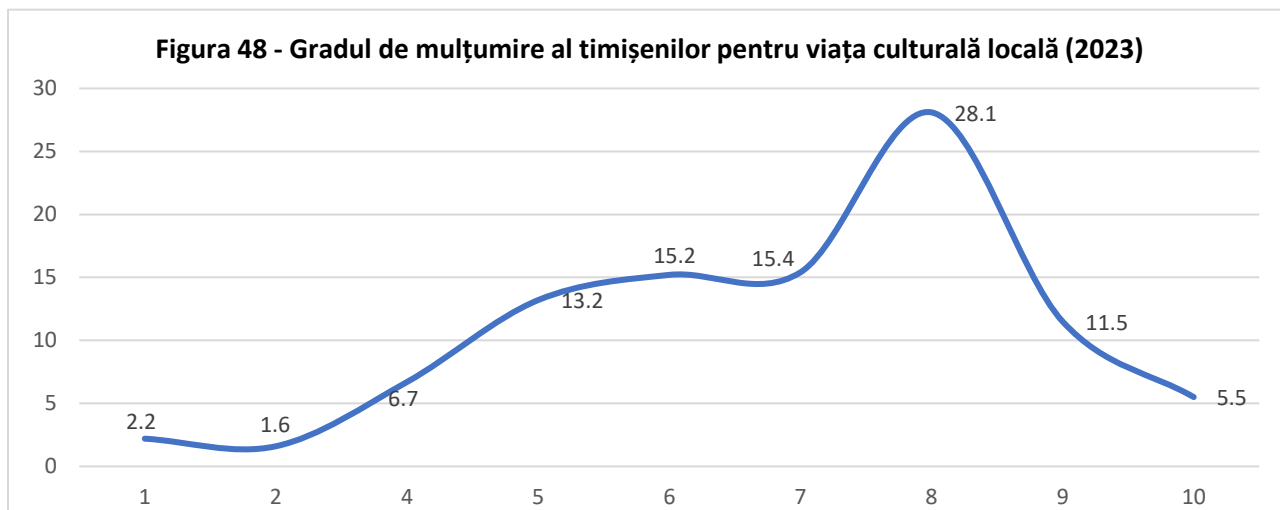

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Peste jumătate dintre răspuneri (57,1%) au indicat o valoare maximă a importanței acordate culturii de către participanții la studiu. Acest item are însă o sensibilitate ridicată la efectul dezirabilității sociale, subiecții tinzând să-și supraevalueze preocuparea pentru domeniu mai ales în contextul unui flux crescut de evenimente și manifestări sub egida Timișoara CCE 2023.

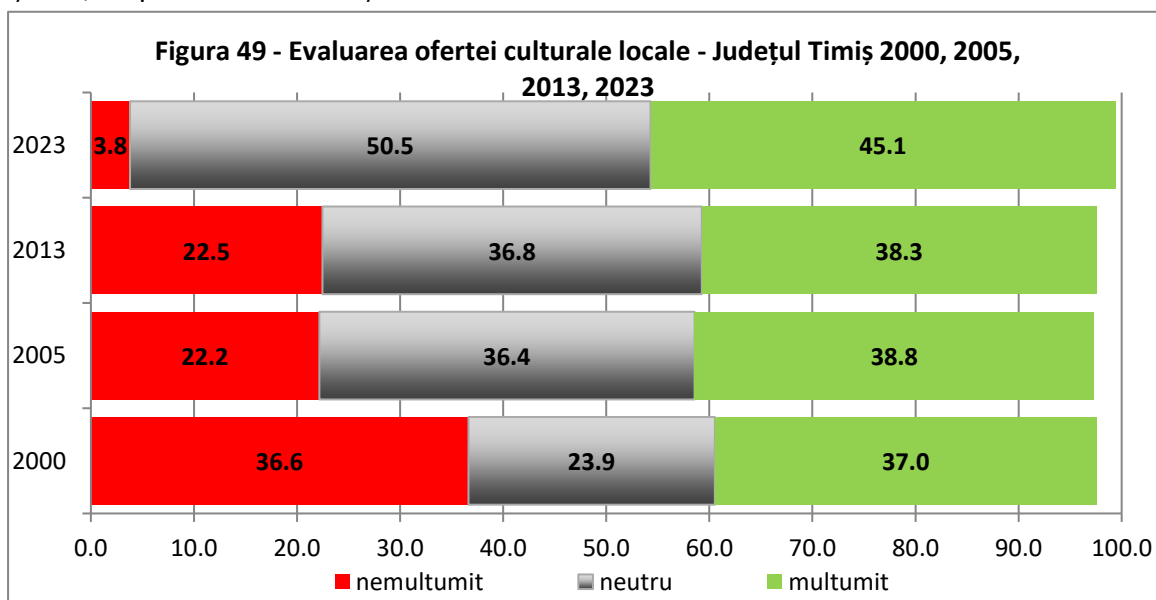
Complementar, al doilea item inclus în chestionarul aplicat a vizat gradul de mulțumire pentru viața culturală din propria localitate:

Q2. Cât de mulțumit sunteți de viața culturală din localitatea dvs.?

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Cu o valoare a mediane de 7 (din 10), această distribuție reflectă un grad mediu spre ridicat de mulțumire pentru oferta culturală din propria localitate. Datorită subdimensionării eșantionului nu se pot face analize relevante pentru cele 3 straturi definitorii pentru județul Timiș (rural, urban mic și Timișoara), în schimb se pot face niște comparații cu studiile anterioare. Pentru aceasta vom transforma distribuția de mai sus într-o scală cu 3 trepte: 1-3 = nemulțumit 4-7 = oarecum mulțumit, respectiv 8-10 = mulțumit:

Conform acestor distribuții se remarcă o creștere cu 6,8% a celor mulțumiți de oferta culturală locală în 2023 comparativ cu situația înregistrată în urmă cu 10 ani, precum și o scădere semnificativă a celor nemulțumiți, de la 22,5% în 2013 la 3,8%, cu o migrare corespunzătoare spre zona neutră (de la 36,8% în 2013, la 50,5% în 2023). Această evoluție reflectă în primul rând o îmbunătățire a calității vieții culturale la nivelul întregului județ Timiș, mai ales pe parcursul ultimului deceniu. Dacă ne raportăm la anul 2000, momentul premergător primei strategii culturale a județului Timiș se constată o creștere constantă a procentului populației mulțumită sau neutră în legătură cu oferta culturală din propria localitate, de la 60,9% în 2000 la 95,6% în 2023, adică o îmbunătățire cu peste 34%. Gestionarea vieții culturale prin intermediul acestor planificări strategice este fără îndoială principalul motiv al acestor ameliorări.

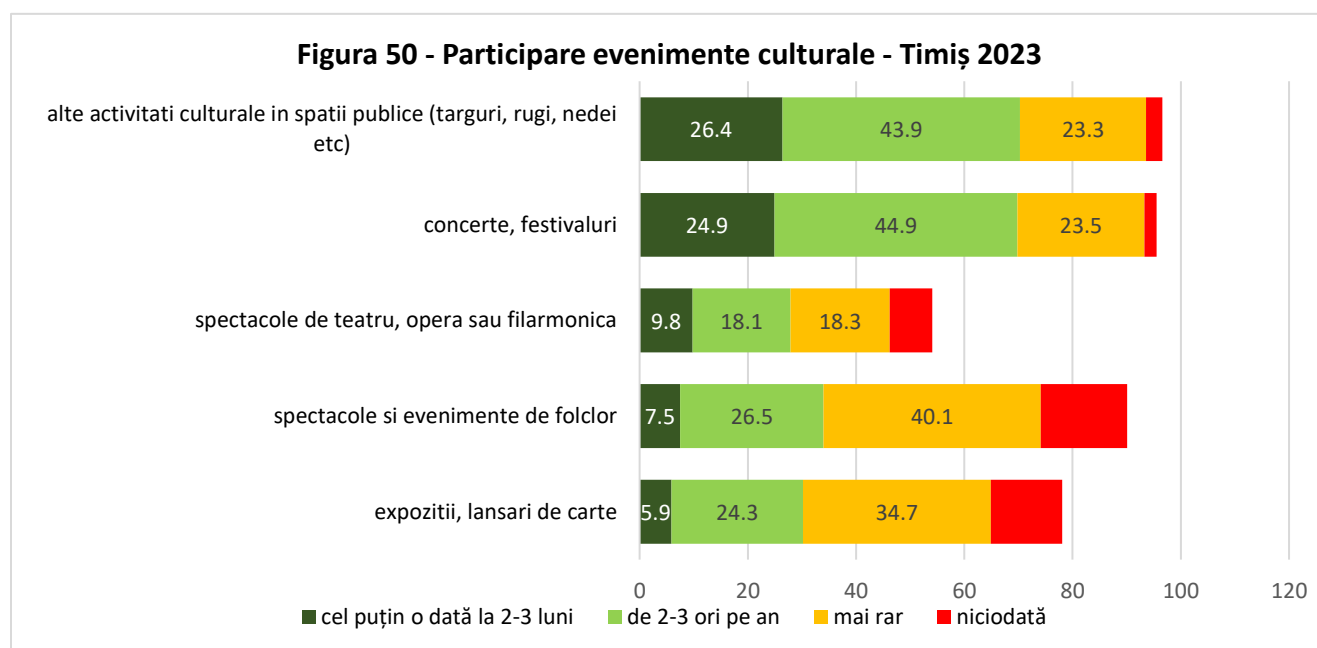
Pentru situația de față mai sunt prezenți totuși încă doi factori distincți, cu impact direct asupra acestor rezultate: ieșirea din pandemie și programul Timișoara CCE-2023. După 2 ani de restricții impuse de pandemia de Covid-19, există o tendință de a participa mai intens, cu rol compensator la diversele activități organizate în spațiile publice, oferta unor astfel de evenimente fiind evident semnificativ mai încărcată (tot pentru recuperarea perioadei de inactivitate). Sub acest imbold, publicul devine mai activ, mai implicat și implicit tendința de apreciere a ofertei culturale locale tinde să crească. Pe lângă aceasta, programul Timișoara CCE-2023 aflat în plină desfășurare, cu o agendă extrem de încărcată de evenimente diverse, pentru toate tipurile de public, contribuie în mod direct la creșterea gradului de mulțumire cel puțin a timișorenilor și celor aflați în primele două coroane de localități. Aceste precizări sunt importante pentru înțelegerea situației existente în 2023, fără a pune la îndoială eficiența și fiabilitatea unei gestionări pe bază de strategie dedicată a vieții culturale timișene.

Un alt item inclus în chestionarul aplicat a vizat configurația consumului cultural, prin participarea la diverse tipuri de acțiuni și activități specifice. Spre deosebire de studiile anterioare nu s-a mai evaluat participarea la fiecare instituție în parte, ci doar consumul pe tipuri de conținuturi, în demersul de față fiind utilizat un singur instrument de cercetare pentru toate cele trei straturi sociale ale județului Timiș (în studiile anterioare au fost folosite trei instrumente particularizate pentru Municipiul Timișoara, urbanul mic, respectiv mediul rural).

Pentru cercetarea realizată în 2023 configurația consumului cultural la nivelul județului Timiș pe tipuri de manifestări se prezintă astfel:

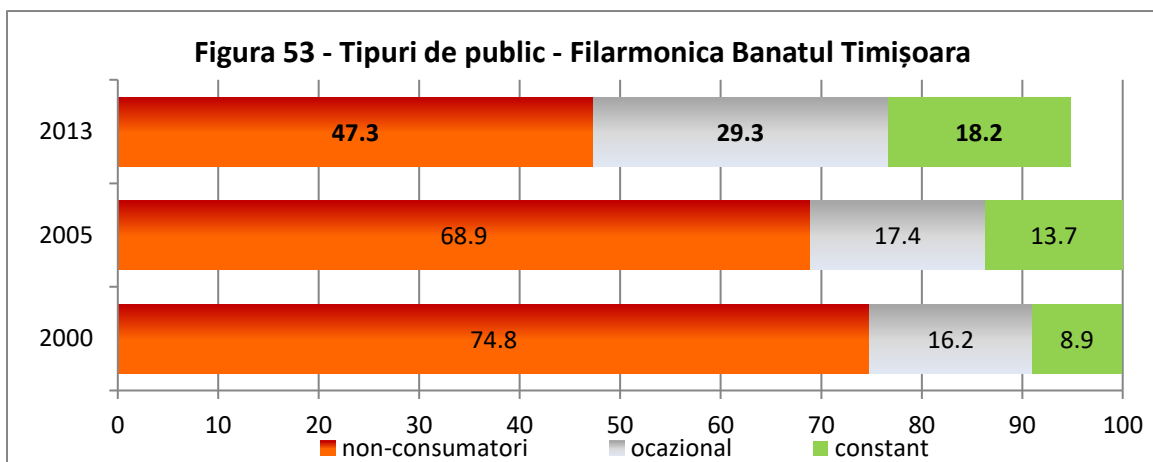
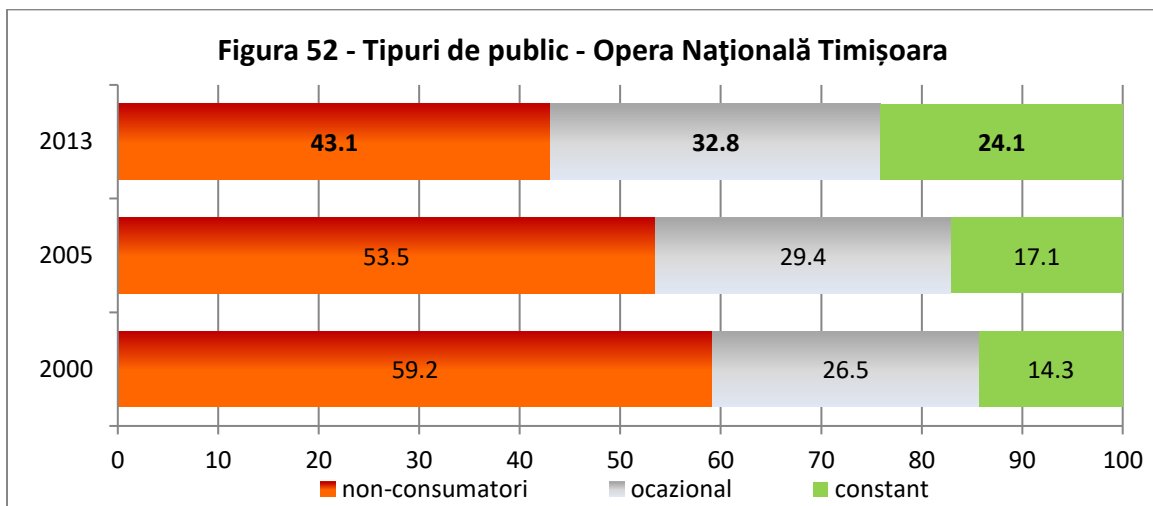
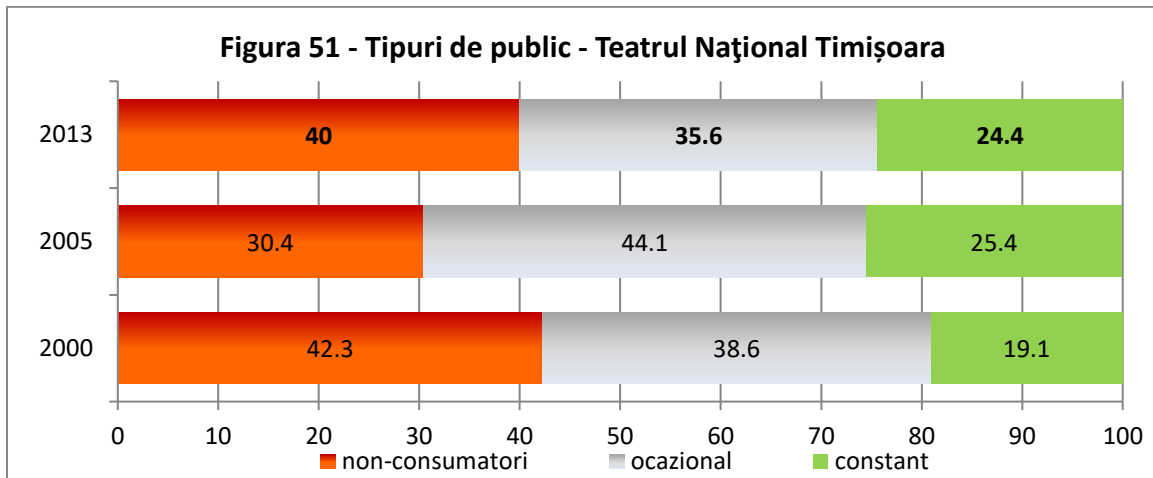
Q3. Pe parcursul unui an de zile, dvs. personal cât de des participați la evenimente și activități culturale?

eveniment cultural	cel puțin o dată la 2-3 luni	de 2-3 ori pe an	mai rar	niciodată	NS/NR
spectacole de teatru, opera sau filarmonica	9,8	18,1	18,3	7,9	45,9
spectacole si evenimente de folclor	7,5	26,5	40,1	16	9,9
concerte, festivaluri	24,9	44,9	23,5	2,2	4,6
expoziții, lansări de carte	5,9	24,3	34,7	13,2	21,9
alte activități culturale în spații publice (târguri, rugi, nedei etc)	26,4	43,9	23,3	3	3,4

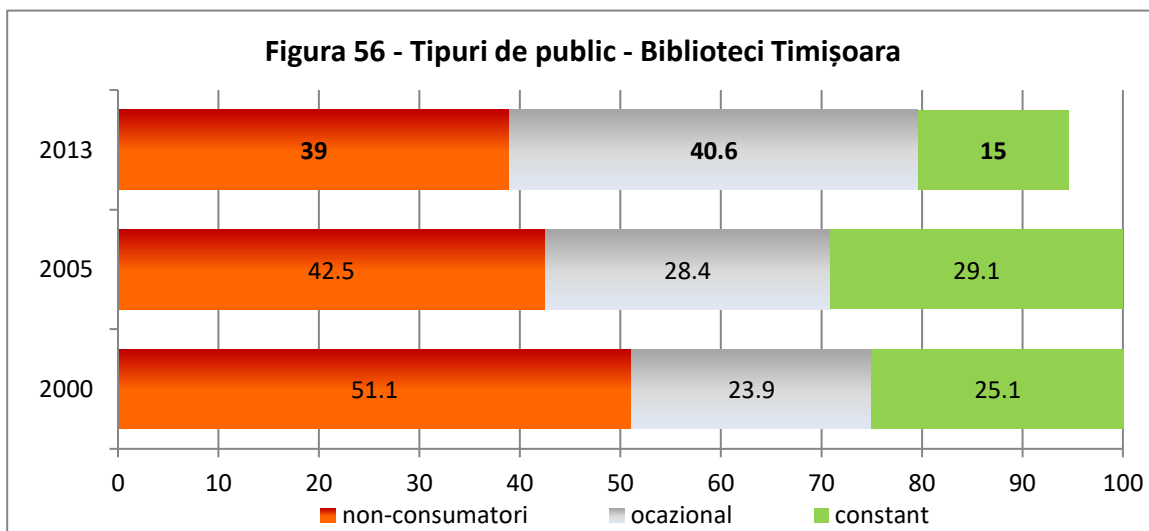
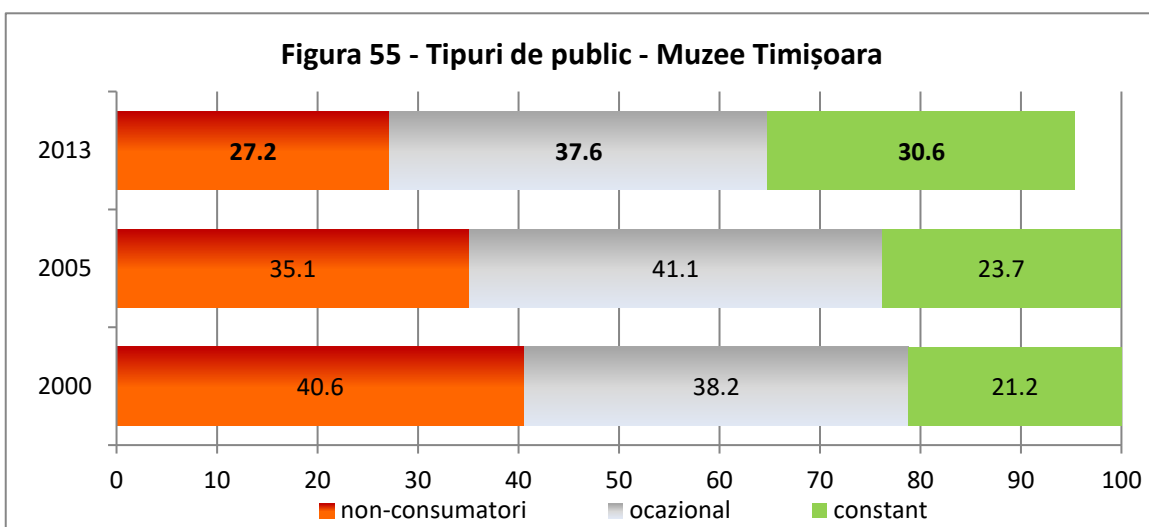
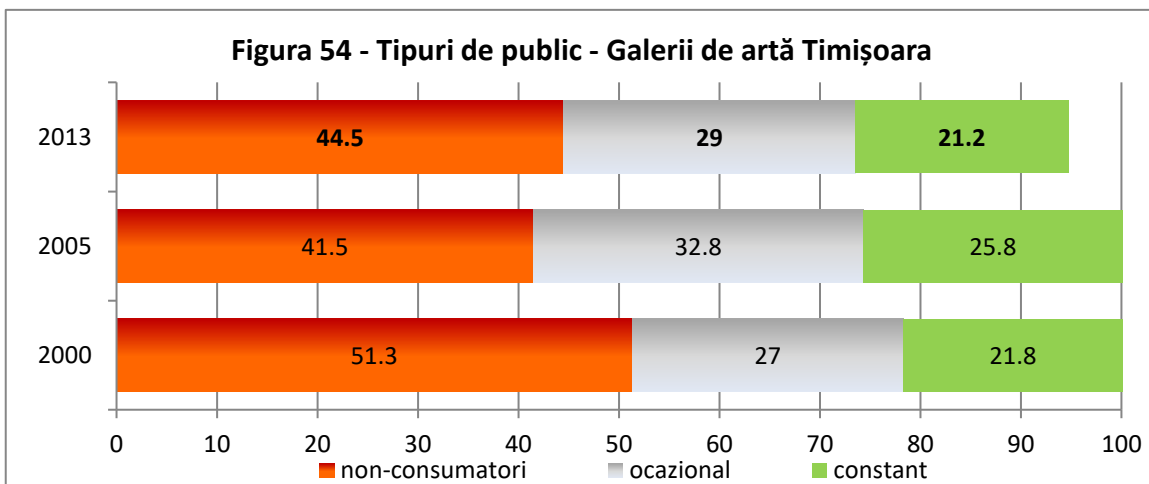

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Conform acestor distribuții evenimentele cele mai îndrăgite de către publicul timișean sunt activitățile culturale din spații publice (târguri, rugi, nedei), respectiv concerte și festivaluri, ambele fiind frecventate de cel puțin 2-3 ori pe an de către aproximativ 70% dintre respondenți. La polul opus, un interes mai redus a fost înregistrat pentru expoziții și lansări de carte (30,2% cel puțin de 2-3 ori pe an), precum și pentru spectacolele de teatru, operă sau filarmonică (27,9% cel puțin de 2-3 ori pe an). Situația este relativ comparabilă și cu profilul publicului pentru principalele instituții de cultură din Timișoara, așa cum a fost identificat în studiile anterioare:

Sursa datelor: prelucrări rezultate studii anterioare

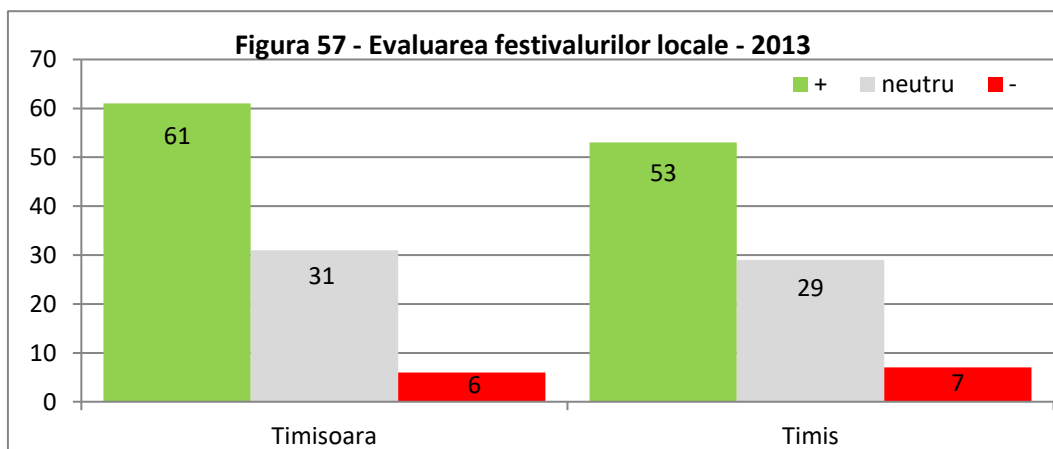
Sursa datelor: prelucrări rezultate studii anterioare

Un alt item inclus în chestionarul aplicat a vizat identificarea celor mai importante evenimente culturale pe parcursul ultimului an (întrebare deschisă):

Q4. Din punctul dvs. de vedere, care a fost cel mai important eveniment cultural în localitatea dvs. pe parcursul anului trecut?

Pe baza răspunsurilor înregistrate, evenimentele cu cel mai mare impact la nivelul județului Timiș au fost *Festivalurile* - „Timișoara Muzicală”, Vest Fest, de teatru, de film, de folclor, de literatură, colindelor, florilor, berii (9,8%) și în mod special Flight Festival – District 23 (5,5%). Pe locul al doilea ca importanță s-au plasat ceremoniile pentru ziua comunității și rugile locale (8,3%) între care se disting *Zilele Timișoarei* (4,1%). Un loc important a fost deținut și de Expozițiile organizate de către Muzeul de Artă - Victor Brauner, Paul Neagu, etc. (4,7%), concertele și spectacolele în general (9,2%) și evenimentele în deschiderea Capitalei Culturale (3,7%) precum și evenimentele culturale organizate în aer liber sau în spații neconvenționale, cum ar fi Peștera Româneși (2,7%). Pe lângă acestea au mai fost menționate: Târgul de Crăciun, Bookfest, Refacere fatade cladiri istorice, Zilele Culturii Maghiare, Plai, Bienala Art Encounters, Tabara de sculptura din Dumbrăvița, Liberty marathon, Petrecerea de la Bastion de Revelion și Ziua Europei și Concertul Oratorium de la Biserica Milenium. Se remarcă faptul că aproape 3% dintre respondenți au afirmat că nu a fost niciun eveniment cultural de importanță majoră în ultimul an.

Interesul pentru festivalurile organizate în propria localitate este practic o constantă a publicului timișean, în studiul din 2013 înregistrându-se același interes ridicat: 62% dintre timișoreni și 53% dintre timișeni (cu excepția Timișoarei) declarând că participă la acest tip de evenimente, pe care le și apreciau ca atare:

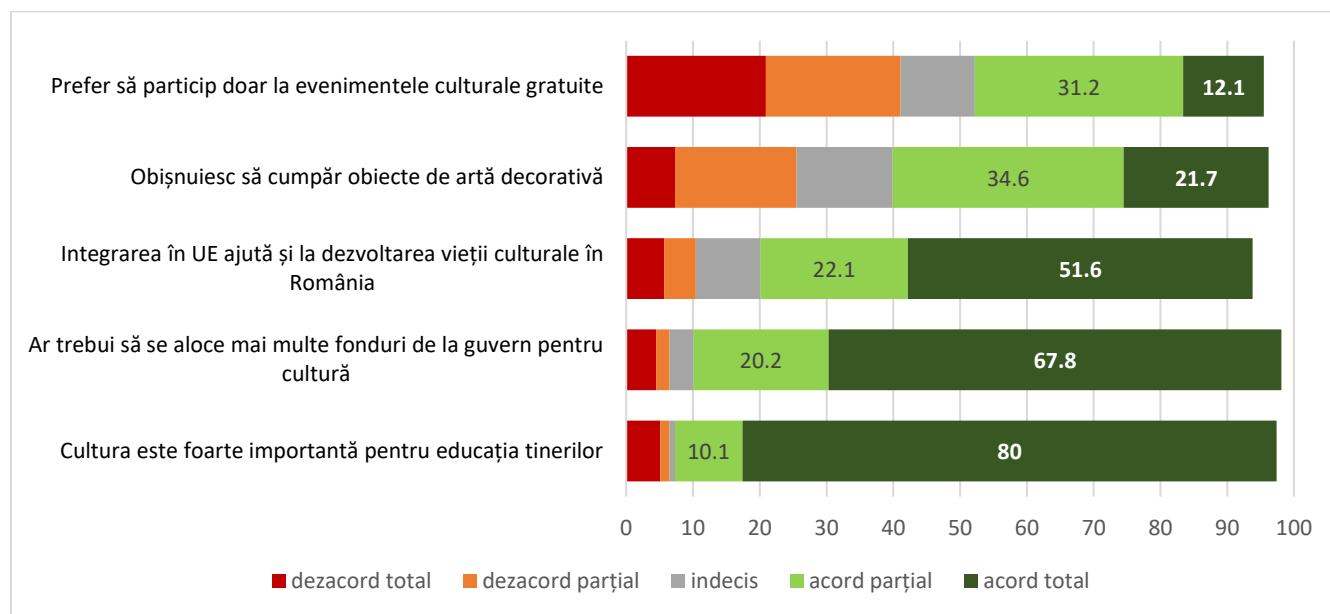

Următorul item inclus în chestionarul aplicat a vizat evaluarea unui set de 5 afirmații generale privind viața culturală:

Q5. Vă rugăm să evaluați următoarele afirmații:

	dezacord total	dezacord parțial	indecis	acord parțial	acord total	NS/NR
Prefer să particip doar la evenimentele culturale gratuite	20,9	20,2	11,1	31,2	12,1	4,6
Ar trebui să se aloce mai multe fonduri de la guvern pentru cultură	4,5	2	3,6	20,2	67,8	2
Cultura este foarte importantă pentru educația tinerilor	5,1	1,4	0,8	10,1	80	2,6
Obişnuiesc să cumpăr obiecte de artă decorativă	7,3	18,2	14,4	34,6	21,7	3,8
Integrarea în UE ajută și la dezvoltarea vieții culturale în România	5,7	4,7	9,7	22,1	51,6	6,1

Figura 58 – Evaluare participare activității culturale (Timiș 2023)

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Conform acestor distribuții, așa cum era de așteptat, peste 90% dintre respondenți consideră cultura ca fiind foarte importantă pentru educația tinerilor, iar 88% că aceasta ar trebui finanțată mai bine de către guvern. Remarcă și faptul că doar 43,3% dintre subiecți au afirmat că preferă să participe doar la evenimente culturale gratuite.

Din perspectiva participanților la studiu au fost formulate și o serie de inițiative pe care le-ar lua populația pentru îmbunătățirea vieții culturale locale. Răspunsurile libere înregistrate la acest item au fost grupate în 6 clase distincte, după cum urmează:

Q6. Dacă ați avea toate resursele necesare care ar fi primul lucru pe care l-ați face pentru îmbunătățirea vieții culturale din localitatea dvs. (un eveniment care lipsește, amenajarea unor clădiri, activități pentru comunitate etc)?

RENOVARE PATRIMONIU, VALORIFICARE ATRACȚII CULTURALE:

O primă categorie de respondenți care au avut în vedere renovarea patrimoniului s-au referit la diverse locuri reprezentative ale orașului ce ar putea fi puncte de interes turistic:

Aș dori să amenajez unele locuri din orașul meu care chiar merită vizitate. Amenajarea mai multor clădiri cu importanță istorică și culturală. Crearea evenimentelor care să aducă la cunoștință despre cultura orașului/locului și inițierea de evenimente în aceste locuri.

Au existat și respondenți ce au nominalizat anumite clădiri considerate emblematice pentru oraș:

*Amenajare/restaurare Castel Huniade
Amenajarea cazarmei U ca spațiu multicultural*

O a doua categorie de răspunsuri s-au grupat în jurul ideii de spațiu expozițional și spațiu dedicat evenimentelor culturale:

*Aș construi o sală de expoziție modernă, dotată cu sisteme de expunere obiecte muzeale, redare și transmitere conținut multimedia de ultimă generație
Amenajarea optimă a spațiilor în care se desfășoară evenimentele culturale, pentru confortul consumatorilor de cultură.*

O a treia categorie dintre cei care au scos în evidență problema spațiului de cultura și a patrimoniului s-au referit la posibilitatea realizării actelor de cultura în are liber, în spații dedicate sau în parcuri:

*Amenajarea parcurilor, spațiilor verzi, festivaluri, workshop-uri in aer liber
As propune ca in fiecare parc sa existe un stand cu carti gratuite, pe care oamenii le pot lua sa le citeasca in parc si apoi sa le puna la loc*

Au existat respondenți ce s-au referit la spații cu destinație concretă, spații care dacă ar fi create ar fi un plus pentru viața culturală timișană:

*Amenajarea locurilor ptr persoane cu disabilitati
Amenajarea unu muzeu interactiv
As construi o sala de concerte pentru filarmonica*

ORGANIZARE DE EVENIMENTE

Cei care s-au referit la organizare de evenimente au scos în evidență necesitatea unor manifestații culturale dedicate diferitelor categorii de vârstă, atât tinerilor și copiilor cât și seniorilor:

Aș face evenimente constante și cât mai mult dedicate tinerilor

Activități pentru seniori

Activități pentru părinți și copii și speakeri care promovează educația

As facilita astfel accesul la cultura pentru noua generație. Există în Timisoara enorm de multi copii ai caror părinți nu își permit financiar să îi ducă la activități de acest gen și strict din acest considerent situația vis a vis de cultura va fi identică și peste 20 de ani.

Alte evenimente au în vedere invitații de prestigiu sau accesul celor din mediu rural la evenimente considerate cu precădere urbane:

Aș organiza o săptămână de activități culturale (prezentări de carte, expoziție de pictură etc), cu invitații celebri

Accesul persoanelor din mediile rurale la evenimente din mediul urban (opera, filarmonica)

Dintre evenimentele concrete au fost nominalizate cu precădere organizare de concerte de diferite genuri și pentru un public cât mai variat:

Evenimentele de tip metal lipsesc cu desăvârșire în Timisoara, dar și în România. Cel mai probabil aș încerca un astfel de eveniment.

Concerte clasice cu personalități excelente în întreaga lume. Dărușă ne putem integra. Altfel rămânem în zona gri a mediocrității culturale.

Festival de muzică rock, sau integrarea concertelor rock într-un festival existent (cu trupe din afara)

Alte evenimente:

Un festival de film de anvergură europeană

Un program de diverse activități culturale/transculturale

Zi dedicată limbii materne

Gala promovării identității creștine în Timisoara

IMPLICAREA COMUNITĂȚII

Comunitatea se referă la marea comunitate ce o reprezintă oamenii orașului, dar mai ales la comunități teritoriale formate de cartiere:

Centre culturale pe cartiere - loc pt evenimente în colaborare (ONG-uri - biserici-personalități)

Activități culturale stradale și în cartiere pe tot parcursul anului

Organizarea de activități culturale în cartiere și școli

Au fost respondenți ce ale căror idei de implicare a comunității vizează realizarea de activități împreună cu scopul de a reuni oameni ce au aceleași preocupări culturale:

As crea o activitate comuna si gratuita in care oamenii sa lucreze impreuna in grupuri mici ca sa atinga un obiectiv comun

As deschide si as oferi (prin intermediul Primariei) ateliere de educatie culturala (pe principiul scolii culturale, nu activitati punctuale) pe diverse specialitati (desen, muzica, dans), accesibile tuturor copiilor.

*As crea posibilitatea tinerilor si adolescentilor sa participe in grupuri mari la piese de teatru, opere, lansari de carte, concerte.prin colaborari cu institutiile de invatamant
Cat mai multe scene de teatru pentru copii, filme in aer liber, cat mai multe activitati care leaga comunitatea.*

DOTĂRI

Referitor la dotări acestea pot fi urmărite pe două paliere: dotări materiale

Achiziționarea costumelor populare

Pista pentru biciclete

O sală polivalentă

Sala Polivalentă, Centrul Cultural al Romilor din Banat care să poată fi folosit și de alte minorități.

și dotări "umane":

O echipă de marketing plătită în funcție de conversie, care să promoveze orice eveniment cultural din Timișoara

Tur ghidat sau ghidat virtual al punctelor de atracție din oraș

Un calendar unic de evenimente, respectiv o sursă de informare centralizată despre toate evenimentele culturale care au loc într-o perioadă

PROMOVAREA ACTULUI CULTURAL

Promovare turism local

Promovarea diversității de toate tipurile

Promovarea evenimentelor culturale lipsește, deseori aflăm de un eveniment după ce a fost.

Promovarea identității creștine și istorice

Promovarea în școli.

Eu aș face un eveniment care ar promova conexiunea cu natura, călătoriile în zonele cunoscute și mai puțin cunoscute din Timișoara pentru ca lumea să afle și să știe că sunt multe locuri frumoase care merita vizitate și ale căror istorie e bine să fie cunoscută.

REABILITAREA CENTRULUI ISTORIC

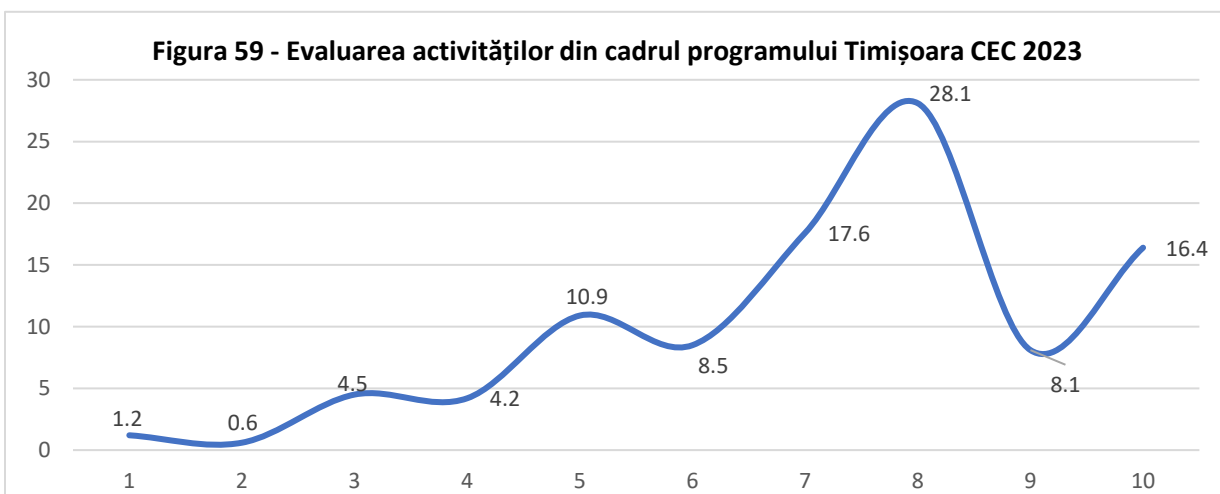
Centru istoric reprezintă pentru timișoreni un reper cultural și o emblemă a orașului, astfel renovarea lui este considerată o prioritate:

Personal, mereu mi-a plăcut ideea ca toate clădirile vechi, care au un caracter vechi să fie renovate. Așa cum clădirile din jurul centrului Timișoarei sunt deja în proces de reamenajare, să beneficieze și restul clădirilor din oraș.

Recondiționarea clădirilor vechi ,organizarea de targuri culturale(carti,muzica,arta,dans)

Au fost și sugestii concrete de reabilitare a unor clădirii emblematice:
Refacerea fatadei originale a Operei

Q7. Dintr-o perspectivă generală, cât de mulțumit sunteți de activitățile organizate în cadrul programului Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023?

Sursa datelor: prelucrare chestionare

Q8. Vă rugăm să argumentați răspunsul dat:

ARGUMENTE EVALUARE POZITIVĂ:

Consider ca se promovează multe evenimente, pe gustul tuturor și care acoperă o plaja larga de interese. (...) Activitatile sunt diverse, interesante, potrivite pentru toate gusturile și într-un numar suficient. (...) Sunt o mulțime de evenimente, în cadrul cărora oricine are posibilitatea de a participa deoarece sunt și evenimente cu acces gratuit.

Agenda complexă, activități diverse, comunitate implicata.

Consider că au fost organizate evenimente relevante care au integrat multiculturalitatea orasului.

In sfarsit, s-au renovat cladirile de patrimoniu si s-au organizat multe evenimente culturale.

Intr-adevar sunt multe evenimente, dar intotdeauna este loc de imbunatatiri.

Îmi plac evenimentele care se desfășoară, însă nu sunt toate dedicate tinerilor care vor să se dezvolte

Festivalul etniilor . Consider că într-un oraș intercultural ca Timișoara, este important să cunoaștem și să respectăm cultura tuturor etniilor.

Imi plac ideile prezentate pana acum, sunt educative si unele foarte distractive.

Implicare bună, organizare bună, evenimente numeroase

Îmi place că au început să se desfășoare mai multe expoziții de artă unde chiar ai ce vedea, festivaluri.

Multe festivaluri și evenimente diversificate, de o calitate destul de ridicată.

Orașul organizează mai multe festivaluri, lansări de carte, spectacole care se adresează tuturor persoanelor, indiferent de vârstă.

Răspunsul meu este unul pozitiv, deoarece sunt de părere că oferă o platformă pentru a aduce în prim-plan arta și cultura în toate formele lor, inclusiv artă vizuală, muzică, dans, teatru, literatură și film. Prin obținerea titlului de Capitală Europeană a Culturii, Timișoara devine un punct de atracție pentru turiști și vizitatori din întreaga Europă. Evenimentele culturale și proiectele derulate în cadrul programului contribuie la creșterea numărului de turiști și la promovarea orașului pe plan internațional.

Sunt diverse, împartite pe zone diferite și relativ bine promovate

Sunt multe idei bune și interesante, păcat că a avut un start mai târziu. Cred că dacă s-ar fi ocupat de la început persoanele în cauză, ar fi fost și mai bune. S-a văzut imediat diferența în momentul în care a fost preluat proiectul de ultima echipă.

Sunt multumită de proiectele organizate în cadrul programului Timișoara Capitală Europeană, în special de îmbunătățirea per total a orașului. Cred că ar prefera să se axeze și pe culturalizarea propriu-zisă a oamenilor.

Sunt numeroase acțiuni ce se desfășoară, în domenii diverse, ce cuprind o paletă largă de manifestări, de la cele foarte populare până la cele exclusiviste, de înaltă ținută artistică/culturală.

Sunt ok, în principiu, se vede că aceste evenimente ajută să promoveze Timișoara în locuri din afara țării. În special din cauza că în centru nu trebuie să mergi foarte mult pentru a auzi alte limbi decât română. Tot ce sper este să fie mai multe concerte din scena rock sau altele asemănătoare.

ARGUMENTE EVALUARE NEGATIVĂ:

Timișoara nu e pregătită pt acest titlu, programul mi se pare per total festivistic, și mai puțină tangenta cu cultura

Trebuie mai bine mediatizate și promovate

Trebuie mai multe evenimente și mai multă reclamă la evenimente

Unele activități sunt total neinspirate (ex. Festivitatea de deschidere pentru capitală culturală europeană, cu muzicienii invitați, nereprezentativi pentru Timișoara și Banat)

Unele activități sunt doar să umple programul

Activități mărunte, slab mediatizate

Conținutul evenimentelor culturale se adresează unui număr redus de persoane. Nu există conținut cultural relevant care să reflecte tradiții sau personalități relevante locale. Prea puțină muzică rock locală, puțină muzică clasică și puțini compozitori locali (Bartok, Brediceanu, Vidu, Oschanitsky, Sava Ilin...).

Cred că Timișoara i s-a dat prea repede acest titlu, trebuia poate în 10 ani. (...) Cu toate că Timișoara a devenit capitală europeană a culturii, nu s-a făcut remarcată prin nimic deosebit

Evenimente opace, promovare slabă, trece pe lângă mare parte dintre timișoreni fără impact

Evenimente puține de impact major pentru comunitatea largă

Evenimentele sunt foarte nisate, nu sunt destinate majorității

Evenimentele sunt insuficient de bine promovate.

Destul de puține activități de promovare, ținând cont de șansa pe care o avem

Diseminare deficitară a evenimentelor și platformă a proiectului dificil de consultat

Principalul scop, de a pune în mișcare comunitatea, nu prea avut succes. Cel puțin în perioada premergătoare anului CEC. Comunicarea către comunitate nu a fost prea bună.

Lipsa spațiilor de desfășurare a anumitor evenimente culturale au dus la anularea unor spectacole! Lipsește diversitatea în activități.

Nimic foarte memorabil (...) Nu știu, nu aduc un plus orașului și sunt făcute de mantaială pentru a fi o activitate exemplu șchele din centru

Nu se face destulă reclamă înaintea evenimentelor la nivel local, național

O fi fost cultura europeană dar n-a prea fost despre Timisoara, cei mai mulți artiști au fost străini, eu una n-am cunoscut prea mulți. Dacă ne mai și uităm la cifrele cheltuite nu mi s-a părut o mutare favorabilă ..

Organizare slabă, orașul total nepregătit, începând de la coborârea de pe autostradă. Porcăriile de șchele din centru absolut hidoase. Aștept cu nerăbdare expiziția Brâncuși, probabil cel mai extraordinar eveniment. Per total ne-am cam făcut de "mirul lumii"!!!

Personal cred că e o încercare de fațadă pentru că degeaba ai în centru câte un festival pe săptămână când pentru a ajunge la ele trebuie să mergi cu mijloace de transport arhipline care nu îți respectă programul și nu au climă, iar pe străzile care unesc cele 3 piețe centrale găsești gunoaie, persoane fără adăpost și seringi folosite. E nevoie de mai mult decât festivaluri și târguri pentru a fi cu adevărat o capitală a culturii.

Prea puțină muzică de calitate și prea multe manelisme prin parcuri și piețe!

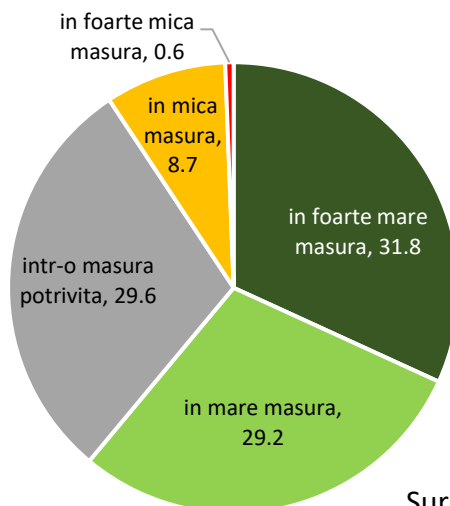
Programul s-a realizat din scurt și au fost omisi artiști locali importanți, tinerii muzicieni sunt excluși aproape total, în loc să fie promovati, și instituții importante în viața culturală a orașului, cum ar fi Liceul de Artă "Ion Vidu" sau Opera sunt inexistente în programul general.

Promovare insuficientă în mediul online

Sunt unele evenimente care după ce au alocări financiare mari nu rămân nimic după ele. Ex. Festivalul Baric al lui Caius sau Eurochestrue care a fost cândva ceva dar care a decăzut enorm. Apoi sunt o puzderie de festivaluri doar cu numele și fără nici o publicitate fără spectatori dar care decontează probabil doar la ONG partid.

În fine, un ultim item al chestionarului aplicat a vizat evaluarea impactului pe care îl va avea programul Capitală Culturală Europeană asupra dezvoltării Timișoarei:

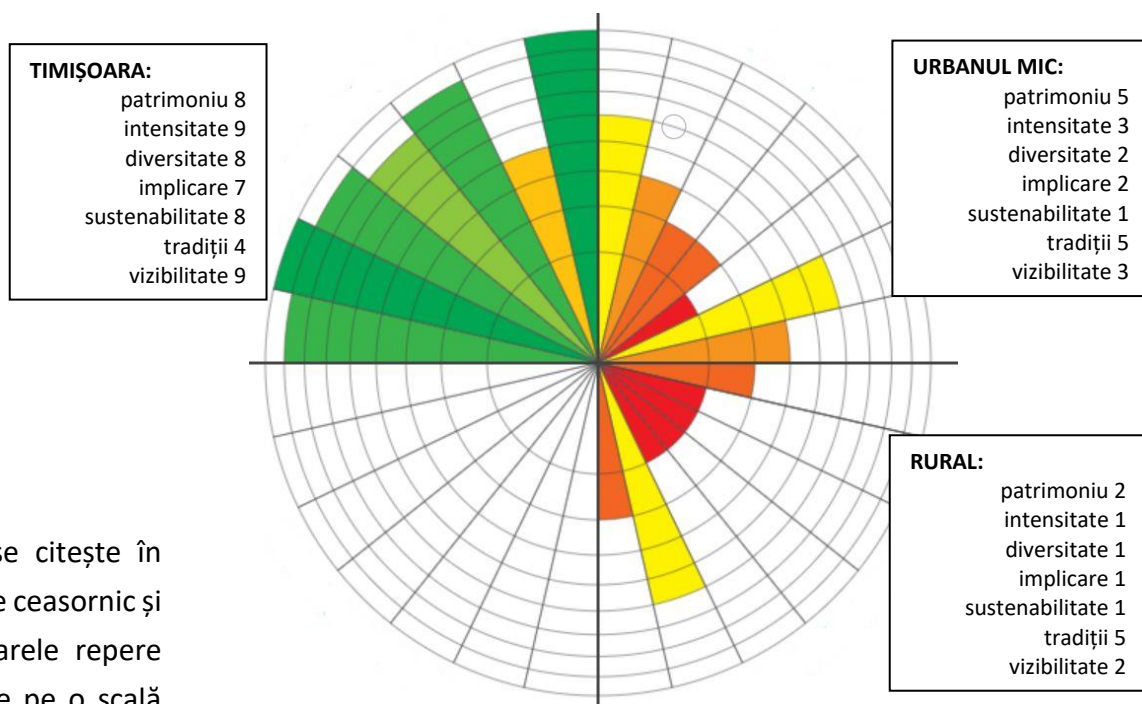
Figura 60 - Q9. În ce măsură considerați că proiectul Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023 ajută la dezvoltarea orașului de pe Bega?

Sursa datelor: prelucrare chestionare

În loc de concluzii

Strategia culturală a județului Timiș 2023-2027 reprezintă cumularea unui efort colectiv de integrare a unor conținuturi relevante oferite de actori culturali relevanți, experți, funcționari publici și populație, atât prin investigarea directă a spațiului social vizat, cât și prin consultarea și dezbateră publică organizate de către Consiliul Județean Timiș. Integrarea tuturor datelor obținute (inclusiv a statisticilor oficiale disponibile) într-un profil de tipul Cercurile Sustenabilității reflectă o diferențiere semnificativă între cele trei straturi sociale existente în județul Timiș:

Fiecare sector se citește în direcția acelor de ceasornic și conține următoarele reperi (scoruri acordate pe o scală de la 1 la 9):

	Timișoara	urbanul mic	mediul rural
Patrimoniu cultural	8	5	2
Intensitatea vieții culturale	9	3	1
Diversitatea vieții culturale	8	2	1
Implicarea populației	7	2	1
Sustenabilitatea evenimentelor	8	1	1
Potențialul tradițiilor	4	5	5
Vizibilitate națională și internațională	9	3	2

Câteva concluzii punctuale desprinse în urma tuturor acțiunilor întreprinse pentru demersul de față:

- există un grad relativ ridicat de dezinteres din partea actorilor culturali în privința abordării de tip strategic întreprinsă de către CJT, în pofida unei tradiții de peste două decenii în astfel de demersuri;
- este recomandabilă încercarea de intensificare a vizibilității Strategiei, pentru a nu risca să devină un document formal, bifat ca atare pe o agendă de lucru;
- publicul, ca principal beneficiar al gestionării domeniului cultural necesită și o educare continuă dedicată, pentru interiorizarea unor valori autentice, dezvoltarea unui apetit cultural adecvat și formarea unor abilități comunitare relevante;
- în contextul hiperdigitalizării vieții cotidiene, este extrem de importantă angrenarea unor resurse digitale și în acest domeniu;
- populația județului Timiș înregistrează un fenomen evident de îmbătrânire, fapt care poate impacta în mod direct profilul și accesibilitatea evenimentelor culturale viitoare. De asemenea, configurația etnică este într-o dinamică accentuată, prezența unor noi grupuri etnice reprezentând o realitate socială cu influențe directe și asupra domeniului cultural.
- tratarea stratificată a județului Timiș pe cele trei paliere specifice (Municipiul Timișoara, urbanul mic și mediul rural) permite o abordare mai pertinentă și reducerea decalajelor existente în termeni de consum cultural și sustenabilitate;

Conform datelor ultimului Barometru cultural (octombrie 2023), tendința națională de contracție a consumului specific, în special cel legat de cultura înaltă afectează în mod direct și viața culturală timișeană. Implementarea acestei strategii va trebui astfel să se focalizeze atât pe consecințele îmbătrânirii populației județului Timiș, cât și pe reorientarea publicului spre consumul cultural domestic și spre ofertele accesibile din perspectiva conținuturilor, dar mai ales din perspectiva prețurilor.

Referințe bibliografice

Circle of Sustainability – versiune electronică disponibilă la www.circlesofsustainability.org, accesat iunie 2019

Lombardi D.R., Leach J.M., Rogers CDF coord (2012) *Designing Resilient Cities: A Guide to Good Practice*. IHS BRE Press, Bracknell, UK

Răceanu C., Nadolu, B., Rus C., Giurgiu R., Hrenoschi R. (2001) *Investigarea cererii și a ofertei în spațiul cultural – bază de date pentru fundamentarea strategiilor culturale* Solness, Timișoara

Răceanu Corina coord. (2002) *Strategia culturală a județului Timiș 2002-2005*, Solness, Timișoara

Răceanu Corina coord. (2014) *Cultural Pages*, Editura Institutului Cultural Timișoara

*** Barometru de consum cultural 2022 – Institutul național pentru cercetare și formare culturală, 2023, culturadata.ro

*** Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a județului Timiș pentru perioada 2022-2027;

*** Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României; Orizonturi 2013-2020-2030;

*** Strategia Culturală a județului Timiș 2018-2022

*** Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022

*** Strategia Culturală a Municipiului Timișoara 2014-2024

Comisia Europeană (2018), *Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural* <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

Comisia Europeană (2018), *O nouă agendă europeană pentru cultură*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1527241001038&uri=COM:2018:267:FIN>

Listă tabele

Tabelul 1 - Direcții strategice, obiective generale (OG), obiective specifice (OS), măsurile (M) și acțiuni (A) rezultate în urma procesării tuturor răspunsurilor colectate prin interviuri, focus-grupuri și chestionare	6-22
Tabelul 2 – Beneficiile și condițiile necesare pentru atingerea lor conform datelor analizate	25
Tabelul 3 - Analiza condițiilor necesare din perspectiva scenariilor viitoare	27
Tabelul 4 – Structura etnică a populației județului Timiș la Recensământul din 2021	33
Tabelul 5 – Numărul de biblioteci și de utilizatori la nivel național	35
Tabelul 6 – Numărul de muzee și de vizitatori la nivel național	43
Tabelul 7 – Numărul de instituții de spectacole și concerte și de spectatori la nivel național	47
Tabelul 8 – Evaluare afirmații din chestionarele referențelor culturale	54
Tabelul 9 – Distribuția participanților la chestionarele adresate populației	73

Listă figuri:

Figura 1 – Direcțiile strategice și obiectivele generale	5
Figura 2 – Metoda scenariilor viitoare	23
Figura 3 – Evoluția populației județului Timiș după domiciliu 1992-2022	29
Figura 4 – Evoluția populației rezidente a județului Timiș 1992-2022	30
Figura 5 - Evoluția nașterilor, deceselor și a sporului natural la nivelului județului Timiș	30
Figura 6 – Evoluția balanței migratorice a județului Timiș	31
Figura 7 – Vârsta medie pe mediul urban în Timiș 1992 și 2022	31
Figura 8 – Piramida vârstelor pentru județul Timiș 2022	32
Figura 9 – Structura etnică a populației județului Timiș – 2021	33
Figura 10 - Nivel educație absolvit - județul Timiș 2021	34
Figura 11 - Populația județului Timiș după locul nasterii (RPL 2021)	34
Figura 12 - Număr total biblioteci Timiș vs. Regiunea Vest	36
Figura 13 - Biblioteci universitare Timiș vs. Regiunea Vest	36
Figura 14 - Biblioteci de specialitate Timiș vs. Regiunea Vest	37
Figura 15 - Biblioteci școlare Timiș vs. Regiunea Vest	37
Figura 16 - Biblioteci publice Timiș vs. Regiunea Vest	37
Figura 17 - Biblioteci municipale și orașenești Timiș vs. Regiunea Vest	38
Figura 18 - Biblioteci comunale Timiș vs. Regiunea Vest	38
Figura 19 - Consumatori activi biblioteci total	38
Figura 20 - Consumatori activi biblioteci de specialitate	39
Figura 21 - Consumatori activi biblioteci școlare	39
Figura 22 - Consumatori activi biblioteci publice	40
Figura 23 - Consumatori activi biblioteci municipale și orașenești	40
Figura 24 - Consumatori activi biblioteci comunale	41
Figura 25 - Evoluția numărului de biblioteci în județul Timiș și în Timișoara	41
Figura 26 - Evoluția bibliotecilor din mediul urban	42
Figura 27 - Consumatori activi biblioteci Timișoara	42
Figura 28 - Muzeu și colecții publice Timiș vs. Regiunea Vest	44
Figura 29 - Vizitatori muzeu Timiș vs. Regiunea Vest	44
Figura 30 - Evoluție muzeu Timiș și Timișoara	45
Figura 31 - Evoluție vizitatori muzeu Timiș și Timișoara	46
Figura 32 - Evoluție vizitatori muzeu- mediul urban Timiș	46

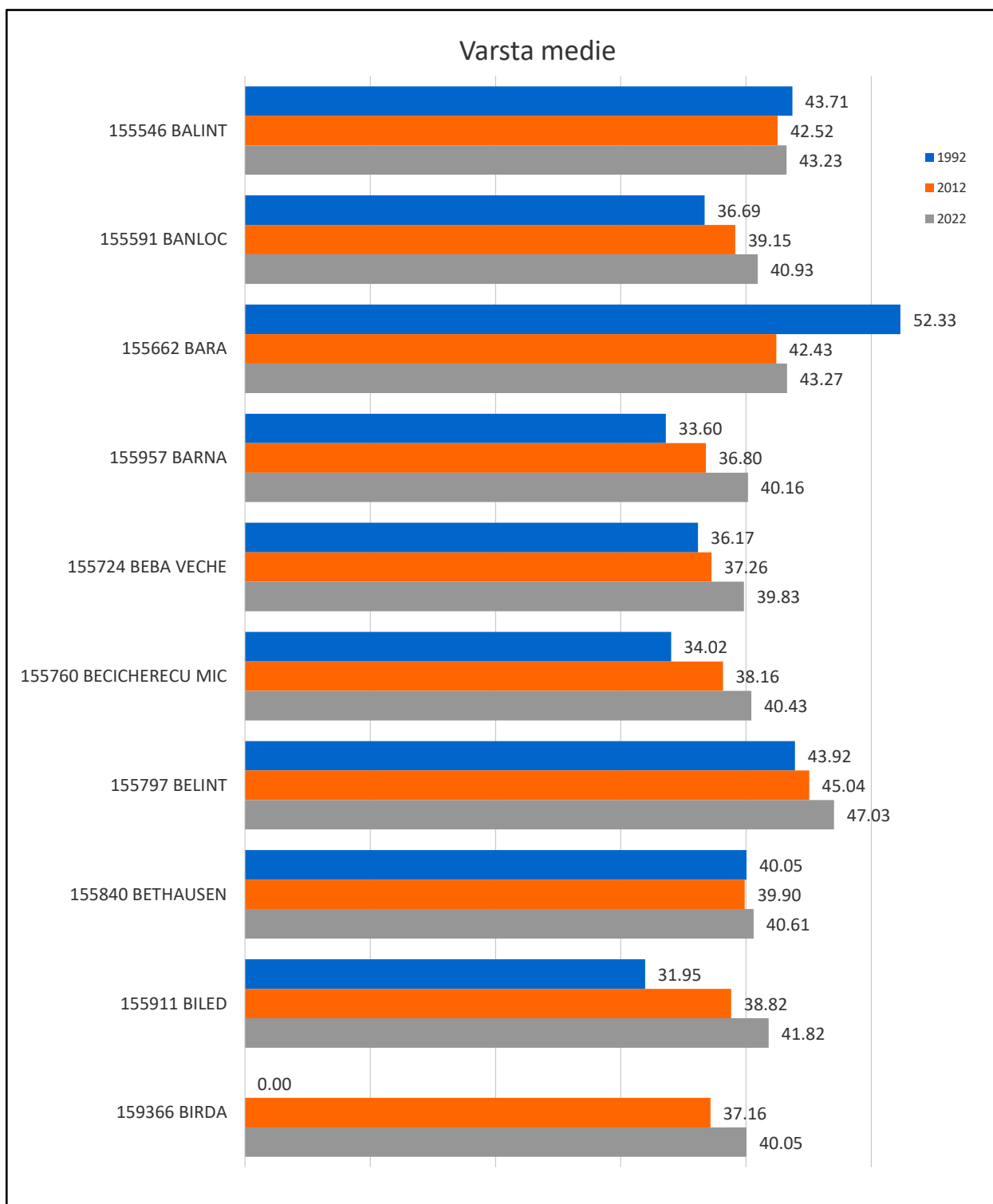
Figura 33 - Instituții de spectacol Timiș vs. Regiunea Vest	48
Figura 34 - Evoluție număr spectacole - Timiș	48
Figura 35 - Evoluția numărului de spectacole Timiș vs. Regiunea Vest	49
Figura 36 - Spectacole de teatru Timiș vs. Regiunea Vest	49
Figura 37 - Spectacole teatru de păpuși și marionete Timiș vs. Regiunea Vest	50
Figura 38 - Spectacole oreră - Timișoara	50
Figura 39 - Spectacole de filarmonică și orchestră simfonică	50
Figura 40 - Evoluția numărului de locuri în săli de spectacole județul Timiș	51
Figura 41 - Evoluția numărului de spectatori Timiș	51
Figura 42 – Distribuția UAT-urile din județul Timiș care au răsuns la chestionarul dedicat referenților culturali	52
Figura 43 - Evaluarea vieții culturale locale de către referenții culturali din primării	53
Figura 44 – Evaluare afirmații din chestionarele referenților culturali	54
Figura 45 – Evaluare tip de evenimente dezirabile pentru propria localitate din perspectiva referenților culturali	55
Figura 46 - Structura pe gen și vârstă a eșantionului	74
Figura 47 - Importanța acordată culturii de către timișeni (2023)	74
Figura 48 - Gradul de mulțumire al timișenilor pentru viața culturală locală (2023)	75
Figura 49 - Evaluarea ofertei culturale locale - Județul Timiș 2000, 2005, 2013, 2023	75
Figura 50 - Participare evenimente culturale - Timiș 2023	77
Figura 51 - Tipuri de public - Teatrul Național Timișoara	78
Figura 52 - Tipuri de public - Opera Națională Timișoara	78
Figura 53 - Tipuri de public - Filarmonica Banatul Timișoara	78
Figura 54 - Tipuri de public - Galerii de artă Timișoara	79
Figura 55 - Tipuri de public - Muzeu Timișoara	79
Figura 56 - Tipuri de public - Biblioteci Timișoara	79
Figura 57 - Evaluarea festivalurilor locale	80
Figura 58 – Evaluare participare activități culturale (Timiș 2023)	81
Figura 59 - Evaluarea activităților din cadrul programului Timișoara CEC 2023	85
Figura 60 - Q9. În ce măsură considerați că proiectul Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023 ajută la dezvoltarea orașului de pe Bega?	87

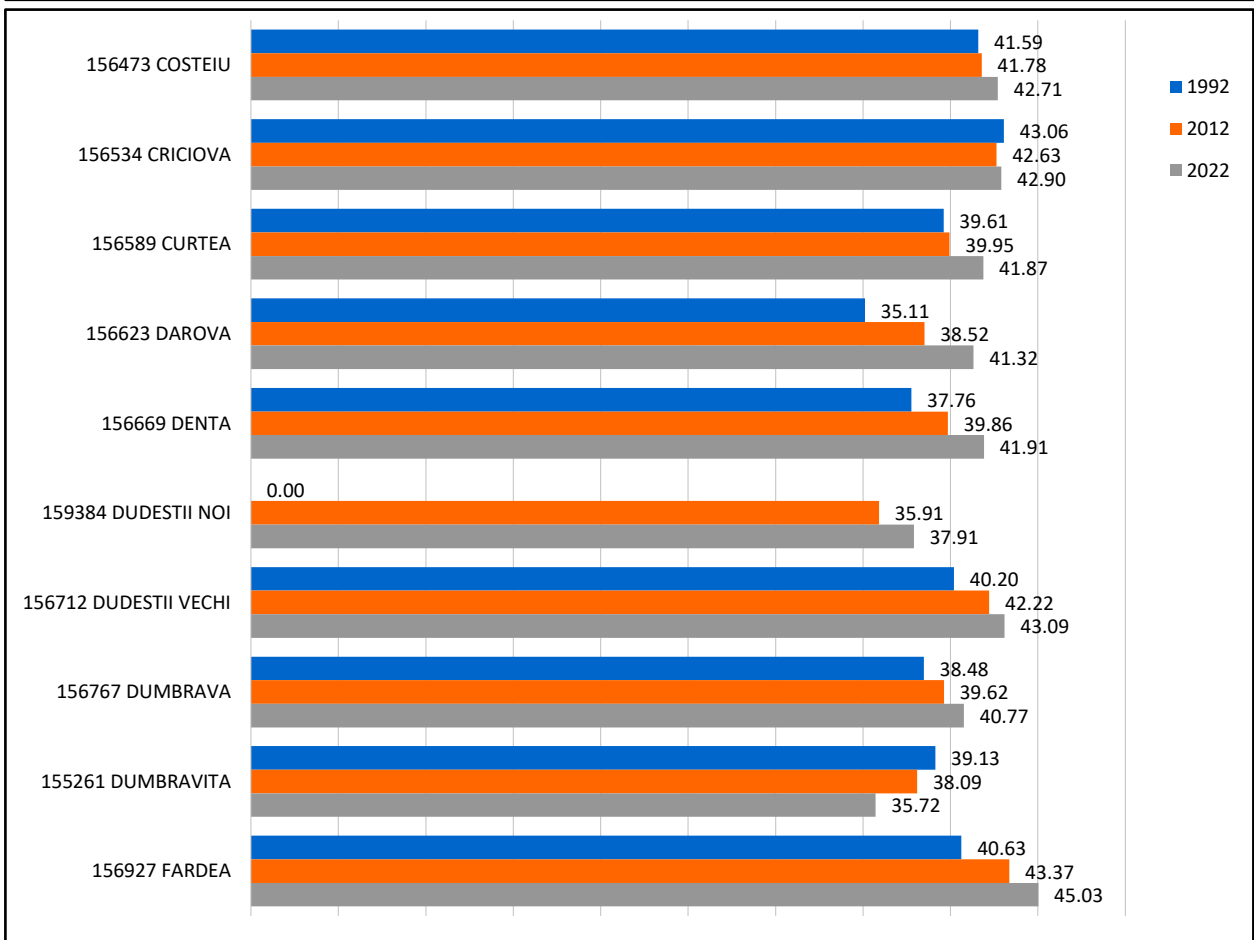
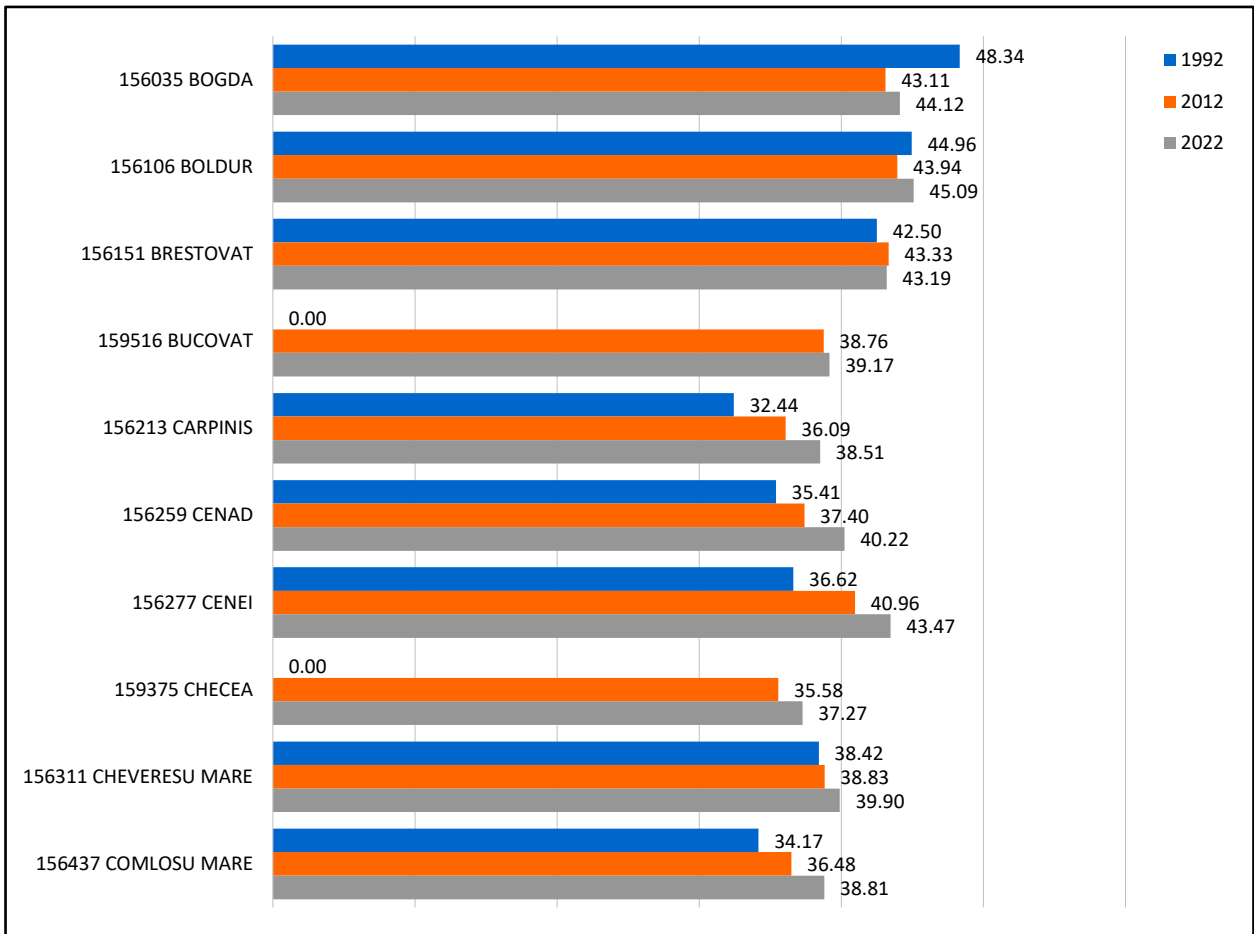
ANEXE

Anexa 1 – Populația județului Timiș pe localități conform datelor preliminarii de la Recensământul din 2021

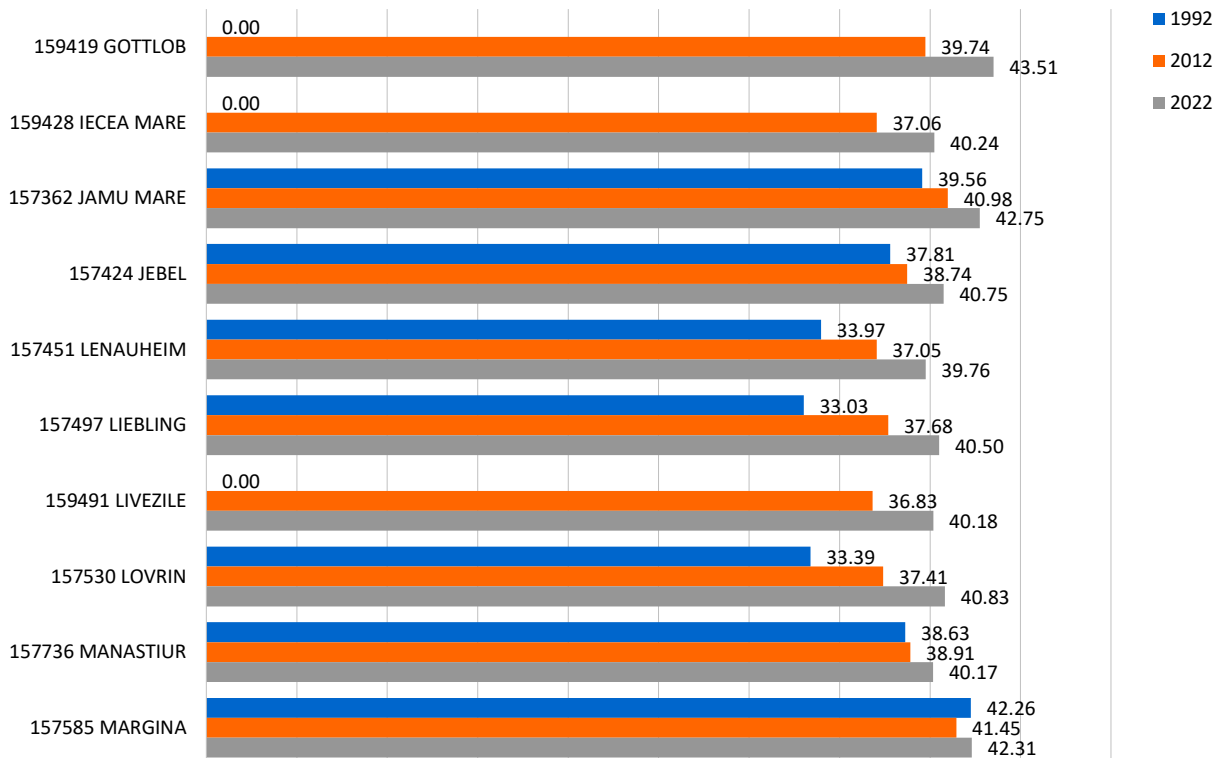
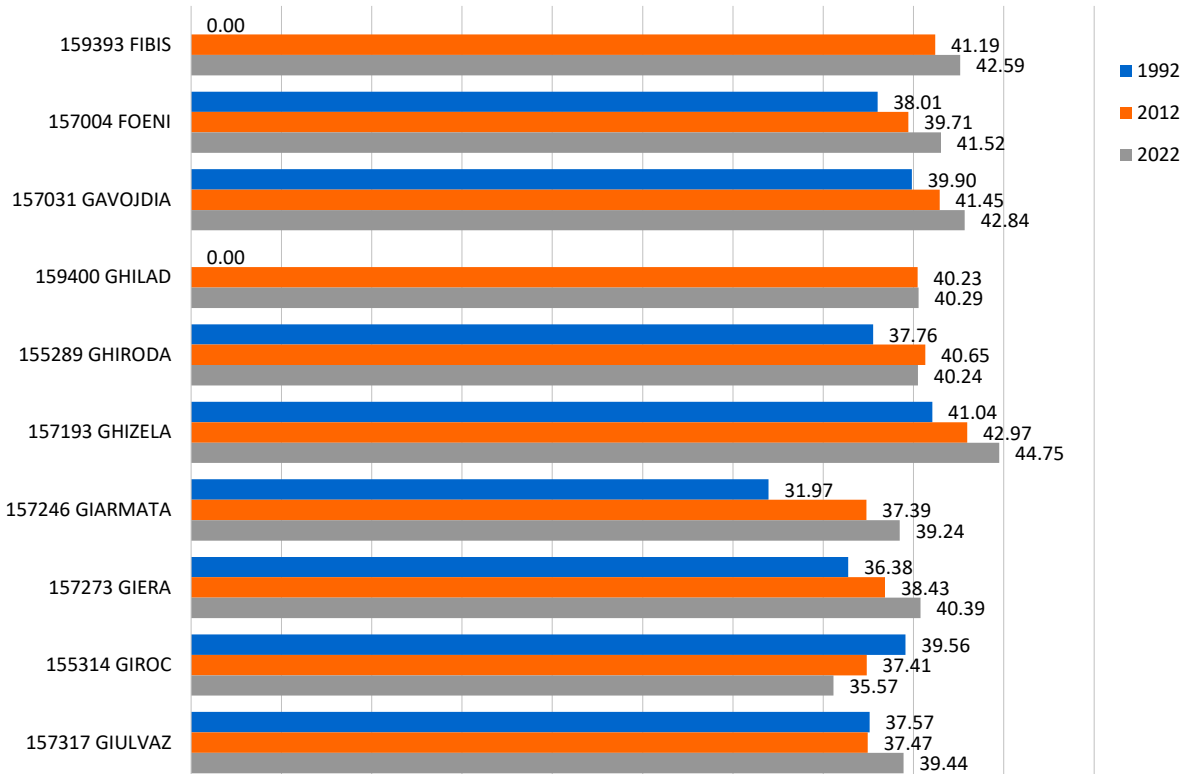
MUNICIPIUL TIMIȘOARA	250849	Fârdea	1562	Sacoșu Turcesc	3392
MUNICIPIUL LUGOJ	35450	Fibiș	1795	Șag	5303
ORAȘ BUZIAȘ	6834	Foeni	1500	Sânandrei	7137
ORAȘ CIACOVA	5434	Gavojdia	2719	Șandra	2931
ORAȘ DETA	5670	Ghilad	2017	Sânmihaiu Român	8419
ORAȘ FĂGET	6595	Ghiroda	8866	Sânpetru Mare	2680
ORAȘ GĂTAIA	5473	Ghizela	1113	Saravale	2610
ORAȘ JIMBOLIA	10179	Giarmata	6831	Satchinez	4439
ORAȘ RECAȘ	8347	Giera	1131	Secaș	320
ORAȘ SĂNNICOLAU MARE	10627	Giroc	22270	Știuca	2160
Balinț	1489	Giulvăz	3072	Teremia Mare	3603
Banloc	2821	Gottlob	1822	Tomești	1879
Bara	299	Iecea Mare	3111	Tomnatic	3106
Bârna	1473	Jamu Mare	2748	Topolovățu Mare	2576
Beba Veche	1328	Jebel	3781	Tormac	2852
Becicherecu Mic	2875	Lenauheim	5349	Traian Vuia	2130
Belinț	2410	Liebling	3358	Uivar	2471
Bethausen	2908	Livezile	1374	Vălcani	1225
Biled	3031	Lovrin	2866	Variaș	5293
Birda	1819	Mănăștiur	1649	Victor Vlad Delamarina	2467
Bogda	448	Margina	2074	Voiteg	2309
Boldur	2407	Mașloc	2236	TOTAL	650.553
Brestovăț	675	Moravița	1990		
Bucovăț	2512	Moșnița Nouă	16424		
Cărpiniș	4278	Nădrag	2371		
Cenad	3537	Nițchidorf	1483		
Cenei	2760	Ohaba Lungă	904		
Checea	2238	Orțișoara	4104		
Chevereșu Mare	2369	Otelec	1657		
Comloșu Mare	4892	Pădureni	2052		
Coșteiu	3815	Parța	2351		
Criciova	1493	Peciu Nou	4931		
Curtea	1228	Periam	4196		
Darova	3074	Pesac	1835		
Denta	2800	Pietroasa	1012		
Dudeștii Noi	3665	Pișchia	3167		
Dudeștii Vechi	3827	Racovița	2924		
Dumbrava	2512	Remetea Mare	2908		
Dumbrăvița	20014	Săcălaz	9223		

Anexa 2 – Vârsta medie pe localități în 1992, 2012, 2022

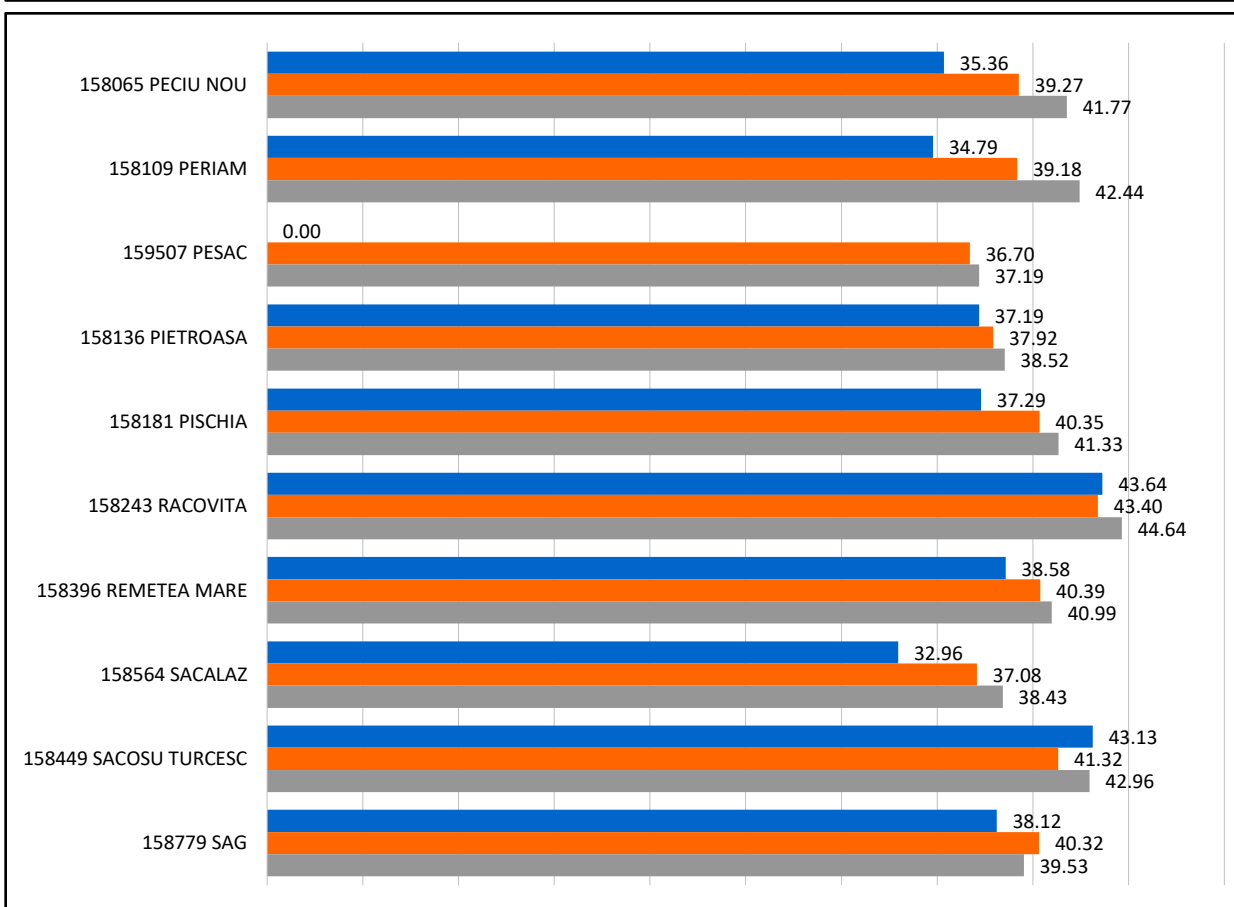
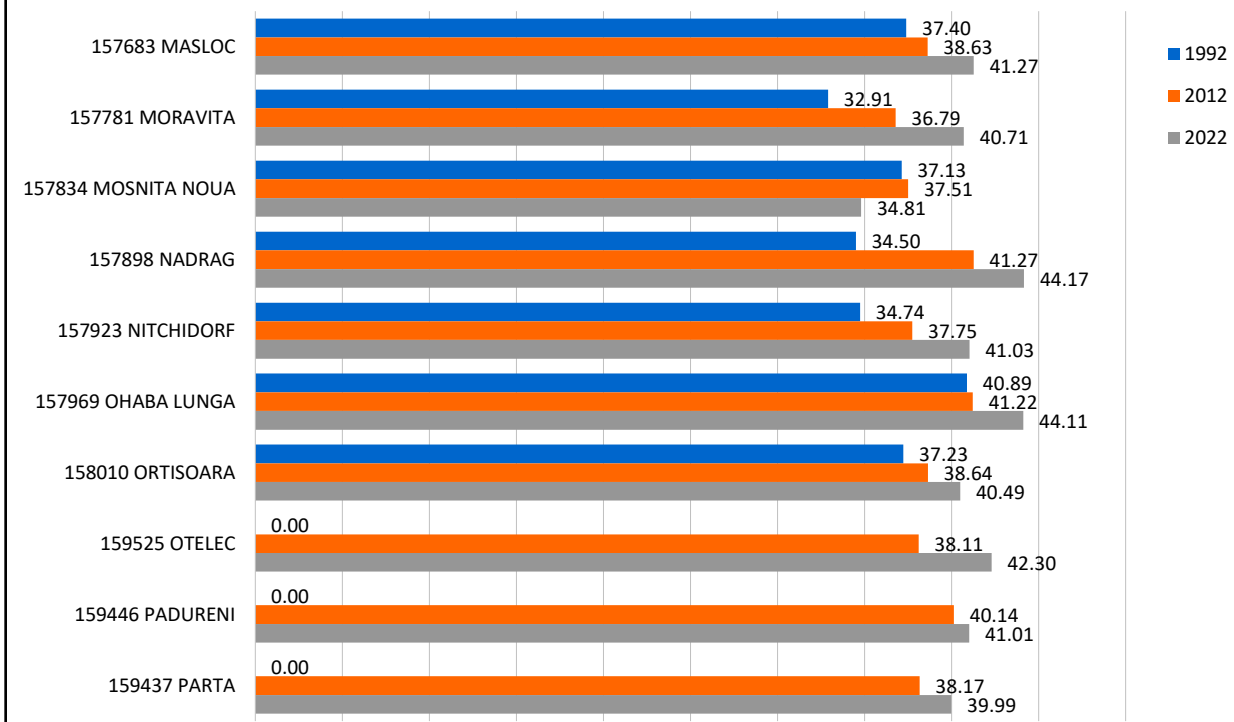

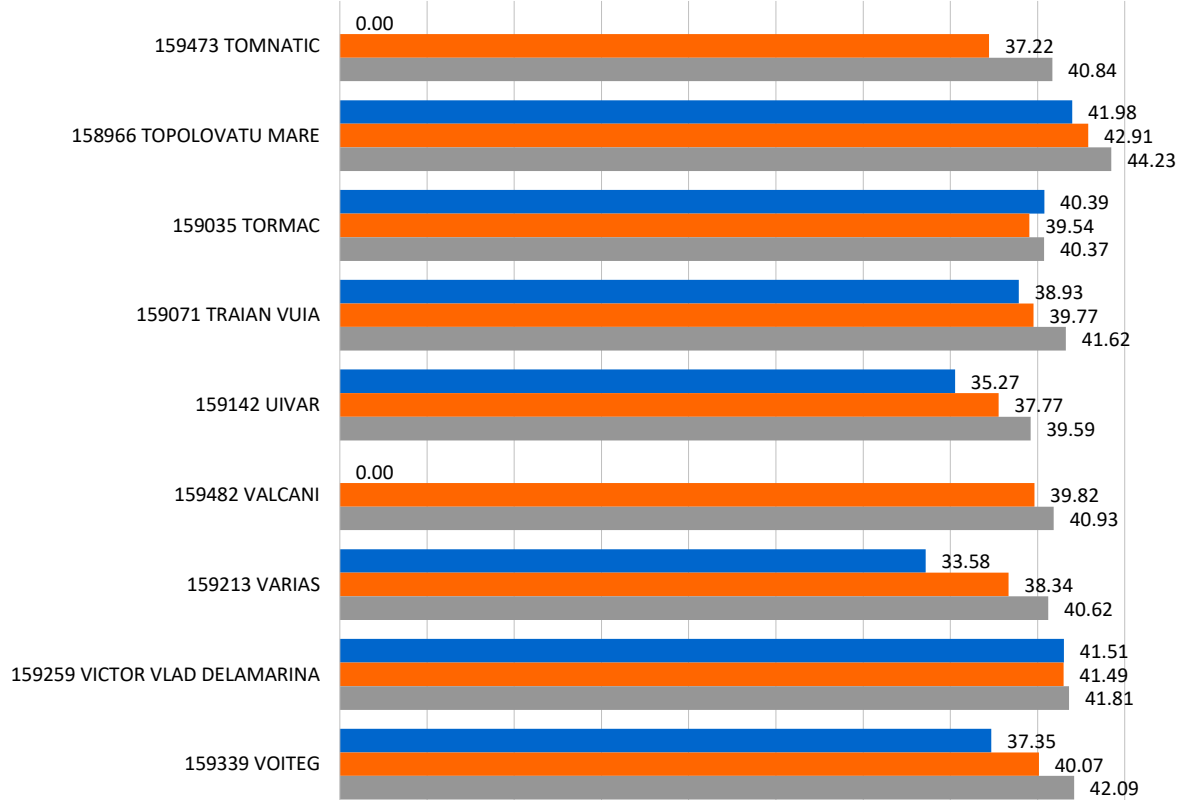
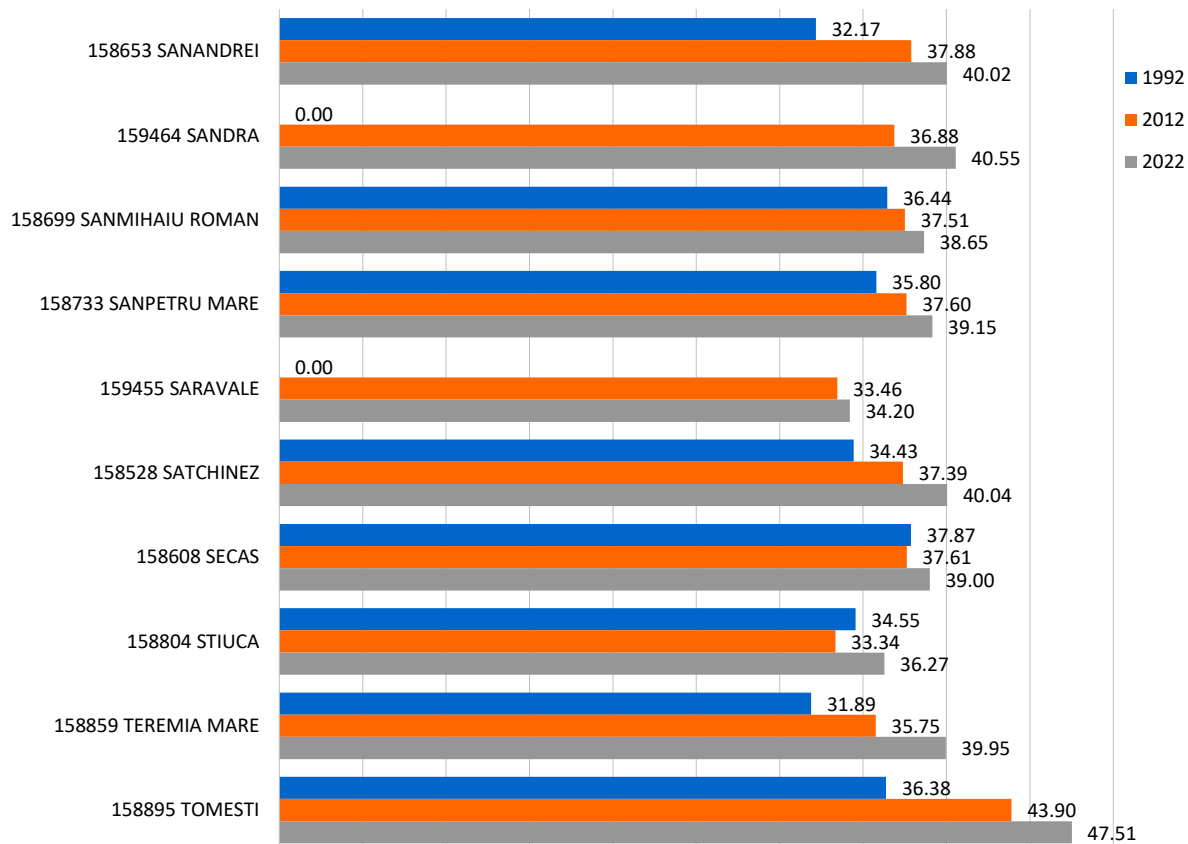
Varsta medie

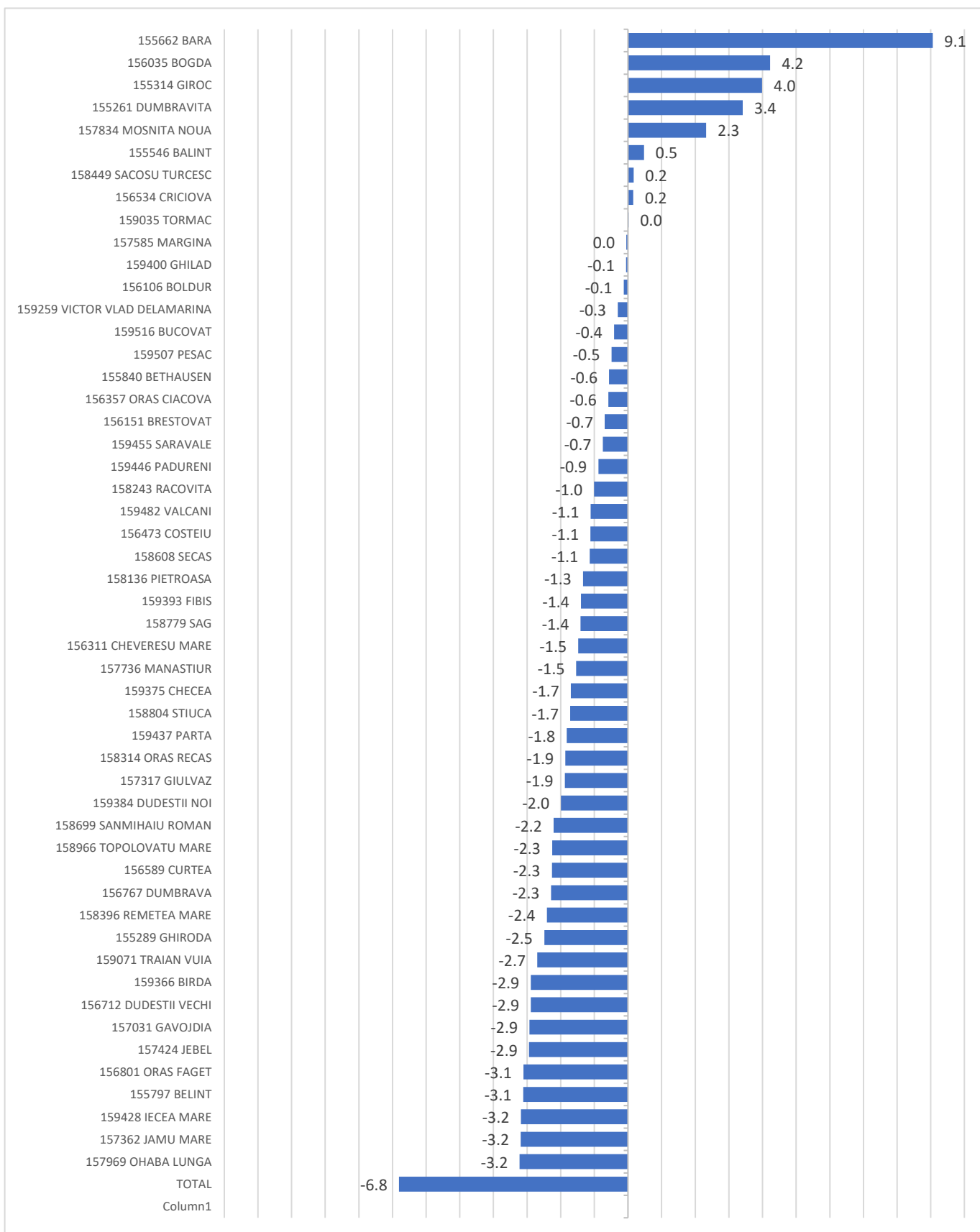
Varsta medie

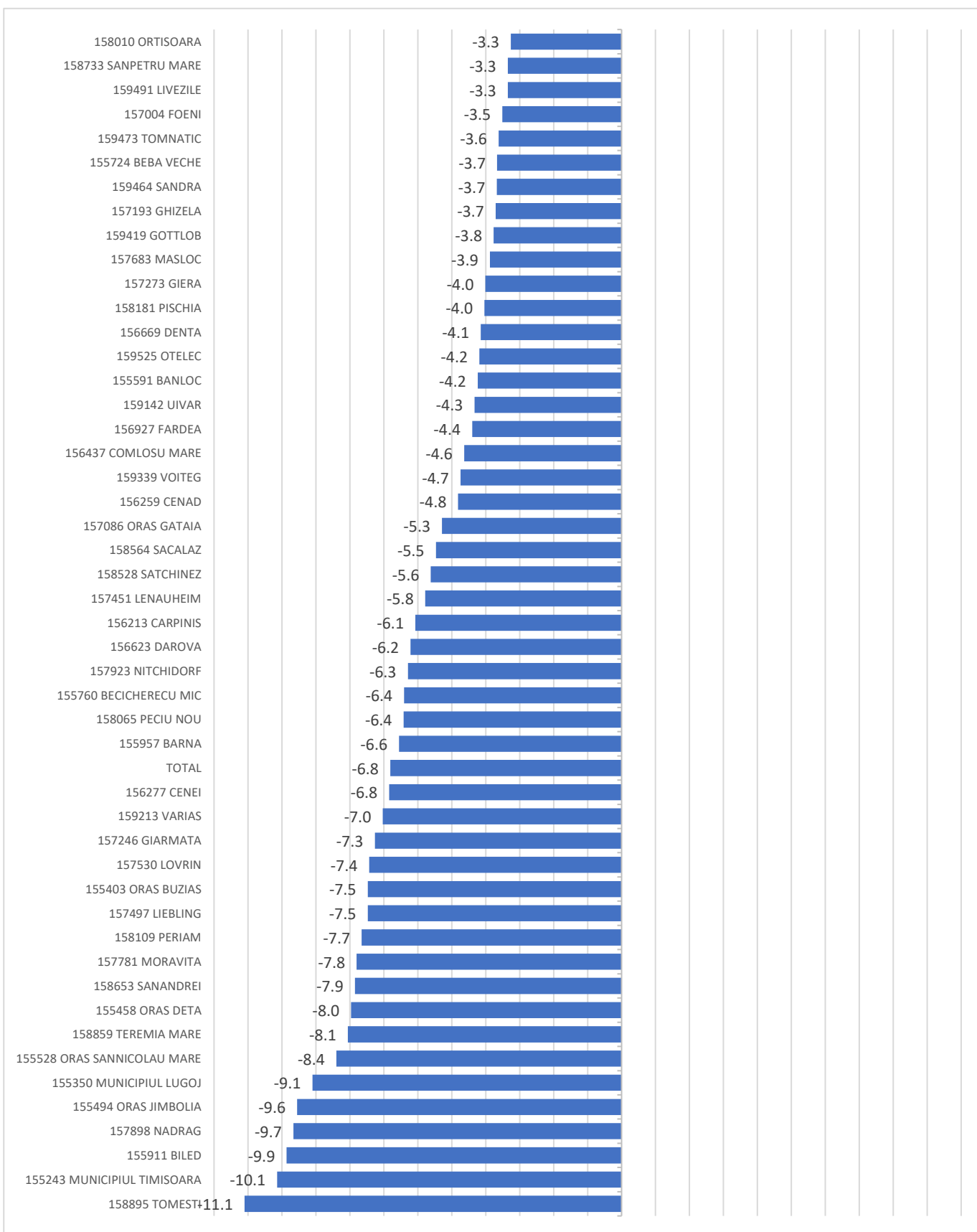

Varsta medie

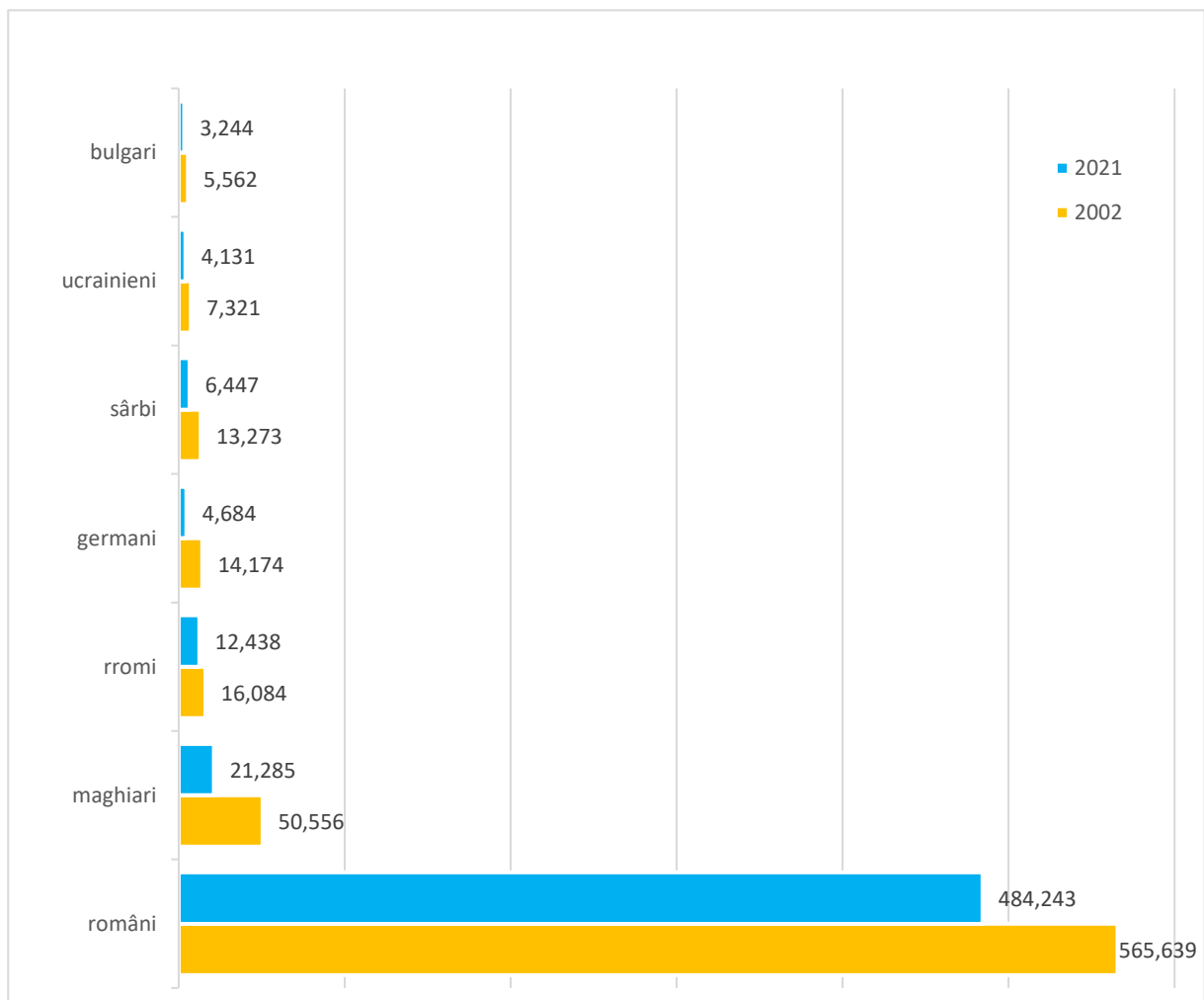

Anexa 3 – Diferența dintre vârsta medie din 2022 raportată la 1992 pentru localitățile din județul Timiș

Anexa 4 – Evoluția structurii etnice a populației județului Timiș la recensămintele din 2002 și 2021

Anexa 5 – evoluția cititorilor activi la biblioteci în mediul rural

Localitate	2011	2018	2021
Balint	250	65	19
Banloc	152	128	120
Bara	199	177	174
Barna	159	198	132
Beba Veche	152	65	:
Becicherecu Mic	502	333	252
Belint	370	148	:
Bethausen	955	119	100
Biled	735	405	474
Birda	190	230	:
Bogda	:	:	6
Boldur	228	76	26
Brestovat	127	288	286
Bucovat	80	50	:
Carpinis	560	653	665
Cenad	614	50	25
Cenei	424	329	:
Checea	404	279	196
Cheveresu Mare	245	97	:
Comlosu Mare	217	135	200
Costeiu	109	195	103
Criciova	268	14	16
Curtea	172	276	43
Darova	153	102	:
Denta	215	213	70
Dudestii Noi	300	400	156
Dudestii Vechi	904	:	:
Dumbrava	723	110	87
Dumbravita	312	378	:
Fardea	284	449	:
Fibis	100	:	60
Foeni	269	237	40
Gavojdia	120	65	45
Ghilad	98	72	67
Ghiroda	343	120	57
Ghizela	279	155	70
Giarmata	250	:	:
Giera	:	20	32
Giroc	488	:	:
Giulvaz	121	217	170
Gottlob	111	71	62
Ilecea Mare	220	275	150
Jamu Mare	394	230	:
Jebel	245	226	75
Lenauheim	440	197	202

Liebling	1105	305	165
Livezile	225	160	160
Lovrin	640	483	403
Manastior	403	38	10
Margina	395	447	387
Masloc	163	108	40
Moravita	490	300	325
Mosnita Noua	176	:	:
Nadrag	326	:	:
Nitchidorf	245	153	60
Ohaba Lunga	45	39	15
Ortisoara	1262	450	110
Otelec	150	126	70
Padureni	55	105	:
Parta	42	10	:
Peciu Nou	2112	111	142
Periam	180	548	:
Pesac	199	122	60
Pietroasa	408	167	:
Pischia	81	209	122
Racovita	245	43	:
Remetea Mare	151	167	:
Sacalaz	160	:	:
Sacosu Turcesc	494	152	40
Sag	225	:	:
Sanandrei	461	114	:
Sandra	310	483	240
Sanmihaiu Roman	334	75	63
Sanpetru Mare	323	244	:
Saravale	:	11	18
Satchinez	350	298	145
Secas	:	:	:
Stiuca	91	60	:
Teremia Mare	848	76	:
Tomesti	1377	28	25
Tomnatic	160	:	75
Topolovatu Mare	287	242	245
Tormac	283	221	180
Traian Vuia	186	70	:
Uivar	197	142	74
Valcani	123	110	10
Varias	610	430	:
Victor Vlad Delamarina	164	169	79
Voiteg	67	48	48

Anexa 6 – Interviu individual actori culturali

Primăria Municipiului Timișoara – Serviciul Cultură și Turism

I1. În ce măsură cunoașteți preocupările CJT pentru elaborarea strategiilor culturale ale județului Timiș (2000, 2004, 2008, 2014, 2018)? Cum apreciați aceste strategii? Ce impact considerați că au avut? Ce ar trebui îmbunătățit în legătură cu aceste demersuri?

- *Consiliul Județean Timiș – ADETIM a elaborat în 2009, Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Timiș pentru 2009-2015*

- *Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a județului Timiș 2015-2020, conține cultura ca și axa strategică (nr 11) și și-a propus:*

- *dezvoltarea unei vieți culturale diversificate la nivel european, inclusiv a celei științifice, ca element definitoriu pentru afirmarea identității naționale și a coeziunii sociale din spațiul timișean.*

- *menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale.*

- *integrarea culturii timișene, inclusiv a celei științifice, în circuitul național și european de valori.*

- *conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia*

- *Strategia Culturală a Județului Timiș 2018-2022*

Strategia Culturală a Județului Timiș respectă și ține cont de cele trei obiective principale ale

Strategiei UE în zona relațiilor culturale:

- *Susține posibilitățile oferite de către cultură și creație în materie de dezvoltare economică și socială durabilă a județului Timiș.*

- *Consolidează cooperarea între instituții publice și cele din sfera acțiunilor private în zona patrimoniului cultural.*

- *Susține promovarea păcii și luptei împotriva radicalizării prin intermediul dialogului intercultural.*

În concordanță cu aceste directive europene, patrimoniul cultural este recunoscut ca fiind o formă importantă de expresie a diversității culturale și este nevoie să fie protejat și promovat cu responsabilitate de către toți actorii culturali și nu numai. Considerăm că impactul Strategiei a fost îndeplinit pe direcțiile strategice definite:

1 - Dezvoltarea unei vieți culturale diversificate și competitive la nivel

european ca element definitoriu pentru afirmarea identității naționale și coeziunii sociale

din spațiul timișean.

2 – Menținerea multiculturalității, ca element cheie al coeziunii sociale

3 – Integrarea culturii timișene în circuitul național și european de valori

4 – Dezvoltarea ofertei culturale timișene în contextul titlului "Timișoara, capitală culturală europeană – 2021/2023"

12. Din punctul dvs. de vedere, cum apreciați evoluția vieții culturale din localitatea dvs. și/sau din județul Timiș în ultimii 10 ani? Care sunt aspectele pozitive? Dar cele negative? Dacă ar fi să acordați o notă de la 1 (aproape inexistentă) la 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din localitatea dvs. cât ați acorda? Dar pentru viața culturală de la nivelul județului Timiș?

Evoluția vieții culturale din municipiul Timișoara, în ultimii 10 ani, este evident una ascendentă. Numărul evenimentelor, proiectelor și programelor culturale a crescut de la an la an. Prin HCL 535/31.10.2014 a fost aprobată Strategia culturală a Municipiului Timișoara pentru perioada 2014-2024, realizată printr-un proces de consultare participativă cu sectorul cultural local, în cadrul proiectului IPA- CBC Poles of Cultures. Strategia este un document de politici publice asumat de municipalitate, care îi ghidează activitatea pe o perioadă de 10 ani și cuprinde 5 axe prioritare: Timișoara creativă, Timișoara implicată, Timișoara conectată, Timișoara responsabilă și axa transversală Timișoara deschisă, precum și o serie de obiective tematice și priorități de implementat.

Autoritatea publică locală recunoaște rolul culturii pentru dezvoltarea și calitatea vieții și susține politicile culturale contemporane care atrag atenția asupra nevoii de a integra firesc sectorul cultural în alte domenii ale vieții publice. Preocuparea pentru viața culturală a orașului Timișoara presupune o relație vie între cultură și urbanism, arhitectură, mediu, educație, și contribuie la dezvoltarea locală și regională. Prin documentele de politică publică și studiile importante elaborate de administrația publică în ultimii ani, Timișoara arată că acordă culturii rolul pe care îl merită datorită beneficiilor multiple pe care le aduce indivizilor, comunității și economiei locale.

Principalul aspect pozitiv este faptul că, autoritatea publică locală susține dezvoltarea pe termen lung a orașului prin cultură și a sectorului cultural în sine, în cooperare cu alte orașe din țară, din regiune, din județ și din străinătate.

În ceea ce privește domeniul cultural, trebuie continuate demersurile în următoarele direcții:

- Dezvoltarea infrastructurii culturale, prin creșterea numărului de spații dedicate actului cultural contemporan.

- Stimularea ofertei culturale noi timișorene prin apeluri de finanțare lansate de Centrul de Proiecte și Consiliul Județean Timiș – programul TimCultura și prin Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș
- Susținerea prezenței artei în spațiul public
- Sprijinirea sectorului industriilor culturale și creative (ICC) pentru a presta servicii în beneficiul publicului timișorean
- Facilitarea comunicării între operatori culturali și a ofertei culturale locale
- Organizarea de cursuri și ateliere de formare profesională pentru artiști și personal tehnic
- Creșterea participării operatorilor economici la realizarea actului cultural de interes public
- Constituirea unui cadru de colaborare între școli și operatori culturali pentru desfășurarea orelor de curs în spații culturale
- Dezvoltarea traseelor culturale în euroregiunea DKMT - Banatul istoric- Trasee culturale dezvoltate și utilizate
- Actualizarea catalogului de operatori culturali din regiunea DKMT
- Colaborări culturale în regiunea transfrontalieră
- Valorificarea și dezvoltarea de noi trasee turistice culturale în județul Timiș
- Creșterea gradului de conștientizare a valorilor de patrimoniu, reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului construit al orașului

Acordăm nota 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din Timișoara și, de asemenea, nota 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din județul Timiș.

13. Cum apreciați evoluția activităților instituției/organizației dvs. în ultimii 10 ani? Ce impact considerați că are instituția/organizația dvs. asupra comunității? Ce exemple de bune practici în legătură cu activitatea dvs. ne puteți oferi?

În domeniul culturii, Primăria Municipiului Timișoara continuă demersurile de dezvoltare a comunităților din cartiere și prin Centrul de Proiecte. În total, în perioada 2022 – 2023, prin Centrul de Proiecte au fost finanțate 176 de proiecte în domeniile: Cultură, Sport și Comunitate. Agenda Casei de Cultură a susținut și susține în continuare financiar o ofertă bogată de evenimente, pentru toate categoriile de public. Agenda anului 2023 include atât evenimente devenite deja tradiționale, cât și proiecte noi, care să ducă fenomenul artistic cât mai aproape de locuitorii orașului, în cartiere și să se adreseze tuturor categoriilor de vârstă sau preferințelor.

Prin alocarea de fonduri pentru aceste proiecte, Primăria Municipiului Timișoara promovează cultura și arta în comunitatea locală, oferind prioritate proiectelor care se

dezvoltă în cartierele orașului. Această inițiativă își propune să aducă cultura mai aproape de comunități și să valorifice potențialul fiecărui cartier.

Un exemplu de bună practică în domeniul culturii este dezvoltarea Centrului de Proiecte al Municipiului Timișoara, care a luat ființă în aprilie 2021, în baza Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 84/16.03.2021.

Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara este o instituție publică aflată în subordinea Consiliului Local. Facilitează comunității accesul la resurse și finanțează, din bugetul local al orașului, proiecte în cultură, educație, tineret, implicare civică, sport și mediu, care dau viață unui oraș creativ, dinamic și incluziv.

De asemenea, pe lângă atribuțiile principale privind implementarea cadrului de finanțare nerambursabilă în domenii de interes local, Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara facilitează accesul și susține utilizarea spațiilor disponibile aflate în proprietatea Municipiului Timișoara, în scopul desfășurării de către beneficiarii de finanțări nerambursabile de activități și evenimente în domeniile finanțate

Implementarea proiectului "PGI06047 ECoC- SME: Actions for inducing SME growth and innovation via the ECoC event and legacy/

În perioada 01.08.2019- 31.07.2022 Municipiul Timișoara a implementat în calitate de partener proiectul "PGI06047 ECoC- SME: Actions for inducing SME growth and innovation via the ECoC event and legacy/Acțiuni de stimulare a creșterii și inovării IMM-urilor prin evenimentul Capitală Europeană a Culturii și moștenirea acestuia". Proiectul ECoC-SME a fost finanțat prin Programul Interreg Europe

Proiectul ECoC-SME a recunoscut programul Capitală Europeană a Culturii (CEaC) ca pe o oportunitate încă insuficient utilizată de orașe și regiuni pentru dezvoltarea IMM-urilor locale, existente și viitoare. Proiectul s-a concentrat asupra potențialului programului CEaC de a declanșa, consolida și diversifica antreprenoriatul local, prin încurajarea cooperării trans- sectoriale creative, a creării de clustere și rețele, precum și de a internaționaliza activitatea acestora. În cadrul proiectului, printr-un proces interactiv de învățare și co-creație interregională și participativă, partenerii au explorat și au împărtășit modalități și bune practici pentru a revigora sectorul IMM-urilor la nivel local și regional, și pentru a-l alinia la contextul specific al mega evenimentului Capitală Europeană a Culturii (CEaC).

Pe baza soluțiilor identificate și având ca sursă de inspirație exemplele de bune practici identificate de partenerii din proiect, foste, actuale și viitoare Capitale Europene ale Culturii, planul de acțiune a vizat îmbunătățirea instrumentului de politici adresat Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Polul de Creștere- SIDU, document aflat în perioada implementării proiectului în proces de actualizare pentru exercițiul financiar 2021- 2027. A fost propusă o nouă direcție de acțiune - Stimularea parteneriatelor intersectoriale pentru includerea sectoarelor industriilor culturale și creative, de afaceri și

tehnologie în contextul viitorului mega-eveniment CEaC și a anilor săi de moștenire pentru a fi inclusă în noua versiune actualizată a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Polul de Creștere Timișoara în cadrul O.G.1- Un pol de creștere mai inteligent, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, O.S.1.1. Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial orientat către inovație și dezvoltare tehnologică. Această îmbunătățire se va manifesta în consolidarea capacităților IMM-urilor și start-up-urilor din ICC și din alte sectoare pentru a crește participarea IMM-urilor existente în toate cele trei etape ale Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023 și anii săi moștenire, pentru a adopta și dezvolta în continuare noi abordări (de exemplu, intersectoriale), consolidând astfel Polul de creștere Timișoara.

I4. Din punctul dvs. de vedere, care au fost primele 3 cele mai importante evenimente culturale pe care le-ați organizat în ultimii 5 ani? Vă rugăm detaliați câteva repere despre impactul acestora, resursele implicate, perspectiva de continuare și eventuale îmbunătățiri.

1. Casa de Cultură a Municipiului Timișoara

Festivalul Inimilor ediția a XXXI-a, 06-10.07.2022

“Festivalul Inimilor”, primul eveniment românesc înscris în calendarul CIOFF (Comitetului Internațional de Organizare a Festivalurilor Folclorice), aflat sub patronaj UNESCO, se desfășoară an de an, în luna iulie, în Parcul Rozelor din Timișoara. Conceput în ianuarie 1990 și inițiat în luna iulie a aceluiași an, “Festivalul Inimilor”, denumire ce i-a fost atribuită în semn de omagiu pentru cei care s-au jertfit în decembrie 1989, a devenit una din cele mai importante, manifestări folclorice internaționale.

Anul trecut au participat 30 de ansambluri din 11 țări, de pe 3 continente. Alături de formații din România, pe scenă au urcat artiști din Mexic, Peru, Bulgaria, Croația, Georgia, Grecia, Italia, Polonia, Serbia și Turcia.

Ziua Timișoarei 01-03.08.2022

Ziua Timișoarei, 3 August, a devenit ziua orașului printr-o Horărâre de Consiliu Local din 1999. Prin aceasta, se marchează ca zi a orașului, momentul intrării trupelor românești în Timișoara, la 3 august 1919 și instaurarea administrației românești.

Evenimentele dedicate Zilei Timișoarei au început luni, 1 august, cu concertele susținute de JazzyBIT, All Over și Horia Brenciu & HB Orchestra. Marți, 2 august, a fost concertul aniversar Phoenix 60, iar miercuri, 3 august, ziua în care se sărbătorește instaurarea regimului românesc în Banat, în Parcul Rozelor a concertat Ansamblul Timișul, trupa ucraineană Kalush Orchestra, câștigătorii concursului Eurovision 2022, care s-au aflat în premieră în România. Ziua Timișoarei s-a încheiat cu un concert Ovidiu Lipan Țăndărică alături de Fanfara de la 10 Prăjini și Balcano.

2. Teatrul German de Stat Timișoara

Festivalul European de Teatru Eurothalia 21-29.09.2022

După o pauză de 5 ani, în toamna anului trecut a avut loc o nouă ediție a Festivalului European de Teatru Eurothalia. Tema ediției, care s-a desfășurat în perioada 21-29 septembrie 2022, a explorat diversele tipuri de CONFRUNTĂRI – cu istoria, cu familia, cu noi înșine, confruntări cu partenerii noștri, cu prezentul, cu progresul.

Spectacolele din cadrul festivalului s-au jucat în Palatul Culturii, pe scena Teatrului German și în sala Studio a Teatrului Maghiar. Selecția a fost asumată de Andrea Wolfer și Rudolf Herbert și a reflectat îndeaproape dimensiunile afective ale evenimentelor și statisticilor care au ecou în înțelegerea noastră comună, europeană, a evenimentelor contemporane. Eurothalia 2022 a pornit de la premisa confruntării ca act de recunoaștere a realităților prezentului. Spărgând barierele comunicării verbale, festivalul a explorat dimensiunile inovatoare ale limbajului. Programul și-a propus să confrunte publicul cu viziuni intergeneraționale ale lumii, cu dinamica relațională, cu sentimentul de neliniște care vine odată cu abordările creative și artistice, cu fapte și voci istorice și cu rolul pe care acestea îl joacă folosind puterea emancipatoare a teatrului.

Începând cu 2009, de la prima ediție, Festivalul Eurothalia explorează tendințe inovatoare din artele spectacolului din Europa, prezentând la Timișoara forme teatrale diverse precum dramaturgie contemporană sau texte clasice montate într-un stil contemporan, teatru documentar, teatru dans, sau teatru cu mize socio-politice, teatru de animație sau teatru de marionete.

3. Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely” Timișoara

Festivalul Euroregional de Teatru TESZT 21-28.05.2023

Printre proiectele importante ale Teatrului Maghiar de Stat „Csiky Gergely” se regăsește TESZT, Festivalul Euroregional de Teatru din Timișoara, care este organizat anual începând din 2008. Evenimentul este internațional și are ca scop promovarea multiculturalității și familiarizarea publicului spectator cu cele mai noi evenimente teatrale din regiune și nu numai. Festivalul este, astfel, o platformă de schimburi culturale, dar și o invitație la dialog cu artiști și oameni de teatru.

Festivalul Euroregional de Teatru Timișoara, TESZT, este organizat cu scopul de a oferi un prilej de întâlnire între reprezentanții lumii teatrale din regiune. Evenimentul cultural organizat de Teatrul Maghiar din Timișoara de-a lungul anilor a devenit unul dintre cele mai importante din regiune, iar în cadrul său se regăsesc nu numai spectacole de teatru, dar și concerte, expoziții, și alte programe anexe. Festivalul este forumul întâlnirilor teatrale, unde participanții pot gândi împreună o strategie pentru regiunea teatrală. La granița triplă dintre România, Serbia și Ungaria, festivalul este punct de întâlnire pentru cultura celor trei țări, promovând apropierea dintre artiști.

4. Filarmonica „Banatul” Timișoara în cadrul programului Timișoara 2023 Capitală Europeană a Culturii au avut loc anul acesta, la Sala Capitol, următoarele concerte:

1 iunie 2023 - Concertul simfonic extraordinar al Orchestrei Naționale a Franței, dirijor Cristian Măcelaru, solistă Sarah Nemțanu, în data de 14 martie 2023 - Concert simfonic extraordinar cu Orchestra Radiodifuziunii din KÖLN (WDR), una dintre cele mai renumite orchestre simfonice din lume, dirijor: maestrul Cristian Măcelaru, solist: Simon Trpceski și în 23 și 24 iunie 2023 - Concert extraordinar de jazz - Jazz at Lincoln Center Orchestra cu Wynton Marsalis, concert la care au participat 15 dintre cei mai buni artiști de jazz de astăzi. Condușă de Wynton Marsalis, director general și artistic al Jazz at Lincoln Center, această orchestră remarcabil de versatilă a interpretat un repertoriu vast, de la compoziții originale și lucrări comandate de Jazz at Lincoln Center până la compoziții istorice rare și capodopere ale lui Duke Ellington, Count Basie, Fletcher Henderson, Thelonious Monk, Mary Lou Williams, Dizzy Gillespie, Benny Goodman, Charles Mingus și mulți alții.

15. Ce tip de evenimente ar fi cele mai benefice pentru intensificarea vieții culturale din comunitatea dvs. (sau de la nivelul întregului județ Timiș):

(1) evenimente culturale **mai mari și mai rare** dar care să atragă un număr ridicat de participanți SAU (2) evenimente culturale **mai mici și mai frecvente**, chiar dacă au un număr mai mic de participanți? *Vă rugăm să argumentați opțiunea dvs.*

(1) evenimente culturale **mai mari și mai rare** dar care să atragă un număr ridicat de participanți *Beneficiile de natură economică pe termen scurt, mediu și lung ale evenimentelor de amploare și de notorietate sunt:*

- **Dezvoltarea brandului de oraș:** *Un eveniment mare are puterea de a genera un impuls semnificativ despre Timișoara, atât în țară, cât și în străinătate. De altfel, numeroasele evenimente culturale din municipiu reprezintă una dintre explicațiile pentru care Timișoara devine o alternativă tot mai puternică la Cluj și la București, inclusiv din perspectiva de a trăi și de a munci.*
- **Dezvoltarea turismului:** *Pe termen lung, un branding de oraș are ca efect creșterea numărului de turiști în cadrul festivalurilor, dar nu numai. Astfel, turiștii vor vorbi cu prietenii și cunoscuții despre destinația respectivă, iar pe termen lung afluența de vizitatori va crește, inclusiv în perioadele fără evenimente culturale de amploare.*
- **Dezvoltarea infrastructurii:** *intensificarea turismului determină autoritățile locale să investească mai mulți bani în infrastructură și astfel să asigure condiții optime pentru desfășurarea festivalurilor, iar pe termen lung pentru a face destinația mai atractivă. Turiștii vin și pleacă, însă de infrastructura mai bună beneficiază apoi toți locuitorii orașului, pe tot parcursul anului, indiferent că vorbim despre un stadion, de o sală de teatru sau despre șosele asfaltate;*

- **Dezvoltarea afacerilor locale:** Creșterea turismului și infrastructura mai bună sunt catalizatoare pentru economia orașului, unde vor circula mai mulți bani în și mai multe domenii. Această dezvoltare a afacerilor locale determină implicit apariția unor noi investiții, cel mai probabil din banii și în beneficiul antreprenorilor din zonă.
- **Locuri de muncă:** Apariția unor business-uri noi în oraș crește numărul de locuri de muncă disponibile la nivel local. Unele – poate chiar majoritatea – vor fi sezoniere, însă vor exista și firme mai mici sau mai mari care vor găsi ceva de făcut pe tot parcursul anului.
- **Creșterea încasărilor la bugetul local**

dar și

(2) evenimente culturale **mai mici și mai frecvente**, chiar dacă au un număr mai redus de participanți - *au importanța lor, pentru dezvoltarea comunităților locale în cartiere, în jurul școlilor, pentru creșterea capacității organizațiilor locale în dezvoltarea și implementarea proiectelor, pentru diversificarea și atragerea mai multor categorii de public, pentru experimentare și pentru a dezvolta proiecte pilot noi, care apoi pot fi scalate, pentru încurajarea de inițiative noi, pentru testarea colaborărilor cu sectoare din afara culturii (social, educativ, mediu, sport, tineret, economie locală).*

16. Dacă ați avea toate resursele necesare care sunt primele 3 măsuri pe care le-ați adopta pentru îmbunătățirea vieții culturale din localitatea dvs.? Cum ați putea crește calitativ și cantitativ publicul dvs. țintă?

1. *Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii culturale a orașului*
 2. *Sprijinirea sectorului industriilor culturale și creative (ICC) pentru a presta servicii în beneficiul publicului timișorean*
 3. *Sustinerea operatorilor culturali, extinderea finanțărilor nerambursabile pentru operatori culturali*
- Publicul poate crește prin îmbunătățirea comunicării online, precum și a mijloacelor de promovare indoor și outdoor, la nivel local, regional, național și internațional.*

17. Ce nu ar trebui să lipsească din Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027?

Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027 ar trebui corelată cu Strategia culturală a Municipiului Timișoara pentru perioada 2014-2024, cu Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Timiș 2021-2027, cu Programul Regional Vest 2021-2027, precum și cu alte programe de finanțare cu fonduri nerambursabile, cu Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale pentru perioada de programare 2021-2027, care este în curs de elaborare, cu Planul Strategic Instituțional al Ministerului Culturii 2024 - 2027 și cu propunerile de politici publice "Cultura deschisă", "Cultura viitorului", care, de asemenea, sunt în curs de elaborare de către Ministerul Culturii – Unitatea de Management a Proiectului.

Casa de Cultură a Oraşului Jimbolia

I1. În ce măsură cunoaşteţi preocupările CJT pentru elaborarea strategiilor culturale ale judeţului Timiș (2000, 2004, 2008, 2014, 2018)? Cum apreciaţi aceste strategii? Ce impact consideraţi că au avut? Ce ar trebui îmbunătăţit în legătură cu aceste demersuri?

Mărturisesc că nu am ştiut nimic despre acest document. Sunt de acord cu direcţiile strategice propuse, însă în afară de câteva mici finanţări obţinute prin TimCultura, Consiliul Judeţean Timiș lasă impresia că nu este deloc interesat de ceea ce se întâmplă la Jimbolia pe plan cultural.

I2. Din punctul dvs. de vedere, cum apreciaţi evoluţia vieţii culturale din localitatea dvs. și/sau din judeţul Timiș în ultimii 10 ani? Care sunt aspectele pozitive? Dar cele negative? Dacă ar fi să acordaţi o notă de la 1 (aproape inexistentă) la 10 (extrem de intensă) pentru viaţa culturală din localitatea dvs. cât aţi acorda? Dar pentru viaţa culturală de la nivelul judeţului Timiș?

Pentru a ajunge la o imagine cât de cât fidelă realităţii, despre viaţa culturală specifică oraşului Jimbolia trebuie menţionate următoarele: înainte de Primul Război Mondial, dar și în perioada interbelică, în localitate funcţionau mai multe asociaţii ale căror acţiuni au avut un impact atât de mare asupra devenirii comunităţii, încât au căpătat caracter identitar. O mare parte a populaţiei era angrenată în activităţile celebrelor Vereinuri (reuniuni, cluburi): ale meşteşugarilor, ale fermierilor, ale pompierilor etc. Implicarea s-a produs atât la nivel cantitativ, cât și calitativ, ceea ce a dus la un rezultat remarcabil. Actul cultural a devenit parte structurală a ţesăturii comunităţii.

Primul mare dezechilibru s-a produs după Al Doilea Război Mondial, când multe dintre entităţile culturale au fost desfiinţate sau integrate instituţiilor statului. Totuși, numărul celor implicaţi în activităţi de producţie culturală a rămas ridicat. La fel și cel al consumatorilor de cultură. A doua mare lovitură s-a petrecut în 1990, când din Jimbolia au emigrat între 2000 și 3000 de germani. A urmat o perioadă tristă, fără tradiţionalele asociaţii culturale, chiar și fără Casa de Cultură. În acest context regretabil, a fost cu totul miraculoasă apariţia Fundaţiei Culturale Româno-Germane „Petre Stoica”. Organizaţia a concretizat numeroase proiecte culturale elitiste. Scriitorul Petre Stoica, sufletul ei, direct sau indirect, a stimulat viziunea necesară apariţiei în Jimbolia a încă 4 entităţi muzeale și a festivalului preponderent cultural Zilele Jimboliene, deturnat ulterior de la adevărata sa menire.

N-a mai rămas nimic din organizaţiile culturale de altădată, așa că actul cultural s-a realizat în continuare doar prin intermediul instituţiilor statului și a depins în mare parte de gradul

de atenție pe care autoritățile locale l-au acordat culturii. Așa se face că până în anul 2012, la Jimbolia s-au întâmplat numeroase evenimente remarcabile. A urmat un ușor regres, firesc având în vedere că timp de 8 ani Casa de Cultură nu a avut un director de sine stătător, ci o persoană delegată din alt birou al Primăriei. În tot acest timp, autoritățile au încercat să păstreze și să perpetueze activitățile tradiționale importante.

În 2020 s-a produs o turnură interesantă. Pe lângă acțiunile consacrate, s-au organizat și evenimente speciale, având scopul de a crește vizibilitatea Jimboliei la nivel regional sau național. Pentru urmărirea acestui deziderat au fost necesare câteva măsuri: implicarea unor personalități în evenimente desfășurate la Jimbolia (Teodor Baconschi, Constantin Necula, Andrei Ujică etc.); încheierea de parteneriate cu instituții din afara localității (Ambasada Argentinei, Institutul pentru Istoria Șvabilor Dunăreni și Studii Regionale din Tübingen, Universitatea de Vest din Timișoara etc.); implicarea în proiecte internaționale (Triplex Confinium al Facultății de Arhitectură și Urbanism din Timișoara etc.); sistematizarea ofertei turistice a localității (www.visitjimbolia.ro); sprijinirea coagulării unui grup local dedicat culturii și educației.

În prezent, numărul consumatorilor culturali este mic și fluctuează în funcție de tema și tipul acțiunii, precum și de perioada în care aceasta este desfășurată. O serie de evenimente cu puțini spectatori a fost suficientă pentru a declanșa o reorientare. Așa s-a ajuns la înmulțirea proiectelor care vizează un public-țintă sigur, nu probabil (de exemplu, organizarea de concerte în curtea școlii, în timpul programului școlar).

Deși percepția locuitorilor Jimboliei asupra vieții culturale a localității este cu siguranță diferită față de concluzia noastră, pe o scară de la 1 la 10, intensitatea vieții culturale din Jimbolia ar fi de 8.

Așadar, se pot afirma următoarele: în Jimbolia există prea puțini oameni care să se implice în producția culturală sau care să fie consumatori culturali de bună voie. Autoritățile locale sunt cele care desfășoară cea mai mare parte din acțiunile culturale, țesătura organizațiilor neguvernamentale fiind rară. Mediul de afaceri nu sprijină financiar și logistic activitățile culturale, decât sporadic și în mică măsură. Probabil că și celelalte comunități mici din județul Timiș se confruntă cu aceleași probleme. Prin urmare, voi nota cu 5 intensitatea vieții culturale a județului, argumentând că în afara Timișoarei nu se întâmplă prea multe activități consistente calitativ și cantitativ.

13. Cum apreciați evoluția activităților instituției/organizației dvs. în ultimii 10 ani? Ce impact considerați că are instituția/organizația dvs. asupra comunității? Ce exemple de bune practici în legătură cu activitatea dvs. ne puteți oferi?

În ultimii 10 ani, Casa de Cultură a Orașului Jimbolia, aparținând de Primăria Orașului Jimbolia, a trecut prin două perioade diferite. Timp de aproape 8 ani de zile, ea nu a avut

un director de sine stătător. Abia la finalul anului 2019 s-a modificat acest aspect. Majoritatea celor circa 70 de activități prevăzute în Agenda cultural sportivă a orașului sunt organizate de această instituție, de la lansări și editări de carte până la acțiuni dedicate patrimoniului construit, spectacole de teatru, concerte și festivaluri. Ținând cont de aceste informații, se poate afirma că impactul pe care instituția îl are asupra comunității este unic și necesar.

Există totuși o problemă de viziune în ceea ce privește misiunea Casei de Cultură. De exemplu, în ultimii doi ani au existat planuri de a transforma clădirea instituției în centru de vaccinare, centru de recenzare sau centru social. Deși pericolul încă nu a trecut în totalitate, oricare dintre aceste 3 acțiuni ar fi perturbat serios activitatea instituției.

14. Din punctul dvs. de vedere, care au fost primele 3 cele mai importante evenimente culturale pe care le-ați organizat în ultimii 5 ani? Vă rugăm detaliați câteva repere despre impactul acestora, resursele implicate, perspectiva de continuare și eventuale îmbunătățiri.

Mi se pare dificilă ierarhizarea evenimentelor în funcție de importanța lor și de impactul pe care îl au asupra comunității. Prin urmare, voi încerca să identific 3 domenii diferite și să aleg câte un proiect pentru fiecare.

- *Colaborări internaționale: În perioada 20-30 septembrie 2021 aproximativ 45 de profesori universitari și studenți din Ungaria, Serbia, Bulgaria și România s-au întâlnit la Jimbolia în cadrul proiectului Triplex Confinium. Evenimentul s-a desfășurat sub forma unei școli de vară, organizată de Facultatea de Arhitectură și Urbanism din Timișoara, cu rostul de a crea premisele înțelegerii caracteristicilor spațiului euroregional delimitat de intersecția granițelor Ungariei, Serbiei și României pentru ca ulterior să se poată interveni în vederea dezvoltării durabile a acestuia.*
- *Patrimoniu construit: în perioada decembrie 2022 - septembrie 2023, Jimbolia este exemplul ales pentru implementarea unui proiect-pilot pentru planificarea protecției și punerii în valoare a patrimoniului construit. Strategia de dezvoltare locală prin patrimoniu a Orașului Jimbolia este elaborată de Universitatea Politehnica Timișoara (UPT) prin Polilinia SRL și Centrul de Cercetare în Urbanism și Arhitectură, cu sprijinul financiar al Agenției pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest (ADR Vest). Beneficiarul proiectului este Primăria Orașului Jimbolia, localitatea de graniță fiind astfel un exemplu care va fi ulterior multiplicat în toată regiunea.*
- *Turism: Punerea în valoare a celor 6 muzee, precum și a patrimoniului intangibil prin sistematizarea ofertei turistice a orașului Jimbolia.*

15. Ce tip de evenimente ar fi cele mai benefice pentru intensificarea vieții culturale din comunitatea dvs. (sau de la nivelul întregului județ Timiș):

Nu cred că este oportună alegerea între cele două tipuri de proiecte. Ar trebui găsită o soluție încât aceste proiecte să funcționeze în paralel. Iată cazul Jimboliei: din punct de vedere al bugetului necesar, un proiect foarte mare este Festivalul Zilele Jimboliene, care se desfășoară timp de 3 zile și care consumă aproape jumătate din bugetul pe un an de zile alocat culturii. Este el necesar? Da, pentru că publicul său țintă probabil că nu va participa la niciun alt eveniment cultural în anul respectiv. Sunt necesare proiectele mici și multe? Da, pentru că prin multitudinea lor ele țintesc să acopere nevoile culturale ale unor segmente multiple de public, un deziderat pe care un proiect mare nu îl poate îndeplini. Ceea ce mi-aș dori eu este ca proiectele mici să primească din partea organismelor finanțatoare fonduri mai multe.

16. Dacă ați avea toate resursele necesare care sunt primele 3 măsuri pe care le-ați adopta pentru îmbunătățirea vieții culturale din localitatea dvs.? Cum ați putea crește calitativ și cantitativ publicul dvs. țintă?

Creșterea calitativă și cantitativă a publicului-țintă se poate realiza prin acțiuni care vizează educarea acestuia, prin sprijinirea înființării de organizații culturale independente, prin redescoperirea, prețuirea și promovarea valorilor locale. Sunt atât de multe localități mici în Banat care nu își cunosc trecutul sau patrimoniul, dar care odată descoperite se pot transforma în mijloace de promovare. Este necesară o mai bună relaționare între centru și periferie, precum și convingerea factorilor politici cu privire la importanța culturii și artei. Un primar sau consilier fără o viziune în acest sens nu va acționa niciodată în favoarea acestor domenii. Comunitățile mari au tendința să le trateze cu superioritate pe cele mici, neacordându-le atenție, în timp ce acestea din urmă se complac în lăncezeală. Un exemplu elocvent poate fi extras din inițiativa Timișoara 2023. Jimbolia nu a fost nicidecum integrată în acest program, deși pe partea interetnică are atât de multe de oferit vizitatorilor.

17. Ce nu ar trebui să lipsească din Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027?

Din acest viitor document nu ar trebui să lipsească o strategie de branduire a unor entități timișene. O spun cu cea mai mare convingere! Dacă ar fi să facem referire la Jimbolia, ea ar putea

fi promovată ca oraşul celor 6 muzee. Experienţa pe care am acumulat-o de-a lungul timpului mă face să afirm că ceva subestimat (Jimbolia înţeleasă ca destinaţie turistică) poate reprezenta de fapt o valoare a spaţiului regional. Am avut multe ocazii de a observa reacţiile unor vizitatori simpli sau ale unor personalităţi, de la angajaţi în fabrici, la oameni de radio, consuli, ambasadori sau miniştri: au rămas plăcut impresionaţi de experienţa pe care au trăit-o la Jimbolia.

Librăria independentă La două bufnițe, Timișoara

I1. În ce măsură cunoașteți preocupările CJT pentru elaborarea strategiilor culturale ale județului Timiș (2000, 2004, 2008, 2014, 2018)? Cum apreciați aceste strategii? Ce impact considerați că au avut? Ce ar trebui îmbunătățit în legătură cu aceste demersuri?

Ca impact, cred că sunt relevante pentru organizațiile care depun proiecte de finanțare pentru că te obligă lectura lor pentru cererea de finanțare. Strategiile au rolul de a crea o viziune unitară pentru o perioadă de timp, deci da, sunt importante atâta timp cât sunt realiste și actuale, respectând fiecare domeniu cultural cu specificitățile lui.

I2. Din punctul dvs. de vedere, cum apreciați evoluția vieții culturale din localitatea dvs. și/sau din județul Timiș în ultimii 10 ani? Care sunt aspectele pozitive? Dar cele negative? Dacă ar fi să acordați o notă de la 1 (aproape inexistentă) la 10 (extrem de intensă) pentru viața culturală din localitatea dvs. cât ați acorda? Dar pentru viața culturală de la nivelul județului Timiș?

Problema finanțărilor publice ale CJT: se dădeau sume mici pentru aproape toate proiectele care aplicau, fără să țină cont de urgență/importanță/seriozitatea aplicantului. A crescut numărul de evenimente, multe din ele sunt tot mai serioase și profesioniste. Există o logică mai bună la acordarea finanțărilor, adică și sume mai mari și mai multă responsabilitate.

I3. Cum apreciați evoluția activităților instituției/organizației dvs. în ultimii 10 ani? Ce impact considerați că are instituția/organizația dvs. asupra comunității? Ce exemple de bune practici în legătură cu activitatea dvs. ne puteți oferi?

De 7 ani de când e librăria, aceasta se află pe o hartă culturală nu doar națională, dar și internațională – deci a evoluat foarte mult. Impact în ceea ce privește lumea cărții, promovarea literaturii și susținerea scriitorilor contemporani, programele de voluntariat. Exemplu de bună practică: afilierea la asociații profesionale nașionale: AER (Asociația Editorilor din România) și internaționale – EIBF (European and International Booksellers Federation) și AILF (Association Internationale des Libraires Francophones)

I4. Din punctul dvs. de vedere, care au fost primele 3 cele mai importante evenimente culturale pe care le-ați organizat în ultimii 5 ani? Vă rugăm detaliați câteva repere despre impactul acestora, resursele implicate, perspectiva de continuare și eventuale îmbunătățiri.

Cărțile te ajută să crești: activități de lectură cu elevi din zone rurale, asociate cu o donație de cărți către biblioteca școlii; susținere din partea Consiliului Județean Timiș Rezidența Literară la Două Bufnițe: internațională, scriitori români și scriitori străini; susținere financiară din partea Primăriei și a Centrului de Proiecte, dar și din partea European Union Prize for Literature.

*Portret de librar: interviuri tip podcast de popularizare a meseriei de librar cu profesioniști din România, Europa și SUA; finanțare Ministerul Culturii
PS: rezultatele și impactul sunt măsurabile prin site, Facebook, YouTube.*

15. Ce tip de evenimente ar fi cele mai benefice pentru intensificarea vieții culturale din comunitatea dvs. (sau de la nivelul întregului județ Timiș):

(1) evenimente culturale **mai mari și mai rare** dar care să atragă un număr ridicat de participanți SAU (2) evenimente culturale **mai mici și mai frecvente**, chiar dacă au un număr mai mic de participanți? *Vă rugăm să argumentați opțiunea dvs.*

Un mix între ambele. Cele mari au potențial de atragere a publicului din zonă și european prin headlinere – dacă vor ceva mare, iar cele mici au rolul de a forma noi consumatori prin repetitivitate.

16. Dacă ați avea toate resursele necesare care sunt primele 3 măsuri pe care le-ați adopta pentru îmbunătățirea vieții culturale din localitatea dvs.? Cum ați putea crește calitativ și cantitativ publicul dvs. țintă?

- 1. Susținerea actorilor culturali prin accesarea de fonduri pentru cheltuieli de personal, chirie, întreținere și impozite*
- 2. Susținerea acestora prin accesibilizarea deconturilor de la fondurile accesate*
- 3. O strategie de comunicare puternică, cu componentă de marketing și branding pentru evenimentele susținute de CJT*

17. Ce nu ar trebui să lipsească din Strategia culturală a Județului Timiș 2023-2027?

Măsuri, finanțări și sprijin pentru piața de carte: evenimente literare, burse și rezidențe literare, achiziție de carte pentru biblioteci din librării fizice – nu online, ateliere de lectură în librării fizice, întâlniri cu autori contemporani etc.